

ISSN 2350-9163

วารสารวิจัยสถาบัน มข.

KKU Institutional Research Journal

<http://irj.kku.ac.th>

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2558

• **เจ้าของ**

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

• **วัตถุประสงค์**

วารสารวิจัยสถาบัน มข.เป็นวารสารทางวิชาการซึ่งบทความวิจัยสถาบันทุกเรื่องได้รับการประเมินโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณค่าแก่ผู้สนใจทั่วไป เป็นสื่อกลางรายงานความก้าวหน้าในการวิจัย และเป็นการแลกเปลี่ยนแนวความคิดในการวิจัย ในรูปวารสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการเผยแพร่ในรูปแบบเล่มสำหรับจัดส่งให้ห้องสมุดหรือหน่วยงานอื่นที่สนใจ

• **ที่ปรึกษา**

ศ.นพ.วีระชัย โค้วสุวรรณ

• **บรรณาธิการ**

รศ.ดร.เจียมจิตต์ แสงสุวรรณ

• **รองบรรณาธิการ**

นายภูมิภักดิ์ พิทักษ์เชื่อนขันธ

• **กองบรรณาธิการ**

ศ.นพ.สมบุญ เทียนทอง

ศ.ดร.สุพรรณิ พรหมเทศ

ศ.ดร.อภิพรธน์ พุกภักดี

รศ.นพ.สุรพล วีระศิริ

รศ.ดร.คงศักดิ์ ธาตุทอง

รศ.ดร.ทรงศรี สรรณสถาพร

ผศ.ว่าที่ร.ต.อรัญ ชูยกระเดื่อง

ผศ.ดร.จิตติมา วรณศรี

ผศ.ดร.ภาวดี ภักดี

ผศ.ดร.ดุชนิ์ อายูวัฒน์

ผศ.ดร.ปณิธาน พิระพัฒน์

ดร.ศักดิ์ชัย เจริญศิริพรกุล

นายเรืองชัย จรุงศิริวัฒน์

นางอุบล จ้างพานิช

• **ผู้จัดพิมพ์**

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานอธิการบดี อาคาร 2 ชั้น 2

123 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

40002

โทรศัพท์/โทรสาร 043-203177

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม – เมษายน, พฤษภาคม – สิงหาคม, กันยายน – ธันวาคม)

- จำนวนพิมพ์

500 เล่ม

- การเผยแพร่

มอบให้ห้องสมุดหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และเจ้าของผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

- ผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของบทความประจำฉบับ

รศ.ดร.วัลลภา	อารีรัตน์
รศ.ดร.วิลาวรรณ	พันธุ์พุกษ์
รศ.ดร.พรเทพ	ถนนแก้ว
รศ.ดร.สุนีย์	เลี้ยวเพ็ญวงศ์
รศ.ดร.ธีระ	ฤทธิรอด
ผศ.ดร.ดุขุฎี	อายุวัฒน์
ผศ.ดร.จรงักษ์	หงษ์งาม
ผศ.ดร.พัชรี	จันทร์เพ็ง
ผศ.ดร.ภาวดี	ภักดี
ผศ.ดร.ปณิธาน	พีรพัฒนา
อ.ดร.ปณัฏพร	เรืองเชิงชุม
อ.ดร.ศิริพงษ์	เพี้ยศิริ
นายภูมิภักดิ์	พิทักษ์เชื่อนขันธ
นางจินตนา	กนกปราน
นางภาวนา	กิตติวิมลชัย

- ฝ่ายจัดการ

นางรัชนี รุ่งวงศ์
นางสุณิษา แสงเหลา

- เทคนิคและสื่อออนไลน์

นางสาวจิตติภา ศรีวัชรทรัพย์
นายเกียรติภูมิ กฤตเวทิน

- พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
123 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
40002
โทร.043-347102 โทรสาร. 043-347100
E-mail:kkuprinting@hotmail.com

ข้อเขียนหรือบทความใดๆ ที่ได้พิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิจัยสถาบัน มข.ฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะตัวของผู้เขียน และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่มีข้อผูกพันด้วยประการใดๆ อนึ่ง กองบรรณาธิการวารสารยินดีรับพิจารณาบทความจากนักวิชาการ นักศึกษา ตลอดจนผู้อ่าน และผู้สนใจทั่วไป เพื่อนำลงตีพิมพ์สำหรับบทความวิจัยและบทความวิชาการต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

บรรณาธิการแถลง

สวัสดีค่ะ

เข้าสู่ปีใหม่ 2558 วารสารวิจัยสถาบัน มข. ได้พัฒนาเข้าสู่ปีที่ 3 ยังคงเน้นงานวิจัยของสถาบันเพื่อการพัฒนาองค์กรอย่างก้าวกระโดด นำพ่องค์กรสู่ความยั่งยืน และเป็นองค์กรแนวหน้า การพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี ที่ต้องการนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายผล การเอื้อแก่หน่วยงานอื่นๆในการนำไปประยุกต์ใช้ และเป็นเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

วารสารวิจัยสถาบัน มข. ฉบับที่ 1 ของปีที่ 3 ฉบับนี้ ยังคงเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการด้านการพัฒนาองค์กร หรือสถาบัน ของทุกหน่วยงาน ในงานทุกด้าน เพราะทุกงานคือกลไกหรือเฟืองจักรในการขับเคลื่อนที่ล้อกันไป ทุกงานจึงมีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน วารสารวิจัยสถาบัน มข. ได้ให้ความสำคัญของงานในองค์กรทุกงาน ที่ต้องพัฒนางานของตนเองที่ทำหรืองานของหน่วยงานย่อยที่ต้องเชื่อมโยงกับคนหรือระบบงาน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกในองค์กรอย่างบูรณาการและสอดคล้องกันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้องค์กรขับเคลื่อนได้

ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงของกระแสในด้านต่างๆ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ความรู้ สิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพ การเมือง การปกครอง สภาพเศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ ทำให้องค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ต้องมีการพัฒนาและปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เพื่อความอยู่รอดขององค์กร จึงหนีไม่พ้นจากงานวิจัยและพัฒนาองค์กร

ในวาระขึ้นศักราชใหม่ ปี พ.ศ. 2558 วารสารวิจัยสถาบัน มข. ฉะนั้นในฐานะบรรณาธิการ ขอเป็นตัวแทนกองบรรณาธิการทุกท่าน ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาบทความของวารสารวิจัยสถาบัน มข. เจ้าหน้าที่กองบริหารงานวิจัย มข. และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการส่งมอบความสุข และพลังในการสร้างสรรค์ การพัฒนาและขับเคลื่อนองค์กร ให้แก่ทุกท่านเพื่อให้ท่านสามารถดำเนินงานได้บรรลุผลตามที่ท่าน และองค์กรปรารถนา ทุกประการนะคะ และขอให้ท่านและองค์กรของท่านก้าวเท่าทันและก้าวล่วงโลกในอนาคต ท้ายสุดขอขอบพระคุณสมาชิกทุกท่าน ที่ส่งผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่งานวิจัย พัฒนา และความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีของเรา หากไม่มีพวกท่านวารสารทุกฉบับก็จะไม่มีความหมาย

เจียมจิต แสงสุวรรณ

ISSN 2350-9163

วารสารวิจัยสถาบัน มข.

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - เมษายน 2558

สารบัญ

วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและต้นทุนผลิตบัณฑิตหลักสูตรโครงการพิเศษคณะศึกษาด้านสังคมศาสตร์

จรัสศรี จุฑาจินดาเขต รจนา แก่นอำพรพันธ์ เขียวลักษณ์ ฐานสันโคธ.....1

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิ ชีววิทยา ของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สมบัติ แสงพล ลัดดาวัลย์อุปนันท์ ยุพดี เจริญสว่าง.....8

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และปัญหาในการเรียน
วิชาความสุขของชีวิต

อารินี ชัชวาลชลธีระ สมบัติ แสงพล.....17

ทักษะของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชัยณรงค์ เทิดวัฒนศักดิ์.....33

ศึกษาความคิดเห็นแนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สฤษฎ์ ปูนอน.....41

การพัฒนาวิธีการเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศรีสวรรค์ ใจลึก ลลิตา รัตนะ.....49

ปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อ้อยทิพย์ สัพโส.....57

ความต้องการศึกษาต่อและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร

รัตน์ คำมุลคร รพีพรรณ ขงยอค.....69

มาตรการเชิงรุกด้านวิจัย: ความคิดเห็นและความพึงพอใจของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

จิตตานันท์ คีกุล.....83

ผลกระทบขององค์ประกอบเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีต่อต้นทุนรวม: กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี

กิตติยา โพธิ์บาย กฤตพา แสนชัยธร99

ปกิณกะ

การเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมพร้อมการเปิดอาเซียน

เจียมจิต แสงสุวรรณ.....109

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 1-7

<http://irj.kku.ac.th>

วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและต้นทุนผลิตบัณฑิตหลักสูตรโครงการพิเศษ คณะวิชาด้านสังคมศาสตร์

Analysis of Expenses and Cost for Special Project Curriculum of Social Science Faculties

จิรัสศรี จุฑาจินดาเขต (Charatsri Chutachindaket)^{1*}, รจนา แก่นอำพรพันธ์ (Rotjan Keanomponpan)²
เยาวลักษณ์ ฐานสันโคษ (Yaowalak Tansondot)³

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Correspondent author : chachu1@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ และเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตบัณฑิตคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ข้อมูลการจัดทำ ข้อมูลหลักสูตร จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนแต่ละภาคการศึกษา ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการดำเนินการลงทุน จากคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการ วิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารหลักสูตรและพัฒนาองค์กรและค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรโครงการพิเศษคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ขึ้นกับอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาและนโยบายการจัดสรรเงินงบประมาณของแต่ละคณะ โดยภาพรวมค่าใช้จ่ายในส่วนที่จัดสรรให้หน่วยกลางมหาวิทยาลัยหลักสูตรระดับปริญญาเอกเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 16.63 - 17.84 และระดับปริญญาโทเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 20.67 - 23.82 ของรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา ซึ่งค่าใช้จ่ายในการบริหารหลักสูตรและพัฒนาองค์กร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการกำหนดให้มีการจัดสรรส่วนคณะศึกษาศาสตร์ กำหนดให้มีการจัดสรรเพียงร้อยละ 20 ของรายรับที่ได้รับจัดสรร

สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนพบว่าทุกคณะจ่ายไม่เกินร้อยละ 50 ตามที่กำหนดในประกาศ กล่าวคือระดับปริญญาเอกเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 29.00 - 41.42 ระดับปริญญาโทเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 29.11 - 39.41 ของรายรับที่ได้รับจัดสรร

จากผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายในการบริหารหลักสูตรและพัฒนาองค์กร และค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัย

ส่วนผลการวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตบัณฑิตโครงการพิเศษพบว่าในหลักสูตรระดับปริญญาเอก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ต้นทุนต่อนักศึกษา 100,731 บาท คณะศึกษาศาสตร์ 68,670 บาท หลักสูตรระดับปริญญาโทคณะวิทยาการจัดการ 39,654 บาท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 38,636 บาท คณะศึกษาศาสตร์

33,695 บาท ซึ่งผันแปรไปตามอัตราการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาของแต่ละหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรระดับปริญญาเอกคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และหลักสูตรระดับปริญญาโทคณะวิทยาการจัดการต้นทุนต่อหัวนักศึกษาในการผลิตบัณฑิตสูงสุด

คำสำคัญ : วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายผลิตบัณฑิต, ต้นทุนต่อนักศึกษา

Abstract

This research aimed to study an analysis of expenses for special project curriculum of social science faculties Khon Kaen University (KKU) and compare the cost of producing graduates among social sciences faculties. Sampling groups consisted of data of creating course description and number of students who registers for each semester, data of cost for producing graduates from Faculty of Education, Faculty of Humanity and Social Sciences and Faculty of Management Sciences.

The research result indicated that a difference among structure of allocating budget to be direct and indirect expenses of non-regular program of social sciences faculties. It depended on rate of educational fee and policy of allocating budget of each faculty. For overview, indirect expenses of doctoral degree programs were found between 16.63% and 17.84% of revenue from educational fee while master degree programs were found between 20.67% and 23.82%. It was found that both Faculty of Management Sciences and Faculty of Humanity and Social Sciences could follow this regulation. However, Faculty of Education determined to spend only 20% of allocated revenue.

As a result, Faculty of Humanity and Social Sciences have cost of managing non-regular program and developing organization as the announcement of the University. Faculty of Education should allocate budget according to the criterion of this announcement.

Direct expenses were the cost of instructional management according to KKU Announcement No.640/2548 at Article 4.3. It stated that the faculty could not spend more than 50% of allocated revenue for this purpose. Each faculty toward instructional management spent not more than the criterion of this announcement. Expenses for doctoral degree were found between 29.00% and 41.42% of allocated revenue while 29.11% and 39.41% for master degree.

Result of analyzing cost of producing graduates from non-regular program revealed that the differences were found in doctoral degree program. The cost for student of Faculty of Humanity and Social Sciences was 100,731 baht while 68,670 baht for student of Faculty of Education. For master degree program, cost for Faculty of Management Sciences was 39,654 baht, 38,636 baht for Faculty of Humanity and Social Sciences and 33,695 for Faculty of Education. It could be changed depended on rate of educational fee of each program.

1. บทนำ

หลักสูตรโครงการพิเศษมหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดสอนใน “สาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของสังคมและประเทศ สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางในการผลิตของมหาวิทยาลัย โดยให้มีระบบการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากการจัดการหลักสูตรในระบบปกติมหาวิทยาลัย มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง มีกระบวนการตรวจสอบและควบคุมเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรโครงการพิเศษมีคุณภาพและมาตรฐานและบังเกิดผลดีต่อการพัฒนาวิชาการและการวิจัยของมหาวิทยาลัยโดยรวม” จากระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการจัดการหลักสูตรโครงการพิเศษ พ.ศ. 2548 และการบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 640/2548) เรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดการหลักสูตรโครงการพิเศษ

ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษามีเกณฑ์กำหนดให้นำข้อมูลการเงินไปใช้ในการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและวิเคราะห์สถานการณ์เงินและความมั่นคงของสถาบัน

ดังนั้น เพื่อการตรวจสอบผลการดำเนินงานจึงได้ทำการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรโครงการพิเศษจึงมีความจำเป็นสามารถตรวจสอบกระบวนการจัดสรรงบประมาณว่าเป็นไปประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่นฉบับที่ 640/2548 และเป็นการเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ เพื่อเป็นสารสนเทศในการเปิดหลักสูตรหรือมีการปรับปรุงประกาศ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงบประมาณงานนโยบายและแผนและข้อมูลงบแสดงฐานะการเงินซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2550 โดยลักษณะการดำเนินการศึกษามีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารข้อมูล งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2550 จากงานนโยบายและแผน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสำรวจค่าใช้จ่ายดำเนินการ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลรายรับ-รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550 จากงานคลังและพัสดุ
4. การวิเคราะห์ โดยใช้สถิติร้อยละโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องงานนโยบายและแผน งานคลังและพัสดุ หลักสูตรโครงการพิเศษคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์พบว่าคณะศึกษาศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีการเปิดสอนระดับปริญญาโทและปริญญาเอกส่วนคณะวิทยาการจัดการมีเพียงระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มีจำนวนสาขาวิชาและนักศึกษามากที่สุดแต่อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาต่ำสุดงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการซึ่งได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีสูงที่สุดดังรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐาน จำนวนสาขาวิชา จำนวนนักศึกษา อัตราค่าธรรมเนียม ระดับปริญญาเอกและปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการ ปีงบประมาณ 2550

รายการ	คณะศึกษาศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	คณะวิทยาการจัดการ
จำนวนสาขาวิชาระดับปริญญาเอก/จำนวนน.ศ.รหัส 49	4 สาขา/40 คน	3 สาขา/16 คน	
จำนวนสาขาวิชาระดับปริญญาเอก/จำนวนน.ศ.รหัส 50	2 สาขา/28 คน	1 สาขา/1 คน	
จำนวนสาขาวิชาระดับปริญญาโท/จำนวนน.ศ.รหัส 49	9 สาขา/212คน	5 สาขา/60คน	2 สาขา/63 คน
จำนวนสาขาวิชาระดับปริญญาโท/จำนวนน.ศ.รหัส 50	8 สาขา/185 คน	4 สาขา/55คน	2 สาขา/73 คน
อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาเอก	50,000 บาท	65,000 บาท	
อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาโท	25,000 บาท	30,000 บาท	32,500 บาท
จำนวนค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาเอก	5,250,000 บาท	2,080,000 บาท	
จำนวนค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาโท	23,197,500 บาท	7,030,000 บาท	6,565,000 บาท

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสำรวจ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการได้จําแนกรายจ่ายลงในรายการ ค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถระบุได้แน่นอนเรียกว่าต้นทุนทางอ้อม ส่วนค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายที่แน่นอนเรียกว่าค่าใช้จ่ายทางตรง (1) ซึ่งในการจัดทำแบบสำรวจค่าใช้จ่ายดำเนินงานประกอบด้วยต้นทุน ดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนทางอ้อมประกอบด้วยค่าใช้จ่ายดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรให้ส่วนกลางมหาวิทยาลัย

1.2 ค่าใช้จ่ายจัดสรรเข้ากองทุนตามประกาศมหาวิทยาลัย

1.3 จัดสรรให้บริหารกลางตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่นขอนแก่น (ฉบับที่ 640/2548)

2. ต้นทุนทางตรงประกอบด้วยค่าใช้จ่ายดังนี้

2.1 จัดสรรหน่วยกิตในกรณีนักศึกษาเรียนต่างคณะ หน่วยกิตละ 850 บาท

2.2 ค่าตอบแทนประกอบค่าตอบแทนค่าสอน ค่าตอบแทนสอบวิทยานิพนธ์ ค่าตอบแทนสอบการศึกษาอิสระและค่าตอบแทนสอบประมวลความรู้

2.3 ค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายการดูงานนักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ ค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิต

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรโครงการพิเศษคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ระดับปริญญาเอกซึ่งประกอบด้วยคณะศึกษาศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีค่าใช้จ่ายทางอ้อมซึ่งเป็นค่าบริหารจัดการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สูงคิดเป็นร้อยละ 38.51 ของค่าธรรมเนียมส่วนค่าใช้จ่ายทางตรงประกอบด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายจัดการเรียนการสอนสูงคิดเป็นร้อยละ 36.30 ของค่าธรรมเนียม และในระดับปริญญาโทมี 3 คณะวิชาที่ทำการเปิดสอนประกอบด้วยคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายทางอ้อมและค่าใช้จ่ายทางตรงสอดคล้องในอัตราใกล้เคียงกันยกเว้นคณะศึกษาศาสตร์

ค่าบริหารจัดการคณะวิชาต่ำสุดร้อยละ 13.82 ของ สะสมคณะศึกษาศาสตร์มีอัตราสูงสุดทั้งระปริญญเอก
ค่าธรรมเนียม ส่วนงบความมั่นคงการฝากเงินทุนสำรอง และปริญญาโทดังรายละเอียดตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางอ้อมและค่าใช้จ่ายทางตรงต่อรายรับที่ธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาเอก
คณะศึกษาศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประจำปีงบประมาณ 2550

รายการ	คณะศึกษาศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
ค่าใช้จ่ายทางอ้อม		
1. ค่าบริหารจัดการกลาง มข.ต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	17.84	16.63
2. ค่าบริหารจัดการคณะวิชาต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	15.18	38.51
ค่าใช้จ่ายทางตรง		
1. ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายจัดการเรียนการสอนต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	36.30	22.34
งบความมั่นคง		
1. ฝากเข้ากองทุนสำรองสะสมคณะวิชาต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	30.68	22.52

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางอ้อมและค่าใช้จ่ายทางตรงต่อรายรับที่ธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาโท
คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการประจำปีงบประมาณ 2550

รายการ	คณะ ศึกษาศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	คณะ วิทยาการจัดการ
ค่าใช้จ่ายทางอ้อม			
1. ค่าบริหารจัดการกลางมข. ต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	23.68	21..33	20.67
2. ค่าบริหารจัดการคณะวิชาต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	13.82	36.34	36.65
ค่าใช้จ่ายทางตรง			
1. ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายจัดการเรียนการสอนต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	27.83	21.16	24.83
งบความมั่นคง			
1. ฝากเข้ากองทุนสำรองสะสมคณะวิชาต่อรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	34.67	21.17	17.85

การเปรียบเทียบต้นทุนผลิตบัณฑิต

ต้นทุนผลิตต่อนักศึกษาในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรโครงการพิเศษคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์

จากผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทั้งหมดซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อมในมาเฉลี่ยต่อนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนพบว่าระดับปริญญาเอก ต้นทุนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 100,731 บาท ต่อนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ 68,670 บาทต่อนักศึกษาในระดับปริญญาโท ต้นทุนผลิตบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์

ต่ำสุด 33,695 บาทและคณะวิทยาการจัดการสูงสุด 39,654 บาท ต่อนักศึกษา ซึ่งสาเหตุหลักที่ต้นทุนมีจำนวนที่ความแตกต่างกันเนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาจะพบว่าทุกคณะวิชามีการใช้จ่ายค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตในอัตราใกล้เคียงกัน เช่น ระดับปริญญาโทร้อยละ 61-67 ของค่าธรรมเนียมการศึกษา ระดับปริญญาเอกร้อยละ 68-77 ของค่าธรรมเนียมการศึกษาดังรายละเอียดตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงต้นทุนการผลิตบัณฑิตเฉลี่ยหลักสูตรโครงการพิเศษต่อนักศึกษาจำแนกคณะวิชาประจำปีงบประมาณ 2550

	คณะศึกษา ศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	คณะ วิทยาการ จัดการ
ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาเอกต่อปีการศึกษา	100,000	130,000	
ต้นทุนผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก	68,670	100,731	
ต้นทุนคิดเป็นร้อยละต่อค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาเอก	68.67	77.49	
ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาโทต่อปีการศึกษา	50,000	60,000	65,000
ต้นทุนผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโท	33,695	38,636	39,654
ต้นทุนคิดเป็นร้อยละต่อค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาโท	67.39	64.39	61.01

4. สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ มีค่าใช้จ่ายทางตรงใช้ในการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาเอกคณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 36.30 ของค่าธรรมเนียมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 22.34 ของค่าธรรมเนียมและระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 27.83 ของค่าธรรมเนียม คณะวิทยาการจัดการร้อยละ 24.83 ของค่าธรรมเนียม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ร้อยละ 21.16 ของค่าธรรมเนียมและ คณะศึกษาศาสตร์เงินฝากทุนสำรอง

สะสมสูงสุดทั้งระดับปริญญาเอกร้อยละ 30.67 ของค่าธรรมเนียมและระดับปริญญาโทร้อยละ 34.67 ของค่าธรรมเนียมตามเนื่องมีการจัดสรรค่าบริหารจัดการคณะวิชาน้อย

ในมุมมองของการลงทุนเพื่อการศึกษาของนักศึกษาจะพบว่าต้นทุนผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอกและระดับปริญญาโทนักศึกษาได้รับประโยชน์จากในอัตราต้นทุนต่อค่าธรรมเนียมการศึกษามีไม่แตกต่างกันถึงแม้บางคณะวิชาจะเก็บค่าธรรมเนียมสูงกว่าแต่ต้นทุนในการผลิตบัณฑิตที่เกิดขึ้นมีอัตราที่สูงตามเช่นระดับปริญญาเอกคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ร้อยละ 77.49 ของค่าธรรมเนียมการศึกษา

การบริหารจัดการหลักสูตรโครงการพิเศษ

จะต้องมีการรายงานเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ทุกปีมีประกาศรองรับในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะวิชาภายใต้ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 640/2548 เรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดการหลักสูตรโครงการพิเศษซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีอิสระ และความคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งเรื่องจัดการทางการเงิน การงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล มีกฎระเบียบที่กำหนดโดยสถาบัน เพื่อใช้บริหารจัดการภายใน ซึ่งจะต้องมีคุณภาพโดยการจัดการเรียนการสอนมีการควบคุมและประเมิน (2) การบริหารจัดการงบประมาณหลักสูตรโครงการพิเศษเน้นผลการดำเนินงาน (Performance-Based) ซึ่งมีกลไกในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน (Post-Auditing) มีระบบควบคุมภายในและรายงานที่น่าเชื่อถือ (3) ซึ่งการบริหารจัดการหลักสูตรโครงการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาวิชาการและวิจัยโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เกิดประโยชน์การตรวจสอบการพึ่งพาตนเองและเพื่อให้การจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรโครงการพิเศษมีคุณภาพและมาตรฐาน ควรวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาแยกสาขาวิชา ประจำปีโดยคำนวณค่าใช้จ่ายจากค่า FTES (Full-time equivalent student)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนโครงการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่นประจำปีงบประมาณ 2550 ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยและคณะกรรมการวิจัยสถาบันที่ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- (1) เพียงเพ็ญ ภาควิชา. 2550. ต้นทุนผลผลิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 กองแผนงานและกองคลัง.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (2) จรัส สุวรรณเวลา. 2532. ข้อเสนอการปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัย. วารสารการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 23(5).
- (3) สุทธศรี วงษ์สมาน. 2544. รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับในการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 8-16

<http://irj.kku.ac.th>

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา ของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Factors Influencing the Study Achievement Course in the Department of Pathobiology, the Faculty of Veterinary Medicine, Khon Kaen University.

สมบัติ แสงพล (Sombat Saengpol) ^{1*}, ลัดดาวัลย์ อุปนันท์ (Laddawan upanan) ²,
ยุพดี เจริญสว่าง (Yupadee Jaroensawang) ³

¹ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ ภาควิชาพยาธิชีววิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² นักศึกษานักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ งานบริหารและธุรการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Correspondent author : somsae@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยาของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 จำนวน 171 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา ภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย และ 3) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 23.00

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ภาควิชาพยาธิชีววิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

The objective of this study is to quality factors that influence student achievement, the relationship of the factors with achievement and the factors that predict achievement in learning of courses conducted in the department of pathobiology, the faculty of veterinary medicine, khon kaen university. A total of 318 target groups which composed of the fifth and sixth year students, in the academic year 2012 were studied. Questionnaires were used and data were analyzed for the frequency, percentage, average, standard deviation, pearson's correlation coefficient and multiple regression analysis. The results showed that 1) The level of factors influencing the study achievement of courses in the department of pathobiology was at the good level, 2) Factor associated with academic achievement was behavior of students. 3) Factor that predicts achievement was behavior of students. The percentage accounted for the prediction was 23.00

Keywords : Factors Influencing, Achievement Course , Department of Pathobiology, Faculty of Veterinary Medicine, Khon Kaen University

บทนำ

คุณภาพบัณฑิตเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันเรื่องคุณภาพของบัณฑิตกำลังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากว่า ขาดคุณภาพ ดังนั้น การพัฒนาหรือตรวจสอบคุณภาพของบัณฑิตตลอดจนปัจจัยที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคุณภาพหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิต จึงเป็นแนวทางที่จะช่วยยกระดับคุณภาพของผลผลิตจากสถาบันที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ซึ่งย่อมมีผลไปสู่การยกระดับคุณภาพของการพัฒนาประเทศได้โดยรวม ดังนั้น การจัดการศึกษาของหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา จึงเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรนั้นๆ Bloom (1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มี 3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความคิด พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกละคุณภาพของการสอน และ Prescott (2) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 6 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านความรัก ด้านวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน ด้านการพัฒนาแห่งตน และด้านการปรับตัว ดังนั้น

การศึกษาปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสิทธิภาพของหลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

ภาควิชาพยาธิชีววิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหนึ่งในเจ็ดภาควิชาที่เปิดสอนนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 2-6 โดยเฉพาะชั้นปีที่ 5-6 จะถูกประเมินผลการเรียนครบทุกรายวิชาที่ภาควิชาเปิดสอน ซึ่งระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาต่างๆ มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ดังจะเห็นได้จาก บางรายวิชามีนักศึกษาจำนวนมากที่ถูกประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับ F บางรายวิชาผลระดับ A จำนวนลดลงหรือไม่มีระดับ A ทั้งๆ ที่อาจารย์ที่สอนเป็นบุคลากรเดิม สอนหัวข้อเดิม เอกสารการสอนมีปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย และจากการที่นักศึกษาถูกประเมินผลการเรียนในระดับที่ต่ำลงทุกๆ ปี ทำให้ที่ประชุมภาควิชาวาระการพิจารณาตัดเกรดแต่ละภาคการศึกษาต้องพิจารณาถึงสาเหตุการเอาใจใส่การเรียนของนักศึกษาที่มีผลคะแนนต่ำ และในรายวิชาที่มีนักศึกษาติด F ภาควิชาฯ ได้แก้ปัญหาโดยการขอเปิดสอนภาคฤดูร้อน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเลขานุการภาควิชาพยาธิชีววิทยามีหน้าที่ดูแลสนับสนุนและอำนวยความสะดวกบุคลากรทั้งอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยที่จะสามารถเป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของภาควิชา เพื่อข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถมีผลการเรียนของรายวิชาภาควิชาในระดับที่ดีขึ้นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยาของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พฤติกรรมทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา ของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยาของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 189 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 171 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของธีระวุฒิ เอกะกุล (3) โดยประชากรหลักร้อยละใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 25%
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด มี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยาของนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และคำถามปลายเปิดสำหรับการแสดงความคิดเห็น

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและภาษาด้วยเทคนิค IOC จากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.85

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตามวัน เวลา ที่กำหนดไว้ จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบถูกต้องความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพทั่วไปวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติทดสอบที และใช้การถดถอยพหุคูณ ทดสอบการมีนัยสำคัญด้วยสถิติทดสอบเอฟ

6. การแปลผลข้อมูล ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชุมศรีสะอาด (4) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรต่างๆ แปลความตามบุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธ์ (5)

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสัมพันธ์และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเรียนในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา ได้แก่ สนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนและคอยแนะนำเสมอ สมาชิกในครอบครัวสนใจช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ สมาชิกมีปัญหานักศึกษาสามารถปรึกษากับผู้ปกครองได้ เมื่อนักศึกษาทำผิด สมาชิกในครอบครัวจะไม่ซ้ำเติม และให้อภัยเสมอ สมาชิกในครอบครัวห่วงใยในผลการเรียนของนักศึกษาเสมอครอบครัวของนักศึกษามีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัว ครอบครัวนักศึกษามีปัญหาเรื่องหนี้สินมากครอบครัวนักศึกษาต้องการให้ทำงานพิเศษหลังเลิกเรียน

พฤติกรรม การเรียน ของ นักศึกษา หมายถึง การกระทำที่ นักศึกษาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน ได้แก่ เข้าเรียนตรงเวลา ไม่ขาดเรียน ไม่ออกนอกห้องเรียนก่อนหมดเวลา เมื่อไม่เข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอนจะซักถามด้วยความกระตือรือร้น ทำบันทึกย่อหรือสรุปประเด็นสำคัญๆ ในการเรียนไว้ทุกวิชาเพื่อช่วยความจำและสะดวกในการทบทวน หากรู้ว่าได้คะแนนน้อยจะใส่ใจการเรียนมากขึ้นอ่านหรือทบทวนบทเรียนก่อนเข้าห้องเรียน วางแผนการเรียนล่วงหน้าไว้ทุกวิชา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ เกี่ยวกับเนื้อหาที่ฟังบรรยายไปแล้ว ใช้เวลาว่างศึกษาค้นคว้าหรืออ่านตำราจากห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ และ เตรียมตัวหรือวางแผนการอ่านหนังสือหรือทบทวนประเด็นสำคัญๆ จากการเรียนแต่ละรายวิชาก่อนสอบ

พฤติกรรม การสอน ของ อาจารย์ หมายถึง การกระทำของอาจารย์ผู้สอนที่ปฏิบัติหรือแสดงออกเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ได้แก่ เข้าสอนตรงเวลา แนะนำการเรียนในรายวิชาหรือเนื้อหาให้กับนักศึกษาทบทวนเนื้อหาเดิมก่อนเริ่มเนื้อหาใหม่ มีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีการเตรียมการสอนของเนื้อหาที่จะสอนเป็นอย่างดี ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในขณะสอน ปรับวิธีการสอนเมื่อเห็นว่านักศึกษาไม่เข้าใจ ทบทวนเนื้อหาที่สอนก่อนทำการสอบแต่ละครั้ง และแนะนำวิธีการเรียนการอ่านแก่นักศึกษาเมื่อมีผลการเรียนต่ำ

ความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง การกระทำระหว่างนักศึกษากับเพื่อนๆ ที่ปฏิบัติหรือแสดงออกในการเรียนการสอน และการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ เพื่อนส่งเสริมแนะนำให้เข้าเรียนสม่ำเสมอ เพื่อนมักสอบถามถึงปัญหาและผลการเรียนของนักศึกษาเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียน เพื่อนๆ จะช่วยแนะนำและ

ทบทวนให้ เมื่อมีปัญหาเรื่องเงินเพื่อนมักให้ความช่วยเหลือ ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนกับเพื่อนๆ อย่างสม่ำเสมอ มีการปรึกษาปัญหาการเรียนกับเพื่อนๆ อยู่เสมอ สามารถเข้ากับเพื่อนได้ทุกคน นักศึกษาคิดว่าเพื่อนสำคัญมากในการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา หมายถึง ผลการเรียนของนักศึกษาในรายวิชา ดังนี้

1. วิชา 714 341 วิทยาแบคทีเรียและวิทยาเห็ดราทางสัตวแพทย์
2. วิชา 714 242 วิทยาภูมิคุ้มกันทางสัตวแพทย์
3. วิชา 714 432 กีฏวิทยาและพยาธิสรีรศาสตร์สัตวแพทย์
4. วิชา 714 412 พยาธิวิทยาเฉพาะระบบทางสัตวแพทย์
5. วิชา 714 343 วิทยาไวรัสทางสัตวแพทย์
6. วิชา 714 311 พยาธิวิทยาทั่วไปทางสัตวแพทย์
7. วิชา 714 331 หนอนพยาธิวิทยาทางสัตวแพทย์
8. วิชา 714 413 พยาธิวิทยาคลินิกทางสัตวแพทย์

ผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังกัดภาควิชาพยาธิชีววิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยมากนัก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความสัมพันธ์และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา และความสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรม การสอน ของอาจารย์อยู่ในระดับมาก โดยด้านพฤติกรรม การสอน ของอาจารย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ที่	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณภาพ
1	ความสัมพันธ์และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	3.49	0.64	ปานกลาง
2	พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	3.48	0.64	ปานกลาง
3	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	3.65	0.64	มาก
4	ความสัมพันธ์กับเพื่อน	3.38	0.55	ปานกลาง
รวม		3.50	0.43	มาก

ส่วนค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ภาควิชาพยาธิชีววิทยา นั้น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า วิชา 714 343 วิชาไวรัสทางสัตวแพทย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ วิชา 714 412 พยาธิวิทยาเฉพาะระบบทาง สัตวแพทย์ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับรายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา จำแนกเป็นรายวิชาและโดยรวม

ที่	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับคุณภาพ
1	วิชา 714 341 วิทยาแบคทีเรียและวิทยาเห็ดราทางสัตวแพทย์	3.22	0.60	ปานกลาง
2	วิชา 714 242 วิทยาภูมิคุ้มกันทางสัตวแพทย์	3.69	0.85	มาก
3	วิชา 714 432 กีฏวิทยาและวิทยาสัตว์เซลล์เดียวทางสัตวแพทย์	3.38	0.96	ปานกลาง
4	วิชา 714 412 พยาธิวิทยาเฉพาะระบบทางสัตวแพทย์	2.56	0.71	ปานกลาง
5	วิชา 714 343 วิชาไวรัสทางสัตวแพทย์	3.71	0.77	มาก
6	วิชา 714 311 พยาธิวิทยาทั่วไปทางสัตวแพทย์	2.87	0.75	ปานกลาง
7	วิชา 714 331 หนอนพยาธิวิทยาทางสัตวแพทย์	3.52	0.95	มาก
8	วิชา 714 413 พยาธิวิทยาคลินิกทางสัตวแพทย์	3.02	0.78	ปานกลาง
รวม		3.25	0.60	ปานกลาง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว พฤติกรรมทางการเรียน พฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ และความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา ของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น พบว่า ตัวแปรด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้ง 4 ตัว มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.110 ถึง 0.352 อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าลักษณะ ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาเป็นความสัมพันธ์กัน เชิงเส้นตรง นอกจากนี้ ยังพบว่า มีเพียงพฤติกรรมการ เรียนของนักศึกษา เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย (r อยู่ระหว่าง 0.01-0.30) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา

ตัวแปร		X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y
ความสัมพันธ์และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	X ₁	1.000				
พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	X ₂	0.264**	1.000			
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	X ₃	0.110	0.282**	1.000		
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	X ₄	0.284**	0.352**	0.321**	1.000	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	Y	0.093	0.171*	-0.072	0.149	1.000

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยาของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังกัดภาควิชาพยาธิ

ชีววิทยาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (ตารางที่ 4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 23 ($R^2 = 0.023$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	b	S.E. _b	b	t	p-values
พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	0.161	0.072	0.171	2.252	0.026
ค่าคงที่	2.691	0.253	-	10.645	0.000
R = 0.029	R ² = 0.023		F = 5.070		

**P< .01

ตารางที่ 5 อำนาจการพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	R	R ²	Adjusted R ²	p-values
พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	0.029	0.023	0.059	0.026

**p.01

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ **ประเด็นที่ 1** ระดับคุณภาพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา **ประเด็นที่ 2** ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ

ของครอบครัว พฤติกรรมทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา และ**ประเด็นที่ 3** ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา ตามลำดับดังนี้

1. ระดับคุณภาพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา

จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด นั้น อาจเป็นเพราะ ภาควิชาพยาธิชีววิทยา มีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 หน่วย คือ หน่วยปรสิตวิทยา หน่วยจุลชีววิทยา และหน่วยพยาธิวิทยา ซึ่งแต่ละหน่วยมีคณาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท-เอก ทั้งในและต่างประเทศจำนวนมาก จึงมีวิธีการเรียนการสอน ที่ความหลากหลาย ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยข้อย่อยของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ “ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ “เข้าสอนตรงเวลา” มีค่าเฉลี่ยรองลงมา สอดคล้องกับ Carroll, 1976 อ้างถึงในบุรณี ทรัพย์ถนอม (6) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพที่ผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จจากการเรียนด้านหนึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน ซึ่งได้แก่ปัจจัยโอกาสในการเรียนของผู้เรียน และคุณภาพของการเรียนการสอน สอดคล้องกับคำกล่าวของบุรณี ทรัพย์ถนอม (6) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านผู้สอน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนต้องมีความสามารถด้านภูมิปัญญา มีความรอบรู้ พยายามศึกษาหาความรู้ มีการพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

ส่วนปัจจัยความสัมพันธ์กับเพื่อน ที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ นั้น อาจเป็นเพราะ การเรียนในสาขาทางสัตวแพทย์หรือสาขาทางแพทย นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความมุ่งมั่นในการเรียนมาก เกินไป จนบางครั้งขาดการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือให้ความสำคัญกับเพื่อนน้อยไป เลือกคบเพื่อนที่มีนิสัยใกล้เคียงตนเอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชาของภาควิชาพยาธิชีววิทยา ที่พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนอยู่ระดับปานกลาง เรียงจากค่าเฉลี่ยน้อยไปหามาก ได้แก่ รายวิชา 714 412 พยาธิวิทยาเฉพาะระบบทางสัตวแพทย์ วิชา 714 311 พยาธิวิทยาเฉพาะระบบทางสัตวแพทย์ และวิชา 714 413 พยาธิวิทยาคลินิกทางสัตวแพทย์ ซึ่งล้วนแต่เป็นรายวิชาของหน่วยพยาธิวิทยา สาเหตุที่นักศึกษา มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำของ

ทั้ง 3 รายวิชานี้ อาจเป็นเพราะ ทั้ง 3 รายวิชา มีการจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน หากนักศึกษาไม่เข้าใจรายวิชา 714 311 แล้ว การเรียนในรายวิชา 714 412 และ 714 413 จึงต้องใช้ความพยายามอย่างสูง และในช่วงนี้ นักศึกษาจะไม่มีการขาดเรียน ไม่ออกนอกเรียนก่อนหมดเวลา หรือหากรู้ว่าได้คะแนนน้อย จะใส่ใจการเรียนมากขึ้น ทำให้ค่าเฉลี่ยในพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาทั้งสามข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าข้ออื่นๆ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา

จากผลการวิจัยที่พบว่า ตัวแปรด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้ง 4 ตัว มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.119 ถึง 0.358 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาเป็นความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง นอกจากนี้ ยังพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ซึ่งผลการวิจัยในลักษณะนี้อาจแสดงให้เห็นว่า ทุกๆ ปัจจัยที่นำเข้าสู่ศึกษาส่วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่มีเพียงหนึ่งปัจจัยที่พบว่า มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Bloom (1) ที่สรุปว่า มีตัวแปร 3 ด้านที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 50, 25, 25 คือ ตัวแปรด้านพฤติกรรมเบื้องต้น ด้านพุทธิพิสัยซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความสามารถทั้งหลาย ตัวแปรด้านลักษณะเบื้องต้นด้านจิตพิสัย คือ แรงจูงใจ ความสนใจ ความกระตือรือร้นต่อการเรียน เจตคติต่อวิชา เจตคติต่อโรงเรียน ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และตัวแปรด้านคุณภาพการสอน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลดาพร ทองสง และถนิมพร พงสานานุรักษ์ (7) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลเด็กของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล

เกื้อการุณย์ คือ เกรดเฉลี่ยสะสม พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านการเรียน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพด้านหอพัก สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านเพื่อน และ พฤติกรรมการเรียนนอกชั้นเรียน

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาควิชาพยาธิชีววิทยา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเพียง 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสามารถพยากรณ์ผลการเรียนได้ถึงร้อยละ 23.00 นั้น อาจเป็นเพราะ บริบทหรือสภาพความเป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสัตวแพทยบัณฑิต โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาพยาธิชีววิทยา ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นภาควิชาที่นักศึกษาแต่ละรุ่นบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า ยากทุกรายวิชา หากผ่านด้านวิชาของภาควิชานี้ได้ จะทำให้การเรียนของภาควิชาอื่นๆ ง่ายขึ้น อีกทั้งคณาจารย์เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี นักศึกษาที่เข้ามาเรียนของภาควิชานี้ จึงต้องให้ความสำคัญกับการเรียนมากขึ้นกว่าเดิม เพราะเนื้อหามาก อาจารย์ร่วมสอนแต่ละวิชามี 3 คนขึ้นไป การวัดและประเมินผลจึงต้องประเมินในหลายๆ ด้านร่วมกัน ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องพึ่งพาตนเองมากกว่าสิ่งอื่นใด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ กลมพัฒนจันทร์ (8) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลดาพร ทองสง และ ถนิมพร พงศานานุรักษ์ (7) พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมและพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนเป็นปัจจัยคัดสรรที่ดีที่สุดตามลำดับในการร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลเด็ก 2 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ได้ร้อยละ 45.9 ชัดแย้งกับ ชิริยุทธ รัชชะ(9) ที่พบว่า คุณภาพการสอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และขัดแย้งกับ ธนาศักดิ์ ภู่อุจริต (10) ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมีผลโดยอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ครั้งนี้ มีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกับผลการศึกษา

ของการศึกษาหลายๆ ท่าน ทั้งนี้ เป็นเพราะ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักการศึกษาแต่ละท่านศึกษาทั้งตัวแปร นักศึกษา อาจารย์ หรือสถาบันที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้ศึกษาที่จะเลือกศึกษาด้านใดบ้าง ทำให้ผลการศึกษาที่ได้มีทั้งที่แตกต่างกันและสอดคล้องกันได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อรายวิชาต่างๆ โดยแยกศึกษาเป็นรายวิชา (ไม่นำมาศึกษารวมกัน) ซึ่งจะได้อิทธิพลสารสนเทศที่เป็นเชิงลึกของแต่ละรายวิชา
2. ควรทำการศึกษาความพึงพอใจในพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในแต่ละรายวิชาหรือแต่ละภาควิชา เพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพของรายวิชาและภาควิชาอื่นๆ เพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จัดสรรงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2555 สำหรับการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณ ผศ.ดร.เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ รศ.น.สพ.ดร.สมบูรณ์ แสงมณีเดช อาจารย์ประจำภาควิชาพยาธิชีววิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่กรุณาช่วยเหลือแนะนำตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ความสอดคล้องของเครื่องมือ ตลอดจนสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณ ผศ.ดร.เจษฎา จิวากานนท์รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือบทรื้อย่อภาษาอังกฤษให้มีความเหมาะสมถูกต้องและสมบูรณ์ ขอขอบคุณนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- (1) Bloom, B.S. (1976). **Human Characteristic and School Learning**. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- (2) Prescott, Danial A. (1961). **Report of Conference on Child Study**. Education Bulletin. Faculty of Education, Chulalongon University.
- (3) ชีรวิทย์ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏ อุบลราชธานี.
- (4) บุญชม ศรีสะอาด. (2547). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุริยาสาน.
- (5) บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- (6) บุรณี ทรัพย์ถนอม และ ปัทมา มูลหงษ์. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาวิชาการบัญชีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- (7) ลดาพร ทองสง และ อนิมพร พงสานานุรักษ์. (2556). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลเด็กของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์**. *วารสารเกื้อการุณย์*, 20 (1), 55-71.
- (8) ทิพวรรณ กลมพัฒนานันท์. (2543). **การศึกษาปัจจัยสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวัดประเมินผล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (9) ธนาศักดิ์ กูสุจริต. (2545). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาช่างยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 5**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- (10) **ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 สาขาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 17-32

<http://irj.kku.ac.th>

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และปัญหาในการเรียนวิชาความสุขของชีวิต

Learning Achievement, Emotional Quotient Development and Learning Problems of Students after 000146 Course

อารินี ชัชวาลชลธีระ (Arinee Chatchawanchonteera)^{1*}, สมบัติ แสงพล (Sombat Saengpol)¹

¹ภาควิชาพยาบาลวิชาชีพ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Correspondent author : arinee@kku.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชาความสุขของชีวิต ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนในด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาความสุขของชีวิต รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาความสุขของชีวิต 000146 ซึ่งจัดสอนโดยสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ปีการศึกษา 2556 เทอมต้น จำนวนทั้งสิ้น 54 คน แบ่งเป็นชั้นปีที่ 2 รวม 53 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน และรูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมิน จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนและด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

การวิจัยครั้งนี้ ในส่วนของการศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ก่อนและหลังการเรียนวิชาความสุขของชีวิตใน โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อ ผลการศึกษาพบว่ามีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 100 (54 คน) และ 52 คน (96.3%) ผ่านระดับเกณฑ์ปกติทางความฉลาดทางอารมณ์ (138-170 คะแนน)

สำหรับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน พบว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาความสุขของชีวิต ในระดับมากที่สุดร้อยละ 89.47 และได้ประโยชน์จากการนำเนื้อหาของวิชานี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และมีความสุขขึ้นในระดับมากที่สุดร้อยละ 85.96 นอกจากนี้ เนื้อหาในวิชานี้ยังมีผลให้นักศึกษาอยากพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ดีขึ้นในระดับมากที่สุดร้อยละ 82.45

โดยสรุป การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนและการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียนนี้ พบว่ามีการพัฒนาขึ้นหลังสิ้นสุดการเรียนรายวิชาความสุขของชีวิต ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น นอกจากนี้ได้มีการนำเสนอปัญหาในการเรียนรู้พร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในระดับต่อไป

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ วิชาความสุขของชีวิต (000146) ปัญหาในการเรียน

Abstract

The objectives of this classroom research were 1) To study the students' learning achievement from Happiness of life (000146) course. 2) To study emotional quotient development of students after finishing this subject. 3) To study some problems of learning and teaching management for future improvement. The research samples include 53 students from 2nd year students, and one from 4th year student, from Faculty of Humanity. The research was conducted by 2 sets of questionnaires. The results revealed that 100 % of students had emotional quotient development improved, and almost 100 % (96.3%) got the scores which were in normal emotional quotient level range.

For learning achievement, students who had learned and understood this subject quite well were up to 89.47 %, and the number of students who can apply the knowledge to use in daily life and make them more happy were up to 85.96%. Moreover, the knowledge students gained from this course can inspire them to improve their virtue and ethics up to 82.45% in number.

In conclusion, study of learning achievement and emotional quotient development of one classroom of students from Faculty of Humanity after finishing the course, Happiness of Life (000146), which was conducted by General Education, Khon Kaen University, showed that the students were successful in learning achievement and emotional quotient development. Moreover, some comments of course management were rested as well for improvement of the course in the future.

Keywords : Learning achievement, Emotional quotient development, Happiness of life (000146), Learning problems

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของเยาวชนให้สอดคล้องกับภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อสร้างบุคคล องค์กร และสังคมแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดกรอบและแนวปฏิบัติในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะมาตรา 24 และมาตรา 30 ได้ให้ความสำคัญกับการนำการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยผู้สอนต้องจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและสื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้โดยการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียนในชั้นเรียน เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (1)

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบและเชื่อถือได้เพื่อหาวิธีแก้ปัญหาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวิจัยด้วยตนเองในขณะที่มีการเรียนการสอน (1) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยที่สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่หลากหลายสำหรับนักศึกษา โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี วิชาของสำนักศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาทุกคณะ และหนึ่งในจำนวนหลายๆ รายวิชาคือรายวิชา ความสุขของชีวิต ซึ่งเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาจะต้องเรียน มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับแนวคิดความสำคัญของความสุข ประเภทของความสุข ลักษณะเหตุและผลของความสุขและความทุกข์ มิติและระดับของความสุข การให้คุณค่า การตั้งเป้าหมายของชีวิต การปฏิบัติตนให้มีความสุข คุณธรรมจริยธรรม

ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขซึ่งได้แก่การปฏิบัติตนเองให้มีความสุข : มงคลชีวิต 38 ประการ การปฏิบัติตนต่อผู้อื่นให้เกิดความสุข: ทศ 6 การปฏิบัติตนต่อสังคมให้เกิดความสงบสุข: ศีล 5 การดำเนินชีวิตให้มีความสุขด้วยพรหมวิหาร 4 การจัดการปัญหาด้วยอริยสัจ 4 และแนวทางการสร้างความสุขของชีวิตได้แก่ การคิดเชิงบวก ความพอเพียง การให้การเรียนรู้เท่าทันความคิดของตนเองและการปล่อยวาง ซึ่งผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ท่านหนึ่งที่ได้รับผิดชอบการเรียนการสอนในรายวิชานี้ มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และปัญหาในการเรียนวิชาความสุขของชีวิตเพื่อทราบถึงประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการเรียนว่ามีผลในการพัฒนานักศึกษาหรือไม่เพียงไร รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับสำนักวิชาศึกษาทั่วไป รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนในการวางแผนจัดสภาพแวดล้อม ใช้แก้ปัญหาหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนการสอนและประเมินผลการศึกษา ทำให้บรรยากาศของการเรียนการสอนดีขึ้น ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวโน้มของสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่เน้นวัตถุนิยมมากขึ้น ส่งผลให้คนในสังคมเกิดความเครียดและไม่มีความสุข โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ต้องปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (2) การที่คนเราจะประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ เช่น การเรียน การทำงาน การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขจะต้องอาศัยองค์ประกอบทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ด้วย (3) ความฉลาดทางอารมณ์ หรือเชาว์อารมณ์ (emotional quotient, emotional intelligence) หมายถึงความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นเพื่อการสร้างแรงจูงใจในตนเองบริหารจัดการอารมณ์ต่างๆ ได้ (4) และหมายถึงความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข (5) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลนั้น สามารถพัฒนาได้ทุกช่วงวัย

ของชีวิต แต่จะมีความยากมากขึ้นตามลำดับอายุ (6) ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญกับชีวิตของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-25 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตและพัฒนาการ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นสนใจตนเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ สนใจสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความอยากรู้อยากเห็น ต้องการการเป็นอิสระ (7) อีกทั้งปัจจุบันเป็นสังคมยุคไร้พรมแดน สังคมจะเน้นความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าความสุขทางใจ โอกาสที่วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมตามกระแสนิยมโดยขาดการไตร่ตรองจึงมีโอกาสนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปมักมีปัญหามากมาย อาทิเช่น การปรับตัว การใช้ชีวิตในสถานศึกษาแห่งใหม่ การทำกิจกรรม การใช้จ่าย ตลอดจนการมีพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาจะเน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เน้นการพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญามากกว่าการพัฒนาจิตใจ ซึ่งความฉลาดทางจิตใจหรือทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่าและมีความสุข (8)

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นเขตเกษตรกรรม จึงมีโอกาสนสูงที่นักศึกษาอาจจะหลงดำเนินชีวิตไปตามกระแสสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับพื้นฐานความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาก่อนการเรียนวิชา ความสุขของชีวิตและการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนจบรายวิชานี้ เพื่อเป็นข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างนี้และ เพื่อเป็นอีกดัชนีหนึ่งในการชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันเป็นข้อมูลนำไปสู่การพัฒนารายวิชาในอนาคต ดังนั้นวัตถุประสงค์การวิจัยนี้เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในรายวิชาความสุขของชีวิตของนักศึกษา เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาความสุขของชีวิต

ในด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาความสุขของชีวิต รวมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์จากการเก็บข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งจากแบบประเมินความฉลาด ทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กำลังศึกษา อยู่ในปีการศึกษา 2556 เทอมต้นจำนวนทั้งสิ้น 54 คน ที่ลงทะเบียนวิชาความสุขของชีวิต 00146 ของสำนักวิชา ศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยแบ่งเป็นชั้นปีที่ 2 รวม 53 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ สร้างขึ้นส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งเป็นแบบประเมิน ความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข ซึ่ง ประกอบด้วย 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามจำนวน 3 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 1 และ ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมิน ความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในรายวิชาความสุขของชีวิต ของนักศึกษา การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาความสุขของชีวิตในด้านการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา และการศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาความสุขของชีวิต โดยกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2556 เทอมต้นจำนวนทั้งสิ้น 54 คน แบ่งเป็นชั้นปีที่ 2 รวม 53 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การพัฒนาความ ฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นภายหลังการเรียนวิชาความสุข ของชีวิต 00146 ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัย ขอนแก่น โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมิน ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามจำนวน 3 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 1 และ ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมิน ความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อ

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพทั่วไป		จำนวน(คน)	ร้อยละ	รวม
เพศ	ชาย	9	16.70	
	หญิง	45	83.30	100
ชั้นปีที่	1	0	0.00	
	2	53	98.10	
	3	0	0.00	
	4	1	1.90	
	5	0	0.00	
	6	0	0.00	100
เกรดเฉลี่ยสะสม	ต่ำกว่า 2.00	0.00	0.00	
	2.00-2.49	2	3.70	
	2.50-2.99	12	22.20	
	3.00-3.49	18	33.30	
	3.50-4.00	22	40.70	100

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน

E.Q.	เกณฑ์มาตรฐาน	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
องค์ประกอบด้านดี					
1.การควบคุมอารมณ์	14-18	18.53704	0.187547	18.74074	0.19054
2.เห็นใจผู้อื่น	16-20	19.11111	0.172928	18.90741	0.175845
3.รับผิดชอบ	17-23	21.03704	0.282228	19.40741	0.320037
องค์ประกอบด้านเก่ง					
1.มีแรงจูงใจ	15-21	18.46296	0.443737	18.66667	0.38383
2.ตัดสินใจแก้ปัญหา	14-20	17.01852	0.139279	17.01852	0.26564
3.มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	15-21	17.64815	0.383189	17.96296	0.251106
องค์ประกอบด้านสุข					
1.ภูมิใจในตนเอง	9-13	11.33333	0.241452	12.37037	0.23179
2.พึงพอใจในชีวิต	16-22	19.64815	0.224194	20.25926	0.157861
3.มีความสุข	15-21	18.81481	0.319822	20.25926	0.574213
โดยรวม	138-170	161.6111	0.330003	163.5926	0.331607

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์รายบุคคลด้านสุข ก่อนและหลังเรียน

คนที่	ภูมิใจตนเอง (เกณฑ์มาตรฐาน 9-14)		พอใจชีวิต (เกณฑ์มาตรฐาน 16-22)		สุขสงบทางใจ (เกณฑ์มาตรฐาน 15-21)	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	9	16	9	24	15	24
2	9	16	13	23	18	23
3	8	13	11	23	14	21
4	9	13	14	21	19	18
5	9	11	12	18	15	18
6	11	15	9	23	14	23
7	7	15	9	24	6	15
8	11	11	15	18	15	14
9	11	13	12	23	12	17
10	10	12	11	22	13	23
11	11	13	12	18	14	16
12	8	13	14	22	17	19
13	10	11	15	22	14	20
14	9	10	17	13	12	19
15	10	15	9	22	13	21
16	11	11	12	18	13	17
17	10	8	13	16	13	20
18	11	9	12	16	11	13
19	12	12	9	16	12	17
20	11	13	12	19	12	16
21	11	12	13	19	11	22
22	11	12	15	22	14	18
23	9	10	18	16	12	16
24	10	13	13	19	15	21
25	7	10	13	19	12	17
26	10	14	10	20	17	24
27	11	10	10	23	14	23

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์รายบุคคลด้านสุข ก่อนและหลังเรียน (ต่อ)

คนที่	ภูมิใจตนเอง (เกณฑ์มาตรฐาน 9-14)		พอใจชีวิต (เกณฑ์มาตรฐาน 16-22)		สุขสงบทางใจ (เกณฑ์มาตรฐาน 15-21)	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
28	9	16	9	24	12	22
29	8	15	8	24	13	23
30	10	13	14	21	15	22
31	6	12	12	18	14	15
32	8	16	9	20	8	16
33	9	16	8	21	13	20
34	11	11	12	23	15	24
35	11	19	9	24	12	22
36	9	11	14	17	15	18
37	10	13	12	21	12	17
38	11	8	15	14	12	16
39	12	13	9	24	11	21
40	11	14	12	22	12	21
41	11	12	9	21	16	19
42	11	9	13	13	13	14
43	10	10	13	16	14	22
44	13	13	9	23	15	23
45	13	14	11	24	17	21
46	10	15	9	24	12	24
47	10	13	11	22	16	23
48	10	10	9	23	13	16
49	9	14	10	23	15	24
50	9	8	21	17	11	15
51	10	11	9	22	13	22
52	11	15	13	19	15	19
53	10	12	12	21	13	21
54	10	10	15	14	14	17

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์รายบุคคลด้านเก่ง ก่อนและหลังเรียน

คนที่	มีแรงจูงใจ (เกณฑ์มาตรฐาน 15-21)		ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา (เกณฑ์มาตรฐาน 14-20)		สัมพันธ์ภาพ (เกณฑ์มาตรฐาน 15-20)	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	14	24	15	23	16	22
2	12	22	18	22	14	19
3	13	23	17	20	12	19
4	12	18	12	17	13	20
5	14	16	17	14	13	17
6	17	20	17	19	14	20
7	13	17	12	17	10	20
8	13	17	19	14	16	13
9	12	16	15	19	14	19
10	14	20	17	20	10	20
11	13	20	19	16	14	22
12	13	17	17	18	11	21
13	11	13	17	17	14	19
14	16	20	14	17	15	16
15	13	20	16	22	12	23
16	15	20	18	16	14	14
17	14	15	16	16	11	17
18	16	15	16	16	11	15
19	12	20	17	14	13	17
20	12	16	13	18	15	15
21	15	18	18	20	14	19
22	14	16	16	17	13	12
23	13	15	12	16	15	18
24	16	20	14	21	15	18
25	11	18	14	17	12	16
26	17	23	18	20	14	17
27	14	18	20	18	12	14

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์รายบุคคลด้านเก่ง ก่อนและหลังเรียน (ต่อ)

คนที่	มีแรงจูงใจ (เกณฑ์มาตรฐาน 15-21)		ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา (เกณฑ์มาตรฐาน 14-20)		สัมพันธ์ภาพ (เกณฑ์มาตรฐาน 15-20)	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
28	11	24	16	19	13	22
29	11	22	14	20	11	22
30	14	19	16	16	14	19
31	13	18	13	16	19	18
32	13	22	10	20	11	19
33	15	21	14	17	7	19
34	18	19	17	18	16	17
35	16	23	15	19	13	18
36	14	16	14	15	15	15
37	12	15	13	17	13	17
38	15	17	17	15	14	16
39	16	20	19	18	14	20
40	16	22	13	18	14	19
41	16	15	14	17	12	17
42	15	15	13	13	14	13
43	16	17	16	19	13	18
44	14	23	16	19	15	17
45	15	19	20	19	15	16
46	13	19	14	18	13	19
47	12	16	12	21	12	17
48	12	17	13	19	8	18
49	14	24	16	23	11	22
50	10	18	22	16	9	15
51	11	18	15	16	10	21
52	13	18	17	16	14	18
53	14	19	18	22	11	22
54	16	15	14	14	12	14

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์รายบุคคลด้านดี ก่อนและหลังเรียน

คนที่	ควบคุมตนเอง (เกณฑ์มาตรฐาน 14-18)		เห็นใจผู้อื่น (เกณฑ์มาตรฐาน 16-20)		รับผิดชอบ (เกณฑ์มาตรฐาน 17-23)	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	13	24	14	21	15	24
2	15	20	15	21	13	22
3	13	21	15	17	14	21
4	16	18	16	20	15	21
5	17	18	12	21	16	20
6	14	18	12	20	14	22
7	11	20	12	20	11	22
8	19	15	17	21	16	18
9	16	15	15	18	14	18
10	16	18	16	20	15	22
11	12	16	14	17	14	18
12	17	20	12	18	16	20
13	18	17	14	16	15	21
14	19	19	14	17	12	21
15	14	21	11	21	13	23
16	15	21	18	17	16	19
17	17	14	16	19	14	19
18	16	18	16	18	15	20
19	14	17	16	16	15	20
20	16	17	16	18	12	19
21	15	18	16	19	15	18
22	14	19	11	17	16	18
23	11	15	16	16	15	17
24	18	22	15	20	14	22
25	13	19	15	21	13	23
26	16	21	15	17	16	20
27	15	20	17	19	13	21

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์รายบุคคลด้านดี ก่อนและหลังเรียน (ต่อ)

คนที่	ควบคุมตนเอง (เกณฑ์มาตรฐาน 14-18)		เห็นใจผู้อื่น (เกณฑ์มาตรฐาน 16-20)		รับผิดชอบ (เกณฑ์มาตรฐาน 17-23)	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
28	15	21	13	19	12	24
29	18	18	14	18	15	22
30	15	16	15	20	15	21
31	16	17	14	18	16	21
32	14	14	8	15	13	16
33	13	22	14	23	14	21
34	18	22	18	21	16	24
35	13	18	15	20	14	21
36	16	18	17	19	13	18
37	13	20	15	18	15	22
38	18	14	18	19	15	18
39	17	20	14	17	14	21
40	15	22	16	22	13	22
41	14	17	15	16	15	19
42	14	17	14	15	14	16
43	16	20	16	17	14	18
44	20	22	14	20	16	22
45	18	22	16	23	14	24
46	15	19	15	19	14	20
47	18	17	14	21	14	22
48	15	19	11	21	15	22
49	17	22	14	22	15	23
50	14	19	12	13	13	17
51	14	20	16	21	14	22
52	17	19	14	20	17	24
53	19	21	14	22	15	21
54	13	15	16	19	14	20

ตารางที่ 6 คะแนน อีคิวก่อน-หลังเรียน

อีคิวก่อนเรียน

คนที่		EQ1-6	EQ7-12	EQ13-18	EQ19-24	EQ25-30	EQ31-36	EQ37-40	EQ41-46	EQ47-52	คะแนนรวมทั้งหมด
1	นางสาววราทิพย์ อุปรีย์	16	16	15	14	17	10	10	11	13	122
2	นางสาวเกศรา นารจรศิลป์	20	14	16	14	16	15	13	9	15	132
3	นางสาวตวันฉาย ศรีนวงศ์	19	17	16	13	19	16	11	15	15	141
4	นายปิยนันท์ เกตุทรัพย์	13	15	14	16	15	13	11	9	12	118
5	นายพีรพล มงคลทอง	18	18	15	15	17	14	11	15	12	135
6	นางสาวกัญญา มาลา	17	14	14	16	19	14	12	9	11	126
7	นางสาวรุติภรณ์ รัตนศรีศรี	13	15	14	13	17	12	8	11	14	117
8	นางสาวนัตริยา พินทุ	13	15	13	11	14	12	7	13	12	110
9	นางสาวณิศา ลิขธิไชย	18	16	14	15	20	15	13	11	17	139
10	นางสาวกษมา ธรรมถาวร	15	16	15	15	18	14	11	13	11	128
11	นางสาวณัฐา สังข์งาม	17	12	16	14	17	13	9	12	15	125
12	นางสาวมลิณี พะนิมรัมย์	15	15	14	13	14	13	10	9	12	115
13	นางสาวร้อยพร โชติกาบุญนวัฒน์	15	18	16	15	18	14	11	12	13	132
14	นางสาวเหมือนฝัน พิเศษ	19	14	15	14	18	11	10	12	13	126
15	นายศักดิ์สิทธิ์ สงบุญ	14	12	13	10	22	9	9	21	11	121
16	นางสาวเมธาวี เจริญสินทรัพย์	14	11	13	13	16	12	10	9	13	111
17	นางสาวประกายมณฑา ขาแข็ง	17	12	16	13	17	11	8	14	17	125
18	นางสาวนิตดา เลิศอุทัย	13	14	14	15	14	7	9	8	13	107
19	นางสาวสุริยาพร ทองประเทือง	16	16	12	12	13	15	11	12	12	119
20	นางสาวจริตา ภูสิงห์	15	15	13	12	18	14	9	13	18	127
21	นางสาวชัญฉิกา นนตะเสน	15	13	12	11	16	13	9	9	12	110
22	นางสาวธารรัตน์ พลศรีดา	16	14	16	13	13	19	6	12	14	123
23	นางสาวปัทมพรพรณ สัจรินทร์	18	18	16	18	17	16	11	12	15	141
24	นางสาวชมพูนุท เอื้อศรีรักษา	15	17	13	14	20	12	11	10	14	126
25	นางสาวพชรกร พันธุ์แก้ว	16	17	13	14	14	15	9	14	15	127
26	นางสาวกนกพร แซ่เตีย	13	16	14	16	14	12	10	15	14	124
27	นายภูมินันท์ สุนาลี	19	14	12	16	14	15	9	17	12	128
28	นางสาวสุวิรัตน์ นามศรี	17	14	17	13	17	14	11	13	15	131
29	นางสาววรัณ วงศ์ประสาสุข	18	14	14	12	12	12	10	11	16	119
30	นางสาวภูษิณี นีवालประภาติ	18	14	15	11	14	11	8	8	13	112
31	นายณัฐนันท์ นาครินทร์	14	12	14	17	17	14	11	9	14	122
32	นางสาวกานต์ธีรา เนินมูลไธ	14	11	16	14	16	13	11	15	14	124
33	นายภาสกร สุระชน	14	14	14	15	13	14	11	13	13	121
34	นางสาวภาสิริ หิมนะชัย	16	16	14	16	16	13	10	13	14	128
35	นางสาวพัชรธิดา ทุมทัน	15	16	13	16	13	14	11	12	12	122
36	นางสาวไตรรัตน์ ชัยปลัด	15	15	15	14	16	14	10	14	15	128
37	นายวราญญะ นนตะสี	15	11	15	12	13	8	10	9	13	106
38	นางสาวจิตภา พังติลภสมกุล	18	15	14	16	14	15	10	13	15	130
39	นางสาวชญาณี บุญพา	16	15	16	17	18	14	10	10	17	133
40	นางสาวณัฐวรรณ จันทะคิด	14	15	15	16	14	12	11	9	16	122
41	สาวสาวอักษรณณัฐ ชำนาญกิจ	14	8	13	13	10	11	8	9	8	94
42	นางสาวเพชร ภูแสงศรี	13	14	15	14	15	16	9	9	15	120
43	นายจักรพงษ์ เกียรติพิริยรักษ์	11	16	15	13	12	15	9	18	12	121
44	นางสาวณัฐวดี โนนันท์	11	12	11	13	12	10	7	9	6	91
45	นายวัชร ชัยวงษ์	17	14	15	14	16	11	9	10	15	121
46	นางสาวธนพร โล่จัจ	16	15	14	12	15	14	11	12	12	121
47	นางสาวพรปาณีน ไชยโสดา	13	15	15	12	13	13	10	12	12	115
48	นางสาวสิริกร ธนธรรมปรีดา	14	16	14	11	15	10	10	9	13	112
49	นางสาวณัฐญา เรืองเจริญธรรม	12	14	14	13	19	14	11	12	14	123
50	นางสาวพัชรภรณ์ วาฬะพัฒนะ	18	14	15	11	17	14	10	15	14	128
51	นางสาววิไลสร ท่วงกลาง	16	16	15	16	16	11	11	12	11	124
52	นางสาววิศรา จิรสถานนท์	17	16	14	14	16	11	10	13	13	124
53	นางสาวสิริภาบุญจันทร์ แสงพันธุ	14	16	15	12	17	13	12	9	12	120
54	นางสาวณัฐธิชา ภายหลัง	16	16	15	12	12	13	9	14	19	126

ตารางที่ 6 คะแนน อีควก่อน-หลังเรียน (ต่อ)

อีควหลังเรียน

คนที่	EQ1-6	EQ7-12	EQ13-18	EQ19-24	EQ25-30	EQ31-36	EQ37-40	EQ41-46	EQ47-52	คะแนนรวมอีควหลังเรียน
1	นางสาวธารทิพย์ อุบรัมย์	18	20	22	20	20	12	22	23	177
2	นางสาวกมลรา วรรณจิตต์	22	20	22	23	19	13	23	23	182
3	นางสาวตะวันฉาย ศรีนางวงศ์	15	21	18	17	14	13	11	18	141
4	นางปิยณัฐ เกิดทรัพย์	18	20	21	23	19	18	19	24	184
5	นายพีรพล มงคลทอง	14	19	18	17	15	16	8	14	137
6	นางสาวกัททิศา มาลา	20	17	21	20	18	20	13	24	174
7	นางสาวอุติภรณ์ รื่นศรีศรี	21	17	21	23	20	19	13	23	178
8	นางสาวฉัตรสุดา พิมพ์นุช	19	21	23	18	17	16	10	19	160
9	นางสาวมานิดา สิทธิไพโร	22	23	24	19	19	16	14	24	182
10	นางสาวกษมา ธรรมถาวร	18	19	18	18	20	19	12	19	165
11	นางสาวณัฐชา สังข์งาม	18	21	20	16	14	17	11	18	153
12	นางสาวณัฏฐิ์ ทะเนนรัมย์	19	19	20	19	18	19	15	24	177
13	นางสาวร้อชพร ใจดีกาญจนวัฒน์	21	17	19	20	16	14	11	18	153
14	นางสาวเหมือนฝัน พิชัย	21	22	21	19	22	22	12	21	181
15	นายศักดิ์สิทธิ์ สมบูรณ์	19	13	17	18	16	15	8	17	138
16	นางสาวมณฑิรา เรืองสินทรัพย์	21	21	23	20	22	23	15	22	188
17	นางสาวประกายมาศ ขาแข็ง	20	18	20	17	18	21	13	22	168
18	นางสาวปณิดา เดชอุทัย	22	23	21	21	17	19	16	21	180
19	นางสาวสุวิธพร ทองประเทือง	17	18	19	16	18	15	13	19	151
20	นางสาวจวิศา ภูมิพันธุ์	20	21	22	22	22	19	16	23	188
21	นางสาวชัญฉิกา นนตะแสน	21	19	24	24	19	22	16	24	191
22	นางสาวธรรารัตน์ พลศรีดา	17	18	21	18	16	18	12	18	153
23	นางสาวภัทรรพรพ สาจันทร์	22	21	24	19	18	17	11	23	179
24	นางสาวชนกชญา เอื้อรัตนรักษา	20	19	21	18	18	14	10	23	166
25	นางสาวพชรกร พันธุ์คุ้มแก้ว	18	19	18	16	15	15	11	17	147
26	นางสาวกนกพร แฉ่ตือ	15	19	20	15	14	14	10	14	138
27	นายภูมิรัตน์ สุนาณิ	19	17	21	20	17	16	10	13	152
28	นางสาวสุวิรัตน์ นามศรี	19	20	24	18	16	18	15	19	168
29	นางสาวรัชณี วงศ์ประจักษ์	17	21	22	16	21	17	13	22	172
30	นางสาวภูษิตี นัวสประกุล	18	18	22	22	20	22	15	24	184
31	นายณัฐดนัย นาครินทร์	18	20	22	20	19	20	15	23	180
32	นางสาวกานต์ธิดา เกษมวิไล	19	17	18	16	17	12	12	22	151
33	นายภาสกร สุระชน	17	15	16	15	13	13	9	13	125
34	นางสาวภาสริ หิมนันท์ชัย	20	17	18	17	19	18	10	16	157
35	นางสาวกัททิศา ทุมพันธ์	22	22	22	22	18	19	14	22	182
36	นางสาวไครรัตน์ ชัยปลัด	16	20	21	19	16	19	13	21	167
37	นายวรกฤษ นนตะสี	19	21	22	17	19	18	10	23	165
38	นางสาวจิตาภา คังคิถอนากุล	22	20	22	20	21	18	13	19	176
39	นางสาวชญาณี บุญทา	21	17	20	23	20	17	14	20	176
40	นางสาวกสิศวรรรณ จันทะคิด	17	16	19	15	17	17	12	21	153
41	นางสาวอภัยวรรณ งามบุญถึง	14	15	16	22	20	19	16	20	158
42	นางสาวเพ็ญ ภูแสงศรี	24	21	24	24	23	22	16	24	202
43	นายจักรพงษ์ เกียรติพิรุณ	15	16	17	15	16	18	10	16	139
44	นางสาวณัฐวดี โนนพันธุ์	20	20	22	17	17	20	15	24	170
45	นายวัชร ชัยวงษ์	22	22	23	24	23	22	14	23	197
46	นางสาวอนพร ไสริ่ง	15	18	18	16	19	19	13	23	158
47	นางสาวพรปณิ ไชยโสตา	20	18	22	15	17	17	13	21	160
48	นางสาวสิริกร ธนธรรมปริดา	20	21	22	18	16	21	11	22	173
49	นางสาวณัฐญา เรืองเจริญธรรม	16	17	18	20	16	22	13	18	156
50	นางสาวกัททิศา วัฒนะ	17	16	21	13	17	19	11	22	156
51	นางสาวศศิธร ท่วงกลาง	18	18	20	15	16	15	9	16	140
52	นางสาววิศรา จีรสิริพันธ์	14	19	19	15	16	17	8	16	144
53	นางสาวสิริกาญจน์ แสนพันธ์	17	16	20	20	14	17	12	16	149
54	นางสาวณัฐชญา ลายทอง	18	20	21	18	17	20	13	21	166

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน

ตารางที่ 7 ผลคะแนนสอบปลายภาค

คะแนนสอบปลายภาค	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
20 เปอร์เซนต์	18	11.6	14.38	1.34

ตารางที่ 8 แสดงระดับการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรายวิชาความสุขของชีวิต 000146

คำถาม/ประเด็น	จำนวน/เปอร์เซ็นต์ของแต่ละระดับการเรียนรู้				
	1	2	3	4	5
1. นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของความสุขของ ชีวิต มิติและ ระดับความสุขของชีวิต ปรัชญาการดำเนินชีวิตที่มีความสุข คุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข การสร้างความสุขของชีวิต	-	2/3.51	4/7.02	39/68.42	12/21.05
2. นศ.มีความรับผิดชอบ มีวินัย และความซื่อสัตย์ในการเรียน และงานที่ได้รับมอบหมาย	-	1/1.75	11/19.30	26/45.61	19/33.33
3. นศ.มีความเอื้ออาทร เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ อดทน กตัญญู กตเวที พอเพียง ไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น และมองโลกในแง่ดี	-	-	5/8.77	28/49.12	24/42.11
4. นศ.มีปรัชญาหรือศิลปะการดำเนินชีวิต และสามารถดำรง อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบันได้อย่างมีความสุข	-	1/1.75	13/22.81	21/36.84	22/38.60
5. นศ.สามารถใช้หลักการ และกระบวนการอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	-	1/1.75	18/31.58	28/49.12	10/17.54
6. นศ.มีความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของบุคคลและ ความเป็น ไปของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนการรู้เท่าทัน ความคิดของตนเอง	-	1/1.75	6/10.53	26/45.61	24/42.11
7. นศ.สามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	-	1/1.75	11/19.30	19/33.33	26/45.61
8. เนื้อหาในวิชานี้มีผลให้นศ.อยากพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ดีขึ้น	-	-	10/17.54	28/49.12	19/33.33
9. นศ.ได้ประโยชน์จากการนำเนื้อหาของวิชานี้ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตและมีความสุขขึ้น	-	-	8/14.04	32/56.14	17/29.82
10. ระดับความสุขของท่านเมื่อสิ้นสุดการเรียนวิชานี้เพิ่มขึ้น หรือไม่ในระดับใด	-	1/1.75	13/22.81	26/45.61	17/29.82

โดย : 1. หมายถึงน้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเรียนวิชาความสุขของชีวิต

สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเรียนวิชาความสุขของชีวิต จากแบบสอบถามรวบรวมได้ดังนี้

1. เนื้อหาวิชามากเกินไป และค่อนข้างเป็นนามธรรม ไม่น่าตื่นเต้น ควรพัฒนาสื่อการสอนให้มีความน่าสนใจมากขึ้น
2. ใบงานมีจำนวนมากเกินไปและบางใบงานคำอธิบายไม่ชัดเจน ควรลดใบงานลงและมีกิจกรรมให้ทำมากขึ้น
3. ควรแยกเวลาเรียนเป็น 2 คาบ เนื่องจาก 3 ชั่วโมง นานเกินไป ทำให้ท้ายชั่วโมงไม่ค่อยมีสมาธิ
4. จำนวนผู้เรียนต่อชั้นเรียนไม่ควรเกิน 30 คน
5. ความยากของโครงการ และการประสานงานภายในกลุ่ม
6. เนื้อหาบางส่วนเคยเรียนมาแล้วในระดับมัธยม ควรลดเวลาเป็น 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลาที่เหลือควรไปสร้างความสุขให้กลุ่มชนและสังคมนอกสถานที่
7. อุปกรณ์สื่อในห้องเรียนภาพไม่ชัดเจน

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ในส่วนของการศึกษา การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 54 คน แบ่งเป็นชั้นปีที่ 2 รวม 53 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน ภายหลังจากเรียนวิชาความสุขของชีวิต 00146 ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่ามีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง 100 เปอร์เซนต์ (54 คน) และ 52 คนได้คะแนนจัดอยู่ในช่วงเกณฑ์ปกติ 138-170 คะแนน มี 1 คนที่ได้คะแนนรวม 137 และอีก 1 คนได้ 125 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย แต่อย่างไรก็ดี ทั้ง 54 คนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้

ทดสอบก่อนการเรียนวิชานี้เมื่อต้นเทอม และพบว่า มีนักศึกษาบางคนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น อย่างน่าสนใจ เช่น จาก 91 คะแนน เพิ่มขึ้นเป็น 170 และ จาก 94 เพิ่มขึ้นเป็น 158 เป็นต้น แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุขประกอบด้วยข้อมูลการประเมิน 3 ด้านได้แก่ด้าน เก่ง ดี มีสุข อาจเป็นเพราะเนื้อหาและกิจกรรมการทำโครงการได้มีส่วนให้นักศึกษามีประสบการณ์ทั้งการทำงาน การทำความดี ความทุกข์ และวิธีการปรับตัว การแก้ปัญหาและความสุขที่ได้รับตามมา ดังนั้น คะแนนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาจึงดีขึ้นทุกคน เป็นที่น่าสนใจว่า วิชานี้อาจมีส่วนในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา และนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่าและมีความสุข (8)

ในส่วนของการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน ถ้าหากพิจารณาผลการสอบปลายภาค โดยคะแนนสอบปลายภาค 20 เปอร์เซนต์ คะแนนสูงสุด 18 คะแนนต่ำสุด 11.6 ค่าเฉลี่ย 14.38 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.34 นอกจากนี้จากผลการประเมินระดับการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของความสุขของ ชีวิต มิติและ ระดับความสุขของชีวิต ปรัชญาการดำเนินชีวิตที่มีความสุข คุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข การสร้างความสุขของชีวิตในระดับมากที่สุดมากที่สุด ร้อยละ 89.47 นักศึกษาได้ประโยชน์จากการนำเนื้อหาของวิชานี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและมีความสุขขึ้นในระดับมากที่สุดมากที่สุด 85.96 นักศึกษามีความเอื้ออาทร เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ อดทน กตัญญูต่อเวทีพอเพียง ไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น และมองโลกในแง่ดี ในระดับมากที่สุดมากที่สุดร้อยละ 91.23 นักศึกษามีความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของบุคคลและความเป็นไปของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนการรู้เท่าทันความคิดของตนเองในระดับมากที่สุดมากที่สุด ร้อยละ 87.72 นอกจากนี้เนื้อหาในวิชานี้มีผลให้นักศึกษามีแรงบันดาลใจอยากพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ดีขึ้นในระดับมากที่สุดมากที่สุดร้อยละ 82.45

สำหรับปัญหาในการเรียนวิชาความสุขของชีวิต ดังแสดงในข้อมูลข้างต้น ซึ่งโดยสรุปพบว่านักศึกษา มีความเห็นว่าเนื้อหาวิชามากเกินไป และค่อนข้างเป็นนามธรรม ควรพัฒนาสื่อการสอนให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ใบงานมีจำนวนมากเกินไปและบางใบงาน คำอธิบายไม่ชัดเจน นอกจากนี้จำนวนผู้เรียนต่อชั้นเรียน ไม่ควรเกิน 30 คนและควรแยกเวลาเรียนเป็น 2 คาบ เนื่องจาก 3 ชั่วโมง นานเกินไป

โดยสรุป การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนและการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียนนี้ พบว่า มีการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดการเรียนรายวิชาความสุขของชีวิต ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยสำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

อย่างไรก็ตาม ผลงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในชั้นเรียนเพียง 1 ชั้นเรียนแต่รายวิชานี้เปิดสอนมากกว่า 20 ชั้นเรียน ดังนั้นหากเป็นไปได้ ถ้ามีการศึกษาวิจัยในทุกชั้นเรียน ผลที่ได้จะชัดเจนขึ้นว่า การเรียนวิชานี้ มีประโยชน์แก่นักศึกษามากน้อยเพียงไร และควรมีการปรับปรุงพัฒนาหรือไม่อย่างไร เพื่อประโยชน์หรือผลสัมฤทธิ์สูงสุดของการจัดการเรียนการสอนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สนับสนุนข้อมูลวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณนักศึกษาวิชา 000146 คณะมนุษยศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- (1) อุทุมพร จามรมาน. (2525). หน้า 14. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2557 จาก <http://www.special08.com/special08weba/phocadownload/userupload/.../file02.doc>
- (2) เบญจารักษ์พงษ์. (2542). การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นในเขตเมือง. ปรินญาวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- (3) คมเพชร นัตรสุกุล. (2542). ความฉลาดทางอารมณ์. ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในชีวิต, 4(4),30-31.
- (4) Goleman. 1998. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2557 . จาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/eq.htm>
- (5) กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2557 จาก http://www.watpon.com/test/emotional_intelligence.htm
- (6) กรมสุขภาพจิต. (2543). คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข
- (7) สมบูรณ์ ตันยะ และ คณะ (2551). ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- (8) เทอดศักดิ์ เดชคง และคณะ. (2547). การศึกษาผลของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ต่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากรสาธารณสุข. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 12, 209-13.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 33-40

<http://irj.kku.ac.th>

ทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Attitude of Teachers and Students toward Learning Environments the Faculty of Architecture Khon Kaen University

ชัยณรงค์ เทิดวัฒนศักดิ์^{1*}¹ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น* Correspondent author : chathe@kku.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษารวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคความต้องการที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประชากรที่ใช้ จำนวน 504 คน สุ่มแบบสอบถามไป จำนวน 504 ชุด ได้กลับมา 401 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.56 เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัย พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็น นักศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การปฏิบัติงานในตำแหน่ง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5-10 ปี จำแนกตามวุฒิที่สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่จบปริญญาโท ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำแนกเป็นหลักสูตร ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำแนกตามชั้นปี ส่วนใหญ่เป็นชั้นปีที่ 2 ทัศนคติของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : สภาพแวดล้อมทางการเรียน ทัศนคติ อาจารย์และนักศึกษา

บทนำ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาต้องการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนานตนเองจนสุดขีดความสามารถ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คือ ความเป็นบัณฑิต ฉะนั้นสถาบันอุดมศึกษาในฐานะแหล่งรวมของภูมิปัญญาในระดับสูงย่อมมีหน้าที่ที่ต้อง

นำพาสังคมให้ก้าวไปพร้อมความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างมั่นคง มีเอกลักษณ์มีจริยธรรมที่เข้มแข็งและมีศักดิ์ศรี ดังนั้นการผลิตบัณฑิตนับเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้นำทางภูมิปัญญาของสังคม ต้องไม่ทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นทักษะวิชาชีพให้แก่บัณฑิตนักศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะการเรียนรู้จากชั้นเรียนไม่เพียงพอสำหรับการศึกษายุคนี้ แต่ต้องมีหน้าที่ต้องสร้างให้นักศึกษามีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทนต่อความก้าวหน้า

ทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคปัจจุบันให้สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ มองเห็นปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาได้ (1)

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2) กล่าวว่าไว้ว่าสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนโดยจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางลบและทางบวก สภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นดังที่ สุวพร ตั้งสมรพงษ์ (1) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ การบริหาร การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ต้องสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและยังพัฒนาทักษะแนวคิด และอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้และนอกจากนั้น อัจฉรา สุขารมณ และคณะ (3) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ โดยบรรจุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ก่อตั้งมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี จำนวน 2 หลักสูตร โดยมีอาจารย์ จำนวน 50 คน และนักศึกษาจำนวน 463 คน มีอาคารเรียน อาคารปฏิบัติการ เนื่องจากสร้างมานานพร้อมการก่อตั้งคณะฯทำให้อาคารเก่าทรุดโทรม และห้องสมุดเฉพาะทางที่ค่อนข้างเล็กที่นั่งไม่เพียงพอ งานบริการการศึกษาคอยดูแลการจัดการเรียนการสอนจัดกิจกรรมนักศึกษา มีหน่วยโสต

ทัศนศึกษา เพื่อให้บริการสื่อการเรียนการสอนซึ่งบางครั้งไม่พอให้บริการและในห้องเรียนโสตทัศนูปกรณ์ที่ค่อนข้างเก่าอันเนื่องมาจากใช้งานมานาน จากการค้าเงินการที่ผ่านมามีการปรับปรุงพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง เพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษาทั้งสิ้น

ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาทักษะของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการสภาพแวดล้อมทางการเรียน 5 ด้านคือ 1.ด้านการบริหาร 2.ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา 3.ด้านการจัดการเรียนการสอน 4.ด้านอาคารสถานที่และ 5.ด้านสื่อการเรียนการสอน เพื่อศึกษาความต้องการ และแนวทางการแก้ปัญหาโดยการนำข้อมูลจากการศึกษาไปปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของอาจารย์นักศึกษา ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักศึกษา เป็นสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม เกิดการเรียนรู้ของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

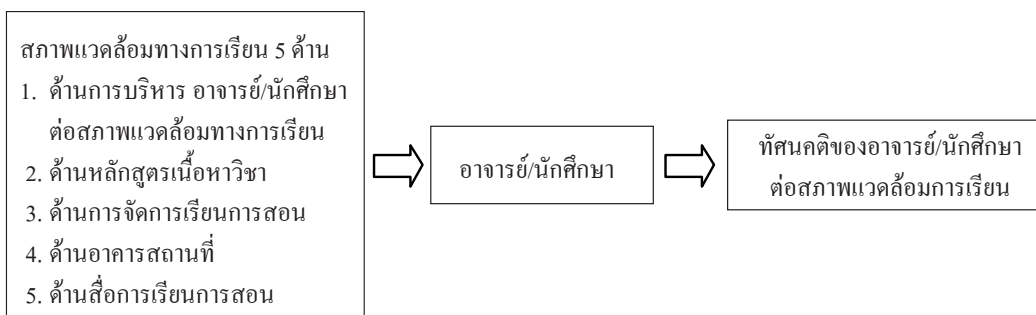
วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อศึกษาทักษะของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาจากงานวิจัยและเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องดังนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้คือ

วิธีดำเนินงาน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด อาจารย์จำนวน 41 คน (ไม่นับอาจารย์ที่ลาศึกษาต่อ) นักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 463 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 504 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของ ลิเคอร์ท (Likert) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item - Total Correlation) อยู่ระหว่าง 0.42 - 0.84 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha efficient) โดยวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถาม หาค่า ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณค่าสถิติ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความแสดงระดับทัศนคติของอาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนใน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

สภาพแวดล้อมทางการเรียน	ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา					
	อาจารย์			นักศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1.ด้านการบริหาร	3.47	0.51	ปานกลาง	3.39	0.64	ปานกลาง
2.ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา	3.73	0.56	มาก	3.58	0.72	มาก
3.ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.52	มาก	3.50	0.68	มาก
4.ด้านอาคารสถานที่	3.04	0.48	ปานกลาง	3.39	0.72	ปานกลาง
5.ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.22	0.69	ปานกลาง	3.31	0.73	ปานกลาง
รวม	3.46	0.46	ปานกลาง	3.43	0.60	ปานกลาง

การวิจัยทักษะของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

จากตารางที่ 1 ทักษะของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และด้านการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ลำดับสุดท้ายคือ ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04

ส่วนทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนด้านการบริหารและด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ลำดับสุดท้ายคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31

สรุปและอภิปรายผล

ระดับทักษะของอาจารย์และนักศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้งหมด 5 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 จำแนกการอภิปราย ดังนี้

ด้านการบริหาร ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับคณะฯ พอสมควร ระเบียบที่เอื้อต่อการเรียนเพื่อให้นักศึกษาได้แสดงออกในทางวิชาการ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นมิตร ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม การจัดบริการด้านต่างๆ ได้ตามมาตรฐาน ในการจัดปฐมนิเทศก่อนการเรียนการสอนชี้แจงรายละเอียดอย่างชัดเจน การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้นักศึกษาทราบ อำนวยความสะดวกช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ดังที่ วัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (4) กล่าวว่าในการบริหารจัดการต่างๆ แก่นักศึกษาควรจัดให้เหมาะสม มีความสะดวกสบายและเพียงพอ การประชาสัมพันธ์งานบริการที่มหาวิทยาลัยจัดเพื่อให้รับข้อมูลข่าวสารการจัดบริการอย่างครบถ้วน มหาวิทยาลัยควรจัดบริการต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมให้นักศึกษา มีความเป็นอยู่อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ลำเนาวั จรศิลป์ (5) ที่กล่าวว่า การจัดการบริการนักศึกษา จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองโดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดปัญหาให้นักศึกษา

ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร รายวิชาต่างๆ ที่จัดให้เรียนมีเนื้อหาครอบคลุมความรู้ ตามวัตถุประสงค์ ปริมาณเนื้อหาวิชาต่างๆ ความสัมพันธ์กับเวลา ความต่อเนื่องสัมพันธ์กันส่วนเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนมีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน เอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาที่ค้นคว้า อุปกรณ์

ประกอบกระเรียนการสอนทันสมัย และอยู่ในสภาพที่พร้อม ส่วนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมีการสอดแทรกความรู้ที่สามารถนำไปใช้งานจริงได้ การจัดตารางสอนแต่ละวันมีความเหมาะสมเป็นอย่างดี และองค์ประกอบที่สำคัญคือการสอนของอาจารย์ ดังที่ สุพร ตั้งสมรพงษ์ (1) กล่าวว่า อาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนักศึกษาใจกว้างไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมผู้ที่เรียนดี โดยจัดสอนซ่อมเสริมหรือจัดโปรแกรมพิเศษ อาจารย์ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ต้องชวนขวนขวายหาความรู้ มีการเตรียมการสอน กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจนสนับสนุนให้นักศึกษาคิดเอง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยกลับตัวผู้เรียนเป็นพื้นฐานนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านการจัดการเรียนการสอน ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ทั้งนี้เพราะว่าการจัดการเรียนการสอนคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์เป็นการสอนให้นักศึกษาได้แสดงแนวคิดในเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งสามารถอธิบายถึงแนวคิดนั้นได้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ค่อนข้างอิสระสามารถเรียนรู้ได้โดยการใช้สื่อประกอบการสอน ในส่วนของอาจารย์ผู้สอน มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเสรีตามหลักเกณฑ์การประเมิน ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ สุพร ตั้งสมรพงษ์ (1) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนต้องสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ ผู้เรียนได้รับความรู้

สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน รวมทั้งการพัฒนาแนวคิดอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเอง สมิตร์ คุณานุกร (6) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาก้าวไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้นสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ บรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดหลักสูตรการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และผลการศึกษาของ จุลชาติ อรัญยะนาถ (7) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความพึงพอใจ ของผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์กรมศิลปากร ด้านการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ พึงพอใจต่อการเรียนการสอนระดับมาก

ด้านอาคารสถานที่ ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีอาคารเรียนที่มีเอกลักษณ์ มีพื้นที่เพียงพอ สถานที่บริเวณรอบนอกอาคารยังมีที่พักผ่อนที่สะอาดทางเดินเท้ามีความปลอดภัยในการเดินข้ามอาคาร รองรับนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาได้ ส่วนในด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมในการให้บริการ ส่วนห้องสมุดและบรรยากาศภายในมีความเหมาะสมกับการเข้าไปศึกษาค้นคว้า ห้องประชุมและห้องเรียนมีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่อยู่ในสภาพที่ดี ห้องเรียนมีแสงสว่างที่เหมาะสม ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก และห้องน้ำยังมีความสะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ส่วนการบริการน้ำดื่มสะอาดการบริการรักษาสุขภาพ และการจัดบริการร้านอาหาร มีความเหมาะสมและ

สะดวกต่อการให้บริการ ทำให้การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร (8) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้การพัฒนาในด้านต่างๆ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยถ้านักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน จะมีความพยายามตั้งใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษาในขณะที่งานวิจัยของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์พันธ์ (9) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้านอาคารสถานที่ ในทัศนะของพระนิสิต พบว่าสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ของคณะพุทธศาสตร์ โดยรวมมีความเหมาะสมระดับ ปานกลาง

ด้านสื่อการเรียนการสอน ทักษะของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ทั้งนี้เพราะว่าในการจัดการเรียนการสอนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นั้นจะเน้นการถ่ายทอดจากกรณานำเสนอในลักษณะของรูปภาพ วิดีทัศน์ รวมทั้งของจริง (Model) ที่มีอยู่ และการออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการสนับสนุนการเรียนการสอน เช่นการให้บริการของห้องสมุด การให้บริการด้านสื่อต่างๆ การให้บริการหนังสือตำราและเอกสารต่างๆ มีจำนวนเพียงพอต่อการค้นคว้า ส่วนการให้บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการได้จัดเตรียมอำนวยความสะดวก และคำแนะนำวิธีการเข้ารับบริการเป็นอย่างดี เครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี ส่วนการให้บริการด้านโสตทัศนูปกรณ์มีความพร้อมและเพียงพอในการให้บริการ เพราะสื่อเป็นหัวใจในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ดังที่ สุทธนุ ศรีไสย์ (10) ได้กล่าวว่า การสอน (Instruction) เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิด

การเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้สามารถสังเกตเห็นได้ง่ายแม้ว่าการเรียนรู้ของบุคคลนั้น อาจเกิดขึ้นโดยมีการสอนหรือไม่มีการสอนก็ได้ ดังนั้นการสอน (Instruction) จึงหมายถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่อาจจะมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งอาจรวมถึงหนังสือ ตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ของจริง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โทไรทัศน์ ฯลฯ สำหรับบทบาทของครูผู้สอนในที่นี้จะเป็นเพียงผู้จัดเหตุการณ์หรือประสบการณ์หรืออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนเท่านั้น ในทำนองเดียวกันผู้เรียนก็อาจจะเป็นผู้จัดเหตุการณ์การสอนได้ด้วยตนเองเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหาร ผู้บริหารควรกำหนดช่องทางการสื่อสาร เพื่อความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาโดยมุ่งให้ได้รับข้อมูลจากนักศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ของนักศึกษา
2. ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา ควรปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอตรงกับความต้องการของตลาดและให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนควรเตรียมแผนการสอนทุกครั้งก่อนที่จะเข้าสอนโดยมุ่งเข้าสู่เนื้อหา เน้นให้นักศึกษาได้เห็นเข้าใจถึงเนื้อหาและใช้เทคนิคในการถ่ายทอดวิชาความรู้ โดยการนำสื่อมาใช้ในการประกอบการสอน และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

4. ด้านอาคารสถานที่ ควรปรับปรุงและแยกพื้นที่ในการใช้งานอย่างเหมาะสมและถาวรเช่นให้มีห้องเรียนที่ติดตั้งโสตทัศนูปกรณ์อย่างถาวร ห้องประชุมสัมมนา และห้องจัดกิจกรรมต่างๆควรแยกจากห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ อาคารสถานที่และบริเวณอาคารควรมีที่จัดแสดงเช่น ห้องแสดงแบบ ห้องจัดนิทรรศการ บริเวณจัดแสดงต่างๆรวมไปถึงบริเวณโดยรอบอาคารควรมีภูมิทัศน์ที่สะอาดสวยงาม

5. ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรปรับปรุงระบบการให้บริการรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักศึกษาไม่ว่าจะด้านสื่อการเรียนการสอนโสตทัศนูปกรณ์ การบริการห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการคำนวณการออกแบบ การให้บริการห้องสมุดที่ทันสมัย มีสถานที่เพียงพอ และการให้บริการที่สะดวกเหมาะสม ตรงกับความต้องการของอาจารย์ และนักศึกษาให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของ อาจารย์และนักศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Attitude of Teachers and Students toward Learning Environments the Faculty Of Architecture KhonKaen University) ซึ่งได้รับทุนจาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

งานวิจัยเรื่องนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือ และช่วยเหลือจาก อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราณี หวังรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิชา เพชรานนท์ คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะข้อคิดเห็น จนทำให้งานวิจัยเล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมไปถึงคณาจารย์และนักศึกษาที่สังกัดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูล

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร และบุคลากรทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้การสนับสนุนในการจัดทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- (1) สุวพร ตั้งสมรพงษ์. (2542, มิถุนายน). การพัฒนาบัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์. ใน วารสารอุดมศึกษาสัมพันธ์ เรื่องอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ: פריןต์โพร.
- (2) อรพินธุ์ ประสิทธิ์รัตน. (2533). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- (3) อัจฉรา สุขารมณ์; และพรณี บุญประกอบ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องสภาวะแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (4) วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากร นิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (5) ลำเนาวั จขรศิลป์. (2538). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- (6) สุมิตร คุณานุกร. (2523). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนการพิมพ์.
- (7) จุลชาติ อรัณยธนา. (2551). ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม ของสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (8) วิจิตร วรุตบางกูร. (2542). การวางแผนผังพัฒนาและพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ขนิษฐการพิมพ์
- (9) ปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์. พม. (2548). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางในทัศนะของพระนิสิต. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (10) สุทนต์ ศรีไสย์. (2539). การสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาความคิดเห็นแนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สฤษฎี ปูนอน (Sarit Poonorn)^{1*}

¹ สำนักงานคณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

* Correspondent author : sarpoo@kku.ac.th

บทคัดย่อ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 จะต้องมีการดำเนินการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ได้เห็นความสำคัญของกระบวนการดังกล่าว จึงเห็นควรให้มีการศึกษางานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชาและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการการตรวจสอบพัสดุ โดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประชากรที่ใช้ จำนวนทั้งสิ้น 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรต่อแผนงานการตรวจสอบพัสดุ ตรวจสอบความตรงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 35 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และ 3.45 ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ บุคลากรกลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะเจ้าหน้าที่ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงาน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาระบบงานเป็นฐานข้อมูล มีการประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการตรวจสอบพัสดุก่อนปฏิบัติงาน มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกระจายความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ฝึกอบรม พัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ คล่องตัว รวดเร็วและเป็นแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ : การตรวจสอบพัสดุประจำปี

บทนำ

การตรวจสอบพัสดุประจำปี ของส่วนราชการถือเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมพัสดุ [1] ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการตรวจสอบพัสดุประจำปีไว้ในข้อ 155 ว่า “ก่อนสิ้นเดือนกันยายนทุกปี ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้า

หน่วยงานซึ่งมีพัสดุไว้จ่ายตาม ข้อ 153 แล้วแต่กรณี แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้น ซึ่งมีใช่เจ้าหน้าที่พัสดุคนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็น เพื่อตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุดังตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมปีก่อนจนถึงวันที่ 30 กันยายน ปีปัจจุบัน และตรวจนับพัสดุประเภทที่คงเหลืออยู่เพียงวันสิ้นงวดนั้น ในการตรวจสอบตามความข้างต้น

เนื่องจากปรากฏว่า การตรวจสอบพัสดุประจำปีของส่วนราชการในระยะเวลาที่ผ่านมามีปัญหาล่าช้า ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบพัสดุประจำปียังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เท่าที่ควรและไม่เร่งรัดการดำเนินการตรวจสอบพัสดุประจำปีให้แล้วเสร็จไปโดยเร็วโดยเฉพาะบางกรณีไม่ได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันทำการ นับแต่วันเริ่มดำเนินการตรวจสอบพัสดุ ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบดังกล่าว

ซึ่งนอกจากปัญหาความล่าช้าแล้ว ยังพบปัญหาด้านพัสดุที่จัดหามาได้ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้คุณภาพของพัสดุดำกว่ามาตรฐาน มีการเก็บพัสดุไว้มากเกินไปและไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์แก่หน่วยงาน มีการซื้อพัสดุน่าสูงกว่าที่ควรจะเป็น มีการใช้อย่างฟุ่มเฟือย บัญชีครุภัณฑ์ไม่ตรงกับครุภัณฑ์ที่มีอยู่จริง (2) และปัญหาการขาดการวางแผนร่วมระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้บริหารมีส่วนทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการบริหารงานพัสดุ เป็นต้น (3) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการตรวจสอบพัสดุ โดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รวมไปถึงความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพัสดุประจำปี หรือผู้เกี่ยวข้อง ในกระบวนการ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ ตรวจสอบพัสดุ ตลอดจนความเข้าใจในระเบียบต่างๆ ของทางราชการ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่นำมาใช้ในกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติและกระบวนการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เพื่อให้

ระบบและกระบวนการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีมีประสิทธิภาพและ ประหยัดงบประมาณ หรือลดการสูญเสียงบประมาณที่ไม่เกิดประโยชน์ขององค์กร รวมทั้งเป็นข้อชี้แนะผู้บริหารในการกำหนดนโยบายทางด้านการจัดการกระบวนการพัสดุคงเหลือ

วัตถุประสงค์

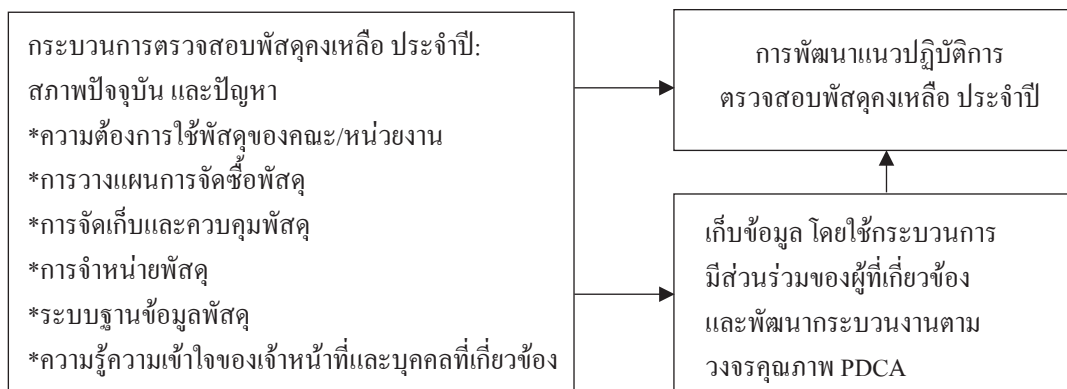
1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นสภาพปัจจุบันและปัญหาการตรวจสอบพัสดุพัสดุคงเหลือประจำปี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อเสนอแนะความคิดเห็นในแนวปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สมมุติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชาและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน ที่มีทัศนคติต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการการตรวจสอบพัสดุ โดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของกระบวนการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี จากงานวิจัยและเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องดังนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้คือ

วิธีดำเนินงาน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชาและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน จำนวน 18 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 45 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของ ลิเคอร์ท (Likert) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha efficient) โดยวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชาและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการตรวจสอบพัสดุโดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้ t – test แบบอิสระแก่กัน (Independent) วิเคราะห์โดยใช้

โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าสถิติ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความแสดงระดับทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชาและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการตรวจสอบพัสดุโดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชาและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการตรวจสอบพัสดุโดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยรวม และรายชื่อ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของบุคลากรต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี

สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี	ทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุทุกระดับ					
	หลักสูตร			กลุ่มงาน		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
4. หัวหน้าหลักสูตรฯ/กลุ่มงานฯเป็นผู้เสนอชื่อผู้ที่เป็นกรรมการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี	4.00	0.00	เห็นด้วย	3.48	0.87	บางครั้ง
5. ดำเนินการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคมปีก่อน จนถึงวันที่ 30 กันยายน ปีปัจจุบัน	4.00	0.00	เห็นด้วย	3.80	0.41	เห็นด้วย
6. กรรมการตรวจสอบพัสดุต้องดำเนินการตรวจสอบพัสดุโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ทำการแรกของเดือนตุลาคม เป็นต้นไป	4.00	0.00	เห็นด้วย	3.40	0.82	บางครั้ง
10. กรรมการตรวจสอบพัสดุควรเข้าใจกระบวนการตรวจสอบพัสดุประจำปี	4.00	0.00	เห็นด้วย	3.76	0.44	เห็นด้วย
14. มีการระบุชื่อผู้ควบคุม / รับผิดชอบการใช้งานพัสดุในแต่ละรายการ	4.00	0.00	เห็นด้วย	3.67	0.58	เห็นด้วย
15. มีเอกสารหลักฐานใบเบิกจ่ายพัสดุประกอบการตรวจสอบความถูกต้องของพัสดุคงเหลือกับบัญชี / ทะเบียนพัสดุ	4.00	0.00	เห็นด้วย	3.76	0.44	เห็นด้วย
26. มีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบพัสดุประจำปีทุกปี	4.00	0.00	เห็นด้วย	3.70	0.73	เห็นด้วย
3. กรรมการตรวจสอบพัสดุต้องมีใช้เจ้าหน้าที่พัสดุ	3.31	0.85	บางครั้ง	3.19	0.98	บางครั้ง
2. กรรมการตรวจสอบพัสดุมาจากตัวแทนหลักสูตรฯ/กลุ่มงานฯ หนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็น	3.85	0.55	เห็นด้วย	3.95	0.22	เห็นด้วย
8. ก่อนดำเนินการกรรมการตรวจสอบพัสดุมีการประชุมชี้แจงวิธีการ แนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุ	3.92	0.28	เห็นด้วย	3.90	0.30	เห็นด้วย
9. กรรมการตรวจสอบพัสดุควรให้ความสำคัญในการตรวจสอบพัสดุประจำปี	3.85	0.38	เห็นด้วย	3.90	0.30	เห็นด้วย
22. กรรมการตรวจสอบพัสดุดำเนินการตรวจสอบพัสดุโดยวิธีการสุ่มตรวจ	3.46	1.05	บางครั้ง	2.43	1.08	บางครั้ง

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชา และเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

สภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการตรวจสอบพัสดุของเหลือประจำปี	บุคลากรจากหลักสูตร		บุคลากรจากกลุ่มงาน		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชา และเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน	3.82	0.14	3.45	0.40	3.633	0.000

df = 399 * คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

P < .05

สรุปผล

การวิจัยความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชา และเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชา ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาแนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดुकงเหลือประจำปีและกระบวนการบริหารพัสดุ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทักษะตามหัวข้อดังนี้ หัวหน้าหลักสูตรฯ/กลุ่มงานฯ เป็นผู้เสนอชื่อผู้ที่เป็นกรรมการตรวจสอบพัสดुकงเหลือประจำปี, ดำเนินการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมปีก่อน จนถึงวันที่ 30 กันยายน ปีปัจจุบัน, กรรมการตรวจสอบพัสดุต้องดำเนินการตรวจสอบพัสดุโดยเริ่มตั้งแต่วันทำการแรกของเดือนตุลาคมเป็นต้นไป, กรรมการตรวจสอบพัสดุควรเข้าใจกระบวนการตรวจสอบพัสดุประจำปี, มีการระบุชื่อผู้ควบคุม/รับผิดชอบการใช้งานพัสดุในแต่ละรายการ, มีเอกสารหลักฐานใบเบิกจ่ายพัสดุประกอบการตรวจสอบความถูกต้องของพัสดुकงเหลือกับบัญชี/ทะเบียนพัสดุ และมีการจัดทำรายงานผล

การตรวจสอบพัสดุประจำปี ทุกปี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับที่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ ก่อนดำเนินการกรรมการตรวจสอบพัสดुकงเหลือมีการประชุมชี้แจงวิธีการ แนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุ มีการให้และติดตามเลขทะเบียนครุภัณฑ์ครบทุกรายการ, มีการตรวจสอบสภาพการใช้งานปัจจุบันของพัสดุตามสภาพที่เป็นจริง, ผู้ควบคุม ผู้รับผิดชอบพัสดุให้ความร่วมมือการให้ข้อมูลที่เป็นจริงตามสภาพการใช้งานเป็นปัจจุบัน, กรณีพัสดุชำรุดเสื่อมสภาพ สูญหายหรือหมดความจำเป็นต้องใช้งาน มีการสอบถามหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นทุกรายการ อยู่ในระดับบางครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และลำดับสุดท้าย กรรมการตรวจสอบพัสดุต้องมีเจ้าหน้าที่พัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 อยู่ในระดับบางครั้ง

ส่วนความคิดเห็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากกลุ่มงาน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาแนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดुकงเหลือประจำปีและกระบวนการบริหารพัสดुकงเหลือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า กรรมการตรวจสอบพัสดูมาจากตัวแทนหลักสูตรฯ/กลุ่มงานฯ หนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมาคือ รองลงมาคือ ก่อนดำเนินการกรรมการตรวจสอบพัสดुकงเหลือมีการประชุม

ชี้แจงวิธีการ แนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุ และ
กรรมการตรวจสอบพัสดุควรให้ความสำคัญในการตรวจ
สอบพัสดุประจำปี อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.90 และ ลำดับสุดท้ายคือ กรรมการตรวจสอบพัสดุ
ดำเนินการตรวจสอบพัสดุโดยวิธีการสุ่มตรวจ อยู่ใน
ระดับบางครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบทัศนะระหว่าง
บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขา
วิชา และเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน ที่มีความคิดเห็นต่อ
สภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และ
ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการตรวจสอบพัสดุ
โดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปีของ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านพบว่า มีทัศนะ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชาและเจ้าหน้าที่
จากกลุ่มงาน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการ
ตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการ
การตรวจสอบพัสดุ โดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุ
คงเหลือประจำปีของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุ
จากหลักสูตรทุกสาขาวิชา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ
เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตร
ทุกสาขาวิชา มีความคิดเห็นตามหัวข้อดังนี้ หัวหน้า
หลักสูตรฯ/กลุ่มงานฯเป็นผู้เสนอซื้อผู้ที่เป็นกรรมการ
ตรวจสอบพัสดุคงเหลือประจำปี,ดำเนินการตรวจสอบ
การรับจ่ายพัสดุงวดตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมปีก่อน จนถึง
วันที่ 30 กันยายน ปีปัจจุบัน,กรรมการตรวจสอบพัสดุ
ต้องดำเนินการตรวจสอบพัสดุโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ทำการ
แรกของเดือนตุลาคมเป็นต้นไป,กรรมการตรวจสอบพัสดุ
ควรเข้าใจกระบวนการตรวจสอบพัสดุประจำปี, มีการ

ระบุชื่อผู้ควบคุม / รับผิดชอบการใช้งานพัสดุในแต่ละ
รายการ,มีเอกสารหลักฐานใบเบิกจ่ายพัสดุประกอบการ
ตรวจสอบความถูกต้องของพัสดุคงเหลือกับบัญชี /
ทะเบียนพัสดุ และมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ
พัสดุประจำปี ทุกปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับที่เห็น
ด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ ก่อนดำเนินการ
กรรมการตรวจสอบพัสดุมีการประชุมชี้แจงวิธีการ
แนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุ,มีการให้และติดหมายเลข
ทะเบียนครุภัณฑ์ครบทุกรายการ,มีการตรวจสอบสภาพ
การใช้งานปัจจุบันของพัสดุตามสภาพที่เป็นจริง,
ผู้ควบคุม ผู้รับผิดชอบพัสดุให้ความร่วมมือการให้ข้อมูล
ที่เป็นจริงตามสภาพการใช้งานเป็นปัจจุบัน, กรณีพัสดุ
ชำรุด เสื่อมสภาพ สูญหายหรือหมดความจำเป็นต้องใช้
งาน มีการสอบถามหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นทุกรายการ
อยู่ในระดับบางครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และ กรรมการ
ตรวจสอบพัสดุไม่ควรตรวจสอบพัสดุภายในหน่วยงาน
ที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบการใช้งานอยู่เอง มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.38 และกรรมการตรวจสอบพัสดุดำเนินการ
ตรวจสอบพัสดุโดยวิธีการสุ่มตรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46
อยู่ในระดับบางครั้ง ลำดับสุดท้าย กรรมการตรวจสอบ
พัสดุต้องมีเจ้าหน้าที่พัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 อยู่ใน
ระดับบางครั้ง

ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ด้านการพัสดุจากกลุ่มงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็น
ด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
กรรมการตรวจสอบพัสดุมาจากตัวแทนหลักสูตรฯ/กลุ่ม
งานฯ หนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็น มีค่าเฉลี่ย
สูงสุดอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95
รองลงมาคือ รองลงมาคือ ก่อนดำเนินการกรรมการ
ตรวจสอบพัสดุมีการประชุมชี้แจงวิธีการ แนวปฏิบัติการ
ตรวจสอบพัสดุ และกรรมการตรวจสอบพัสดุควรให้
ความสำคัญในการตรวจสอบพัสดุประจำปี อยู่ในระดับ
เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และส่วนทัศนะในลำดับ
คือ กรรมการตรวจสอบพัสดุดำเนินการตรวจสอบพัสดุ
โดยวิธีการสุ่มตรวจ อยู่ในระดับบางครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
2.43

การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชา และเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน ที่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของกระบวนการตรวจสอบพัสดุ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการการตรวจสอบพัสดุ โดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุกงเหลือประจำปีของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายชื่อพบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาแนวปฏิบัติ การตรวจสอบพัสดุกงเหลือประจำปี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ควรปรับปรุงพัฒนาแนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุกงเหลือประจำปี ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ได้รับความรู้ก่อนการปฏิบัติงานเช่น การประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติงานเพื่อให้มีความกระชับ รวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบ และกำหนดระยะเวลา หรือมีการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อผู้ปฏิบัติแต่ถูกต้องตามระเบียบ สามารถมีข้อมูลให้ตรวจสอบได้
2. ควรจะนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยพัฒนาระบบงานเป็นฐานข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ คล่องตัว รวดเร็วและเป็นแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน
3. ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนา ฝึกอบรมพัฒนาเกี่ยวกับงานพัสดุอย่างสม่ำเสมอหรืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
4. เจ้าหน้าที่ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงาน
5. จัดทำคู่มือ หรือแผ่นพับการปฏิบัติงานและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำงาน
6. ควรมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้ปฏิบัติงานด้านการพัสดุของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุจากหลักสูตรทุกสาขาวิชา และเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงาน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีส่วนต่อกระบวนการตรวจสอบพัสดุ โดยเฉพาะการตรวจสอบพัสดุกงเหลือประจำปีของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารพัสดุ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การพัฒนาแนวปฏิบัติการตรวจสอบพัสดุกงเหลือประจำปี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Developing the annual operating monitoring supplies Faculty of Architecture KhonKaen University) ซึ่งได้รับทุนจาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

งานวิจัยเรื่องนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ และช่วยเหลือจาก อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล ตั้งสกุล รองคณบดีฝ่ายวิจัย และบริการวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และนายไพโรจน์ สำราญบำรุง นักวิชาการพัสดุชำนาญการพิเศษ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิชา เพชรานนท์ คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะข้อคิดเห็น จนทำให้งานวิจัยเล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมไปถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัสดุภายในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูล

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร และบุคลากรทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้การสนับสนุนในการจัดทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- (1) สมาคมนักบริหารพัสดุแห่งประเทศไทย. (2542). ประมวลระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 รวมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2539 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 และ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542.
- (2) พนม ทินกร ณ อยุธยา. (2532). การบริหารงานคลังรัฐบาล จุลภาค 2. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ: ศิลปสยามการพิมพ์.
- (3) ชูศรี ฤกษ์ประทุมรัตน์. (2543). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารพัสดุ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 49-56

<http://irj.kku.ac.th>

การพัฒนาวิธีการเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The Development of The Requisition Materials Online Faculty of Technoloe Khon Kaen University

ศรีสวรรค์ ใจลึก (Srisawan Jailuek)¹, ลลิตา รัตนะ (Lalita Rattana)²¹งานคลังและพัสดุ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น²งานคลังและพัสดุ กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*Correspondent author : srijai@kku.ac.th

บทคัดย่อ

คณะเทคโนโลยี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางาน โดยเฉพาะวิธีการเบิกจ่ายวัสดุ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาวิธีการเบิกจ่ายวัสดุให้เป็นแบบออนไลน์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนางาน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของบุคลากรผู้รับบริการ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นบุคลากรสังกัดคณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 3 ภาควิชา และ 1 สาขาวิชา ได้แก่ ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ, ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร, ภาควิชาเทคโนโลยีธรณี และสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต จำนวนทั้งสิ้น 82 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ จำนวน ค่าสถิติร้อยละ

ผลการวิจัย โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการพัฒนาระบบเบิกจ่ายวัสดุแบบ ออนไลน์ แยกเป็นรายชื่อ ดังนี้ 1) ความสมบูรณ์ของโปรแกรมที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน แสดงถึงความสมบูรณ์ของโปรแกรมสมบูรณ์ดี 2) ความยากง่ายของการเข้าไปใช้โปรแกรม แสดงถึงความคล่องตัวในการใช้โปรแกรม หรือเข้าไปใช้งานในระบบ 3) ความสะดวกในการดึงข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์การวางแผนการเบิกวัสดุ แสดงถึงผู้ใช้โปรแกรมได้ประโยชน์จากการวิเคราะห์การวางแผนการเบิก 4) สถิติในการเบิกวัสดุไปใช้งานภายในปีงบประมาณ แสดงถึงการนำโปรแกรมการเบิกวัสดุแบบออนไลน์ช่วยลดเวลาในการทำงาน 5) ความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปลักษณะของวัสดุที่ต้องการจะเบิก แสดงถึงความพึงพอใจต่อรูปลักษณะของวัสดุที่ปรากฏในโปรแกรม 6) ต้องการให้การเบิกจ่ายวัสดุมีขบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้องตามระเบียบ แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ระบบมีความต้องการให้ขบวนการเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 7) การกำหนดวันเบิกวัสดุ แสดงถึงผู้รับบริการมีความพึงพอใจมากในการกำหนดวันเบิกวัสดุที่ชัดเจน 8) ความแม่นยำในการเบิกวัสดุไปใช้งาน แสดงถึงผู้รับบริการให้ความสำคัญกับความถูกต้องแม่นยำของวัสดุที่เบิก 9) การให้คำแนะนำและตอบข้อซักถาม แสดงถึงผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำและตอบข้อซักถาม ข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตาม โปรแกรมการเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์ ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ต้องได้รับการพัฒนาโปรแกรมให้ดีขึ้น อีกทั้งต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากร โดยการเข้าไปใช้ระบบให้มากที่สุด และปฏิบัติตามแผนจัดซื้ออย่างต่อเนื่อง เพราะจะทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ : โปรแกรม, ระบบออนไลน์

Abstract

Board recognizes the importance of using technology in the development work. Specifically how the disbursement of materials. This research aims Disbursed to develop materials to be online . This study is a research development. Tools A questionnaire about satisfaction Bulakorn patients. The population in the study. Faculty of Technology Khonkaen University Department and one of three disciplines, including the Department of Biotechnology, Department of Food Technology , Department of Geotechnology . Manufacturing and Technology A total of 82 people, include Descriptive statistics, analysis of the percentage .

Findings, overall, the respondents have expressed opinions on the use of online materials development spending item separately as follows: 1) the integrity of the programs used in the performance. Represents the completion of the program, 2) the difficulty of getting into the program. Demonstrate the versatility of the program. Or to use the system, 3) the ease of retrieval of information used in the analysis, planning, requisition materials. Represents the user application can benefit from the analysis, planning, drawn 4) drawdown statistical material to use within the fiscal year. Expression to the withdrawal application materials online reduces working time 5) satisfaction about the nature of the material to be picked. Represent the satisfactory appearance of the materials appearing in the program 6) requires that the disbursement of the material and the process and procedures that are required by regulation. Show that Users are demanding the process is subject to compliance with the provisions of the Prime Minister 2535, as amended, 7) to determine the withdrawal date material. Represents a more satisfied client in determining the withdrawal date clear material 8) the accuracy of the drawn material used. Represents clients with a focus on the accuracy of the materials withdrawn 9) to give advice and answer questions. Represents clients are satisfied to offer advice and answer questions, suggestions, however, the program disbursed materials online. There are also some drawbacks Need to be developed for the better. They have to get the cooperation of personnel. By the system as possible. And plan for succession. Because the agency has received maximum benefit.

Keywords : Program, Online

บทนำ

การเบิกจ่ายวัสดุเป็นภารกิจงานที่สำคัญส่วนหนึ่งในระบบและกลไกการบริหารงานด้านพัสดุ (1) อีกทั้งยังต้องมีการปรับ กระบวนการจัดหาวัสดุ (2) ตามแผนที่หน่วยงานได้กำหนดไว้แล้ว และมีขั้นตอนการเก็บรักษาวัสดุ การเบิกจ่ายวัสดุออกไปใช้ ขั้นตอนการเบิกจ่ายวัสดุในแต่ละส่วนนั้นเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน และในแต่ละขั้นตอนยังต้องมีรายละเอียดการดำเนินการอีกค่อนข้างมาก ซึ่งในขั้นตอนการจัดหา และการเก็บรักษาวัสดุยังเป็นส่วนที่เจ้าหน้าที่พัสดุเป็นผู้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่

ยังไม่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการมากนัก แต่ในส่วนของการเบิกจ่ายวัสดุนั้น จะมีผู้ใช้บริการเข้ามาเกี่ยวข้องในการขอเบิกวัสดุชนิดต่างๆ ไปใช้ หากพิจารณาตามรูปแบบและระเบียบการปฏิบัติก็มีความยุ่งยาก ซับซ้อนขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้ผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้

การดำเนินการในการเบิกจ่ายวัสดุ ของคณะเทคโนโลยีที่ผ่านมา เมื่อมีการจัดหาวัสดุเข้าระบบเพื่อเตรียมการเบิกจ่ายเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนการเบิกจ่ายวัสดุนั้น สามารถจัดลำดับการปฏิบัติและแสดงให้เห็นข้อปัญหาในการปฏิบัติที่พบ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเขียนใบเบิกจ่ายวัสดุ รายละเอียดต่างๆ เช่น การลงวันที่ หน่วยงานที่เบิก ชื่อวัสดุที่ต้องการเบิก ประเภทวัสดุที่เบิก หน่วยนับ จำนวนที่ต้องการเบิก เหตุผลในการเบิก ราคาวัสดุ เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้ผู้เบิกต้องเขียนทั้งสิ้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการจ่ายวัสดุตามขั้นตอนที่ 1 ผู้รับบริการกรอกไม่ครบตามรายละเอียด เจ้าหน้าที่ที่รับใบเบิกวัสดุ จะต้องกรอกรายละเอียดที่กล่าวแล้วให้ครบ ซึ่งทำให้เสียเวลามาก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการจัดหาวัสดุเพิ่มเติมเพื่อเตรียมการให้บริการครั้งต่อไป การดำเนินการในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่พัสดุต้องทำการตรวจสอบคลังวัสดุว่ามีวัสดุคงเหลือในคลังวัสดุจำนวนเท่าใด เพื่อจะได้ทำการวิเคราะห์และจัดหาวัสดุมาเตรียมไว้สำหรับให้บริการในการเบิกครั้งต่อไป ซึ่งก็ล้วนเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก ใช้เวลาในการดำเนินการ และต้องทำอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

จากสภาพการดำเนินการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าในทุกขั้นตอนของการดำเนินการล้วนมีความยุ่งยาก ต้องใช้เวลา ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และในหลายๆ ขั้นตอนต้องมีการกระทำซ้ำไปซ้ำมา และประกอบกับการดำเนินการในด้านพัสดุของคณะเทคโนโลยี มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในส่วนการจัดหา เบิกจ่ายวัสดุเพียงคนเดียว อาจทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าขึ้นได้ แต่หากสามารถนำเทคโนโลยีหรือสร้างนวัตกรรมเพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยในเรื่องดังกล่าว ก็จะทำให้กระบวนการในด้านการเบิกจ่ายวัสดุของคณะเทคโนโลยี ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแน่นอน

จากเหตุผลดังกล่าว หน่วยพัสดุ คณะเทคโนโลยี จึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์ (3) เพื่อเป็นการนำเทคโนโลยีด้านฐานข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการเบิกจ่ายวัสดุ (4) เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความสะดวกในการเบิกวัสดุ และมีข้อมูลต่างๆ ประกอบการตัดสินใจในการเบิกวัสดุ และไม่ต้องคอยสอบถามเจ้าหน้าที่พัสดุตลอดเวลา อีกทั้ง

เจ้าหน้าที่พัสดุ ก็สามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่มีอยู่เพื่อใช้ในการบริหารแผนจัดซื้อโดยไม่ต้องเสียเวลาในการตรวจนับด้วยมือ ซึ่งจากประโยชน์ดังกล่าว จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่มากขึ้น การให้บริการมีความคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและพัฒนาวิธีการเบิกจ่ายวัสดุให้เป็นแบบออนไลน์

วิธีดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนางาน เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนาวิธีการเบิก-จ่ายวัสดุที่สามารถสำรองจ่ายในคลังพัสดุ แบบออนไลน์ของคณะเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาระบบจะเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการขอเบิก การจ่าย และการตรวจสอบวัสดุคงเหลือ และการรายงานผล โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

บุคลากรสังกัดสำนักงานคณบดี ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร ภาควิชาเทคโนโลยีธรณี และสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 82 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรสายผู้สอน สังกัด คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 38 คน บุคลากรสายผู้สอน ประเภทพนักงานมหาวิทยาลัยขอนแก่น เงินงบประมาณ จำนวน 9 คน

บุคลากรสายสนับสนุน สังกัดคณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น เงินงบประมาณ จำนวน 30 คน บุคลากรสายสนับสนุน ประเภท พนักงานมหาวิทยาลัยขอนแก่น เงินงบประมาณ จำนวน 5 คน บุคลากรสายสนับสนุน ประเภท พนักงานราชการ จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบปิดและปลายเปิด โดยแบบสอบถาม

แบบปลายปิด จะสำรวจข้อมูลความจำเป็นในการเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์ โดยมีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ 1 = น้อย, 2 = ค่อนข้างน้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = ค่อนข้างมาก และ 5 = มาก

สำหรับแบบสอบถามแบบปลายเปิด จะเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสำรวจสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากประเด็นการสำรวจ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสำรวจจะใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และในส่วนของ การวัดระดับความเห็นด้วยของผู้ตอบแบบสำรวจจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

4. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

4.1 สำรวจข้อมูลความต้องการทราบรายละเอียดของรายการวัสดุ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ควรใช้ประกอบการเบิก-จ่ายวัสดุ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นส่วนประกอบการเบิก-จ่ายวัสดุ ประกอบไปด้วย (1) ชื่อรายการวัสดุ (2) ประเภทวัสดุ (3) คุณลักษณะเฉพาะ (4) ลักษณะการใช้งาน (5) ราคาวัสดุ (6) รหัสวัสดุ

4.2 สรุปข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ นำข้อมูลที่ได้มาแยกประเภท และจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ความเหมาะสมความครบถ้วน เพื่อนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เขียนโปรแกรม เพื่อพร้อมนำเสนอผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.3 ออกแบบและเขียนโปรแกรมระบบฐานข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และขอความเห็นชอบจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

4.4 ทดลองใช้โปรแกรมเบิก-จ่ายวัสดุแบบออนไลน์ เริ่มจากบุคลากรกลุ่มเล็กๆ พร้อมออกแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องและนำไปแก้ไข/เพิ่มเติมรายละเอียดของรายการวัสดุที่สำรองจ่ายในคลังพัสดุให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 เขียนคู่มือการใช้งาน และเขียนรายงานการศึกษาวิจัย

4.6 ประเมินผลการใช้โปรแกรมเบิก-จ่ายวัสดุแบบออนไลน์ โดยประเมินผลความพึงพอใจของบุคลากรภายในคณะเทคโนโลยี

4.7 นำระบบเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์ไปใช้งานจริง

ผลการวิจัย

จากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจมีผู้ตอบแบบสำรวจทั้งสิ้น 46 ราย ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเบิกจ่ายวัสดุของคณะ โดยสรุปได้ ดังนี้ เพศที่ตอบแบบสำรวจมากที่สุดคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.3 และสถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ มากที่สุดคือ บุคลากรสายสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 82.6 ส่วนหน่วยงานที่ตอบแบบสำรวจมากที่สุดคือบุคลากรสำนักงานคณบดี คิดเป็นร้อยละ 37.0

ตารางที่ 1 แสดงถึงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

แสดงเพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	25	54.3
หญิง	21	45.7
รวม	46	100

ตารางที่ 2 แสดงถึงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาจารย์	8	17.4
บุคลากรสายสนับสนุน	38	82.6
รวม	46	100

ตารางที่ 3 แสดงถึงหน่วยงานที่ตอบแบบสอบถาม

ภาควิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เทคโนโลยีอาหาร	5	10.5
เทคโนโลยีชีวภาพ	10	21.7
เทคโนโลยีธรณี	11	23.9
เทคโนโลยีการผลิต	3	6.5
สำนักงานคณบดี	17	37.0
รวม	46	100

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคลากรสายสนับสนุน แสดงให้เห็นว่า บุคลากรสายสนับสนุนใช้บริการในส่วนการเบิกวัสดุเพื่อนำไปใช้สำหรับการเรียนการสอนของบุคลากรสายผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสายสนับสนุน

ตารางแสดงผลความพึงพอใจของการใช้โปรแกรม
เบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์

ตารางที่ 4 แสดงถึงความสมบูรณ์ของโปรแกรม
(รูปวัสดุ, ราคาวัสดุ, รายการวัสดุ)

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	17	37.0
มาก	27	58.7
ปานกลาง	2	4.3
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสมบูรณ์ของโปรแกรม
ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ มาก คิดเป็น
ร้อยละ 58.7 รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 37.0 สรุปโดยภาพรวมความสมบูรณ์ของ
โปรแกรมที่นำมาใช้ ผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับหนึ่ง

ตารางที่ 5 แสดงถึงความยากง่ายของการเข้าไปใช้
โปรแกรม

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	18	39.1
มาก	24	52.2
ปานกลาง	4	8.7
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ความยากง่ายของการเข้า
ไปใช้โปรแกรม อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 52.2
รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.1
สรุปโดยภาพรวมความยากง่ายของการเข้าไปใช้โปรแกรม
มีความพึงพอใจมาก แสดงถึงความคล่องตัวในการ
ใช้โปรแกรม ความคล่องตัวในการเข้าไปใช้งาน

ตารางที่ 6 แสดงถึงความสะดวกในการดึงข้อมูลมาใช้
ในการวิเคราะห์การวางแผนการเบิกวัสดุ

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	16	34.8
มาก	28	60.9
ปานกลาง	1	2.2
น้อย	1	2.2
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ความสะดวกในการดึงข้อมูล
มาใช้ในการวิเคราะห์การวางแผนการเบิกวัสดุ อยู่ใน
ระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 60.9 รองลงมาอยู่ที่ระดับ
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.8 สรุปโดยภาพรวม
ผู้ใช้โปรแกรมได้ประโยชน์ในการวิเคราะห์การวางแผน
การเบิกได้ดี รู้ว่าควรที่จะเบิกช่วงเวลา และเบิกสำรอง
ไว้เท่าใด เพื่อให้พอเพียงต่อการใช้งาน ในการอำนวยความสะดวก
ให้กับสายผู้สอนได้ทันเวลา

ตารางที่ 7 แสดงถึงสถิติในการเบิกวัสดุไปใช้งานภายใน
ปีงบประมาณ

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	20	43.5
มาก	25	50.0
ปานกลาง	2	4.3
น้อย	1	2.2
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 7 พบว่า สถิติในการเบิกวัสดุไปใช้งาน
ภายในปีงบประมาณอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 50.0
รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5
สรุปโดยภาพรวม ผู้ใช้มีสถิติในการเบิกวัสดุมาก
การนำโปรแกรมการเบิกวัสดุแบบออนไลน์เข้ามาช่วย
ในการเบิก ช่วยลดเวลาในการทำงาน ผู้ใช้โปรแกรม
ให้ข้อมูลเพิ่มเติม

ตารางที่ 8 แสดงถึงความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปลักษณะของวัสดุที่ต้องการจะเบิก

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	17	37.0
มาก	28	60.9
ปานกลาง	1	2.2
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 8 พบว่า ความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปลักษณะของวัสดุที่ต้องการจะเบิกอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 60.9 รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 สรุปโดยภาพรวม ผู้ใช้โปรแกรมเกิดความพึงพอใจมาก ที่ผ่านมา การเบิกวัสดุ ไม่สามารถเห็นวัสดุที่ต้องการเบิก เมื่อหน่วยงานนำโปรแกรมการเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์เข้ามาใช้งานผู้ใช้โปรแกรมจึงเกิดความพึงพอใจมากในระดับหนึ่ง

ตารางที่ 9 แสดงถึงความต้องการให้การเบิกจ่ายมีขบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้องตามระเบียบ

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	15	32.6
มาก	26	65.5
ปานกลาง	5	10.9
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 9 พบว่า ความต้องการให้การเบิกจ่ายมีขบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้องตามระเบียบอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.6 สรุปโดยภาพรวม ผู้ใช้ระบบมีความต้องการให้ขบวนการเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตารางที่ 10 แสดงถึงความพึงพอใจของการกำหนดวันเบิกจ่ายวัสดุ

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	15	32.6
มาก	27	58.7
ปานกลาง	4	8.7
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 10 พบว่า ความพึงพอใจของการกำหนดวันเบิกวัสดุอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.6 สรุปโดยภาพรวม ผู้รับบริการมีความพึงพอใจมาก ในการกำหนดวันเบิกวัสดุที่ชัดเจน มีการวางแผนการเบิกและการใช้วัสดุที่แม่นยำมากขึ้น

ตารางที่ 11 แสดงถึงความแม่นยำในการเบิกวัสดุไปใช้งาน

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	9	19.6
มาก	28	60.9
ปานกลาง	8	17.4
น้อย	1	2.2
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 11 พบว่า ความแม่นยำในการเบิกวัสดุไปใช้งานอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 60.9 รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.6 สรุปโดยภาพรวม ผู้รับบริการมีความพอใจมาก เพราะเกิดความแม่นยำในการเบิกวัสดุ ได้วัสดุตามที่ต้องการทราบจำนวนที่จะได้รับวัสดุจริงตามที่เบิก และสามารถวางแผนการใช้งานได้อย่างแม่นยำ

ตารางที่ 12 แสดงถึงความต้องการให้มีการให้คำแนะนำ
และตอบข้อซักถามอย่างชัดเจน

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	13	28.3
มาก	27	58.7
ปานกลาง	6	13.0
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0
รวม	46	100

จากตารางที่ 12 พบว่า ความต้องการให้มีการให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมาอยู่ที่ระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.3 สรุปโดยภาพรวม ผู้ใช้ระบบมีความพอใจมากในการให้บริการคำแนะนำและตอบข้อซักถาม ผู้รับบริการในหน่วยงาน มีการรับรู้ที่ไม่เท่ากัน การให้บริการลักษณะนี้จึงสามารถตอบโจทย์ของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบได้ตรงจุด ในภาพรวมของการใช้โปรแกรมการพัฒนาการเบิกจ่ายวัสดุแบบออนไลน์ของคณะเทคโนโลยีมีความพึงพอใจมาก และสามารถแก้ไขปัญหาให้กับผู้ใช้ระบบหรือผู้รับบริการได้

สรุป และอภิปรายผล

ความสมบูรณ์ของโปรแกรมที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ความยากง่ายของการเข้าไปใช้โปรแกรมความสะดวกในการดึงข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ การวางแผนการเบิกวัสดุ สถิติในการเบิกวัสดุไปใช้งานภายในปีงบประมาณ รูปลักษณะของวัสดุที่ต้องการจะเบิก ต้องการให้การเบิกจ่ายวัสดุมีขบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้องตามระเบียบ การกำหนดวันเบิกวัสดุ ความแม่นยำในการเบิกวัสดุไปใช้งาน การให้คำแนะนำและตอบข้อซักถาม โดยภาพรวมผู้ใช้โปรแกรม มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การเบิกวัสดุของแต่ละหน่วยงาน พบว่า ยังมีบางส่วน ให้เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในเรื่องการเบิกวัสดุให้ ข้อเสนอแนะคือ ผู้ใช้งานจริง ควรเข้าไปใช้ระบบการเบิกจ่ายวัสดุ เพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาดในเรื่องของข้อมูล มีบางหน่วยงาน เบิกวัสดุไปใช้ที่ละรายการ ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน หรือไม่ทันต่อการใช้งาน ควรจะมีการวางแผนการเบิกวัสดุไปสำรองไว้ในส่วนของภาควิชา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ผู้สอน และต้องมีการทำบัญชีการเบิกวัสดุภายในภาควิชา พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเบิกจ่ายวัสดุ ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุต้องรับผิดชอบการรับแจ้งวัสดุให้เป็นปัจจุบัน เพราะถ้าข้อมูลที่มีอยู่ไม่ทันสมัย จะส่งผลให้ผู้เบิกไม่สามารถเบิกวัสดุได้ตามที่ต้องการ กรณีผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุไม่อยู่ ก็สามารถมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำแทนได้ และต้องมีการตรวจสอบการรับเข้าวัสดุทุกครั้ง การเพิ่มประสิทธิภาพแผนจัดซื้อ ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามแผนจัดซื้อ ที่โปรแกรมการเบิกวัสดุดำเนินการให้ เพราะช่วยลดระยะเวลาการทำงาน ลดงบประมาณในการซื้อ ลดจำนวนครั้งในการจัดซื้อ การทำแผนจัดซื้อต้องกำหนดเป็นรายไตรมาส ไตรมาสละ 3 เดือน ทั้งต้องรายงานการเบิกวัสดุดังกล่าวแก่ผู้บริหารด้วย เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการตัดสินใจของผู้บริหารต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสำนักงานกองบริหารงานวิจัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- (1) ลักษณะ สุขบาง, ศิริวรรณ งามเจริญวงศ์. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น; 2554.
- (2) เอกราช คู่่มล้วนล้อม. การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหมอนทอง ตำบลห้วยหมอนทอง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. (รายงานการศึกษาอิสระ). ขอนแก่น: สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2553.
- (3) วชิราวุธ ธรรมวิเศษ. การพัฒนาเครื่องมือช่วยศึกษา การสร้างโปรแกรมเว็บไซต์ในลักษณะของ Interactive Online บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). ขอนแก่น : ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2547.
- (4) สุภายินี กุมารจันทร์. การศึกษาความรู้ ความสามารถ และความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของส่วนราชการในอำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. (รายงานการศึกษาอิสระ). ขอนแก่น; 2552.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 57-68

<http://irj.kku.ac.th>

ปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The Problem of Internal Quality Assurance Utilization to Improve Organization : Faculty of Veterinary Medicines, Khon Kaen University

อ้อยทิพย์ สัพโส (Oiythip Sapaso)^{1*}¹นักวิเคราะห์นโยบายและแผน คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*correspondent author : Oiythip@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มาปรับปรุงองค์กร และเพื่อนำผลการศึกษาวิเคราะห์ไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 218 คน เป็นสายผู้สอน 73 คน สายสนับสนุน 145 คน การหาขนาดตัวอย่าง จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบบปลายปิด และแบบสอบถามปลายเปิด แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และนำไปทดสอบหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.89 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บแบบสอบถามและรับแบบสอบถามกลับคืนมา 144 ชุด แบบวัดได้รับกลับคืนมาคิดเป็น 100 % ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำวิเคราะห์ด้วยสถิติในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Window โดยวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$, S.D. = 0.83) 2. ปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย คือ (1) ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ ($\bar{X}=3.56$, S.D. = 0.90) (2) ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.47$, S.D. = 0.77) (3) ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ ($\bar{X}=3.40$, S.D. = 0.88) (4) ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง ($\bar{X}=3.11$, S.D. = 0.83) และ (5) ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=2.98$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัญหา / การปรับปรุงตามผลการประเมิน / การประกันคุณภาพภายใน

Abstract

The study on Problem of Internal Quality Assurance Utilization to Improve Organization: Faculty of Veterinary Medicines, Khon Kaen University aimed at 1) investigating problems from using result of internal quality assurance to improve effectiveness of the Faculty of Veterinary Medicine, Khon Kaen University, and 2) applying the result to the future improvement of internal quality assurance of the faculty. The researcher used Krejcie and Morgan Table in selecting 144 participants of 218 populations whom are lecturers and administrative officers of the Faculty of Veterinary Medicines, Khon Kaen University. Research tools used in the study are close-ended 1-5 Rating Scale and open-ended questionnaire. Content validity of the questionnaire was examined by 3 specialists, and the reliability was tested with 20 participants, yielding 0.89 in number. The researcher then had distributed the questionnaires to 144 participants. All of the participants successfully completed and returned the questionnaires to the researcher, which is an equivalent of 100 percent. The collected data were analyzed statistically using the SPSS for Window program to analyze frequency distribution, percentage, $\bar{X}$ and standard deviation (SD) scores.

The result showed that $\bar{X}$ and standard deviation (SD) scores at 3.30 and 0.83, respectively. Based on $\bar{X}$ and SD scores, problems found from internal quality assurance utilization to improve the faculty are attitude toward quality assurance ($\bar{X}=3.56$, S.D. = 0.90), operation of educational quality assurance ($\bar{X}=3.47$, S.D. = 0.77); understanding on quality assurance ($\bar{X}=3.40$, S.D. = 0.88); use of evaluation for future improvement ($\bar{X}=3.11$, S.D. = 0.83); and educational evaluation ($\bar{X}=2.98$, S.D. = 0.78), respectively.

Keyword : Problem/ Evaluation for Improvement/ Internal quality assurance

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการขบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและจัดให้มีกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และได้พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดตัวชี้วัดในการตรวจประเมินคุณภาพภายในที่ครอบคลุมการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. กพร. และ สกอ. (1) โดยกำหนดให้แต่ละคณะมีการตรวจประเมินคุณภาพในประจำปีการศึกษา ภายในเดือนกรกฎาคม ของทุกปี และนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในไปจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์กร

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นหนึ่งในองค์กร ที่มุ่งหวังที่จะพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ

และตอบสนองนโยบายและแนวทางการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของสำนักงานอุดมศึกษา คณะได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยสร้างระบบกลไกหรือกระบวนการในการ บริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตาม ที่กำหนดตามแนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา และคณะได้กำหนดการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยฯ จัดทำแผนกลยุทธ์ของ คณะสัตวแพทยศาสตร์ โดยมีการดำเนินการตรวจ ประเมินคุณภาพภายในระดับภาควิชา และระดับคณะ ผลการดำเนินงานจากการตรวจประเมินระดับคณะ ในแต่ละปีพบว่า ปีการศึกษา 2553 ได้คะแนน 3.86 ปีการศึกษา 2554 ได้คะแนน 3.84 ปีการศึกษา 2555 ได้คะแนน 4.08 มีลำดับคะแนนดีขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้คณะจะมีลำดับคะแนนเพิ่มขึ้น ตามลำดับในแต่ละปี แต่การดำเนินงานของคณะยังมี ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านประกัน คุณภาพการศึกษาภายในประการหนึ่งคือ เมื่อมีการตรวจ ประเมินคุณภาพการศึกษาระดับคณะเสร็จสิ้นแล้วนั้น การนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มาปรับปรุงใช้ในองค์กร ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติให้กับ หน่วยงาน ภาควิชา ขาดระบบบริหารจัดการและไม่เห็น เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็น ผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของ สถาบัน จึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาปัญหาการนำผล ประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุง องค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อนำข้อมูลสภาพปัญหาที่ได้ไปใช้ในการพัฒนางาน ประกันคุณภาพภายใน ให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพตามกระบวนการ PDCA

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการนำผลประเมินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการนำเอาผลประเมิน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในไปปรับปรุงและ พัฒนา

วิธีการดำเนินงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นบุคลากรของ คณะสัตวแพทยศาสตร์ ได้แก่ บุคลากรสายผู้สอน จำนวน 73 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 145 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 218 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทน ของประชากรจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทน 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่ม อย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบ แนวคิดที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของ นักวิชาการและผลงานวิจัย เกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญ ในการนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 5 ด้าน คือ 1) ด้านทัศนคติ ที่มีต่อการประกันคุณภาพ 2) ด้านการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพการศึกษา 3) ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการประกันคุณภาพ 4) ด้านการนำผลประเมิน มาปรับปรุง 5) ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล และ การรับทราบข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนำ ผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมา ปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น ลักษณะคำถามเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ 2) ด้านทัศนคติที่มี ต่อการประกันคุณภาพ 3) ด้านการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษา 4) ด้านผลการประเมินคุณภาพ การศึกษา 5) ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open End) เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำผลการประเมินคุณภาพ

การศึกษามาใช้ปรับปรุงองค์กร คณะสัตวแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วจึงนำเสนอ
ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาและ ความเหมาะสมของภาษา
2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ
ของที่ปรึกษาโครงการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ
3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตาม
ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ให้คำปรึกษา และ
ได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น จำนวน 20 คน เพื่อหาความเที่ยงโดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์
ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.89 แล้วจัดทำเครื่องมือ
ที่สมบูรณ์เพื่อนำไปสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและ
มีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 144 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บ
ข้อมูลด้วยตนเอง ในช่วงระหว่าง วันที่ 21 กรกฎาคม 2557
ถึงวันที่ 5 สิงหาคม 2557 โดยแจกแบบสอบถามแก่
บุคลากรสายสนับสนุนทั้งหมด 144 ชุด ได้รับกลับคืน
จำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ปัญหาการนำผลประเมินการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ในคณะ
สัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้สถิติ
ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open
End) เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการนำผลประเมิน
การประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร
ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
โดยสรุปประเด็นที่สำคัญนำเสนอโดยเรียงตามลำดับ
ความถี่ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

4. นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมาย โดยกำหนด
เกณฑ์ดังต่อไปนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็น

มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น

ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น

น้อยที่สุด

ผลการวิจัยและอภิปราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูล 144 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง
(ร้อยละ 52.08) มีอายุอยู่ในช่วง 40 - 49 ปี (ร้อยละ 53.47)
มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 52.78)
ตำแหน่งการปฏิบัติงานเป็นข้าราชการสายผู้สอน
(ร้อยละ 31.94) รองลงมาคือข้าราชการสายสนับสนุน
(ร้อยละ 29.17)

รับทราบข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
ของคณะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทราบรายละเอียด
ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ
จากหนังสือเวียน (ร้อยละ 26.45) บุคลากรส่วนใหญ่
เข้าร่วมกิจกรรมอบรม สัมมนา ด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษาที่คณะจัดให้ (ร้อยละ 68.06) มีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน/
คณะ (ร้อยละ 66.67) และบุคลากรรับทราบผลการ
ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของคณะ จากที่ประชุม
ผู้บริหาร ภาควิชา และประชุมหน่วยงาน (ร้อยละ 67.36)

ตอนที่ 2 ปัญหาการนำผลประเมินการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ในคณะ
สัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. ปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร โดยภาพรวม 5 ด้าน
ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร โดยภาพรวมของแต่ละด้าน

ปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ	3.56	0.90	มาก
2. ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	3.47	0.77	ปานกลาง
3. ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ	3.40	0.88	ปานกลาง
4. ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง	3.11	0.83	ปานกลาง
5. ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา	2.98	0.78	ปานกลาง
รวม	3.30	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร โดยภาพรวมและพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย 3 อันดับคือ ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) และด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 3.40$) ตามลำดับ

2. ปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร โดยแสดงผลแต่ละด้าน 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา	3.47	0.86	ปานกลาง
2. ท่านมีความรู้ความเข้าใจตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพการศึกษา (KPIs)	3.44	0.88	ปานกลาง
3. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องขั้นตอนและวิธีการประกันคุณภาพภายใน	3.40	0.83	ปานกลาง
4. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาการคุณภาพ	3.35	0.89	ปานกลาง
5. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR)	3.33	0.93	ปานกลาง
รวม	3.40	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความรู้ความเข้าใจนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) และค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) ($\bar{X} = 3.33$)

2.2 ปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ

2.2 ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง	3.78	0.81	มาก
2. ท่านคิดว่าการประเมินคุณภาพเน้นการดูเอกสารหลักฐานมากกว่าการประเมินจากสภาพจริง	3.72	0.92	มาก
3. ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพขององค์กรในทุกๆด้าน	3.72	0.84	มาก
4. ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพเพิ่มภาระและทำให้ปริมาณงานมากขึ้น	3.46	0.97	ปานกลาง
5. ท่านรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากดำเนินกิจกรรมด้านการประกันคุณภาพ	3.10	0.94	ปานกลาง
รวม	3.56	0.90	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.78$)

และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากดำเนินกิจกรรมด้านการประกันคุณภาพ ($\bar{X}=3.10$)

2.3 ปัญหาการนำผลประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

2.3 ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ท่านให้ความสนใจ / ความร่วมมือ / ให้การสนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	3.76	0.78	มาก
2. ท่านเห็นความสำคัญของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมิน	3.68	0.73	มาก
3. มีการกำกับ ติดตาม ดูแล และส่งเสริมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง	3.40	0.73	ปานกลาง
4. ท่านมีความเข้าใจในผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมิน	3.27	0.82	ปานกลาง
5. มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.22	0.79	ปานกลาง
รวม	3.47	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรให้ความสนใจ / ความร่วมมือ / ให้การ

สนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.76$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.22$)

2.4 ปัญหาการนำผลประเมินการประกัน ประเมินคุณภาพการศึกษา คุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ด้านผลการ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

2.4 ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในขาดความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	3.07	0.77	ปานกลาง
2. รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในขาดความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของสารสนเทศและไม่เพียงพอต่อการใช้	2.97	0.75	ปานกลาง
3. มีความล่าช้าในการได้รับรายงานผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายใน	2.91	0.81	ปานกลาง
รวม	2.98	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในขาดความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทาง

ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.07$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความล่าช้าในการได้รับรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{X} = 2.91$) ตามลำดับ

2.5 ปัญหาการนำผลประเมินการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร ด้านการนำ ผลประเมินมาปรับปรุง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง

2.5 ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	3.38	0.92	ปานกลาง
1. มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาทบทวนเพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของคณะ	3.17	0.96	ปานกลาง
3. มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาทบทวนเพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.16	0.83	ปานกลาง
4. มีการรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ	3.10	0.89	ปานกลาง
5. มีการดำเนินงานด้านการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรอยู่ในระดับ	3.11	0.80	ปานกลาง
6. มีการวางแผนพัฒนาปรับปรุงระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.02	0.84	ปานกลาง
7. มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	2.87	0.91	ปานกลาง
รวม	3.11	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{X} = 3.38$) และค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{X} = 2.87$)

ตอนที่ 3 การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ปรับปรุงองค์กร คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 7 การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ปรับปรุงองค์กร

(n = 144)		
การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการประชุมชี้แจงรายงานผลการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องหรือพาดพิงกับการดำเนินงานของหน่วยงาน		
1) มี	71	49.31
2) ไม่มี	73	50.69
2. มีการนำข้อเสนอแนะจากรายงานผลของการประเมินคุณภาพมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน		
1) นำมาใช้	66	45.83
2) ไม่นำมาใช้	78	54.17

จากตารางที่ 8 จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากร ในเรื่อง การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ปรับปรุงองค์กร คณะสัตวแพทยศาสตร์ ไม่มีการประชุมชี้แจงรายงานผลการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องหรือพาดพิงกับการดำเนินงานของหน่วยงาน (ร้อยละ 50.69) มีการประชุมชี้แจงรายงานผลการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องหรือพาดพิงกับการดำเนินงานของหน่วยงาน (ร้อยละ 49.31) โดยได้มีการกล่าวถึงผลการประเมินคุณภาพในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานของหน่วยงาน คือ 1) การจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดที่เป็นระบบ 2) การจัดเก็บข้อมูล เอกสาร หลักฐานไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด 3) การตีความหมายของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินแตกต่างกัน 4) ตัวชี้วัดไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานสนับสนุน 5) ระยะเวลาการจัดเก็บ 6) เอกสารอ้างอิงไม่ครบถ้วน 7) ผลคะแนนการประเมินของ

ภาควิชา 8) การกระตุ้นให้บุคลากรมีงานวิจัยมากขึ้น 9) KPI ที่มีค่าคะแนนอยู่ในระดับต่ำ ต้องปรับปรุงแก้ไข 10) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

และพบว่า โดยส่วนใหญ่บุคลากร ไม่ได้นำข้อเสนอแนะจากรายงานผลของการประเมินคุณภาพ มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน (ร้อยละ 54.17) มีการนำข้อเสนอแนะจากรายงานผลของการประเมินคุณภาพ มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน (ร้อยละ 45.83) โดยได้นำรายงานผลการประเมินมาใช้ในการดำเนินงานต่อไปนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวิจัย 3) ด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน 4) การประชุมภาควิชา/หน่วยงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล KPI 5) การปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานของภาควิชา/หน่วยงาน 6) การวางแผนการดำเนินงานในปีถัดไปของภาควิชาและหน่วยงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1) ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพการศึกษา (KPIs) ($\bar{X} = 3.44$) เนื่องจากคณะได้มีการส่งเสริมโดยจัดกิจกรรม อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาบรรยายด้านการประกันคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทุมพร แว่วศรี (2) ที่พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของบุคลากรทางการศึกษา คือ ทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการค้าดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านหลักสูตรกระบวนการจัดการสอน การบริหารจัดการ รวมถึงภารกิจหน้าที่ของแต่ละบุคคล เพื่อจะได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการประกาศนโยบาย คุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เจิงปฏิบัติการ ควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา และดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าบุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพดังกล่าว

แต่ยังพบว่าบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) ($\bar{X} = 3.33$) เนื่องจากบุคลากรยังขาดทักษะการเขียนรายงาน ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนมาก ต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีการรายงานเป็นเหตุและผลตามกระบวนการ PDCA ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการจัดทำรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติวิมลชัย และคณะ (1) ที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจ ศักยภาพ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพแตกต่างกัน ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องตัวชี้วัด การจัดเก็บเอกสาร หลักฐาน ขาดทักษะในการสื่อสาร การประสานงานและขอข้อมูล

2) ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ คือ การประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.78$) เนื่องจากคณะได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการกิจกรรม อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกันคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ แต่ผลการวิจัยยังพบว่า การประเมินคุณภาพเน้นการดูเอกสารหลักฐานมากกว่า การประเมินจากสภาพจริง ($\bar{X} = 3.72$) และพบว่าบุคลากรรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากดำเนินการด้านการประกันคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวนา กิตติวิมลชัย และคณะ (1) ที่พบว่า ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพบุคลากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพขององค์กรใน ทุกๆด้านและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่ก็เป็นภาระเพิ่มและมีปริมาณงานมากขึ้น จึงส่งผลให้รู้สึกเบื่อหน่ายไม่อยากดำเนินการด้านการประกันคุณภาพ และผลการประเมินคุณภาพเชื่อถือไม่ได้เพราะไม่สอดคล้องกับสภาพจริง

3) ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความสนใจ/ความร่วมมือ/ให้การสนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.76$) บุคลากรเห็นความสำคัญของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมิน ($\bar{X} = 3.68$) เนื่องจากผู้นำของผู้บริหารให้ความสำคัญกับการดำเนินงาน ความตระหนักรู้ของบุคลากรในองค์กร การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่า การกำกับควบคุม แต่ยังคงขาดการสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.22$) ซึ่งสอดคล้องกับ มุกดา จิตพรม (3) ที่พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงและพัฒนา การ

ประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหาร/หน่วยงาน ควรสร้างแรงจูงใจด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นประการแรก รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจด้านสวัสดิการ แรงจูงใจด้านผลตอบแทนที่เป็นเงิน แรงจูงใจด้านผลตอบแทนที่ไม่ใช่เงิน และแรงจูงใจด้านงานที่ได้รับมอบหมาย ตามลำดับ

4) ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในขาดความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.07$) ซึ่งสอดคล้องกับ ภวานา กิตติวิมลชัย และคณะ (1) ที่พบว่า ปัญหาที่เกิดจากผู้ตรวจประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและทักษะของผู้ตรวจประเมินมีความแตกต่างกัน การประเมินคุณภาพบางครั้งมีความเกรงใจไม่กล้าสะท้อนข้อมูลจริงบางคนมีอคติกับหน่วยงานที่เข้าตรวจประเมิน ไม่เป็นกัลยาณมิตร เคยเป็นผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียกับหน่วยงานที่เข้าตรวจประเมิน ศึกษาข้อมูลของหน่วยงานน้อย ใช้เวลาในการตรวจประเมินสั้นขาดการวิเคราะห์ข้อมูลและยืนยันข้อมูลให้แน่ใจก่อนจะสรุปผลการประเมินคุณภาพ ให้ข้อเสนอแนะหรือแนะนำในสิ่งที่ทำยาก เกินความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุง ส่งรายงานผลการตรวจประเมินล่าช้าทำให้คณะและหน่วยงานเสีย โอกาสในการพัฒนาและปรับปรุง

5) ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพปรับปรุงตาม

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{X} = 3.38$) มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาทบทวนเพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของคณะ ($\bar{X} = 3.17$) และมีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาทบทวนเพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X} = 3.16$) แต่ยังขาดความพร้อมและการพัฒนาการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

($\bar{X} = 2.87$) ซึ่งสอดคล้องกับ สุธิดา ศรีโท (4) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมกับการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า สถานศึกษามีการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในยังมีการวางแผนไม่มากเท่าที่ควร และเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในบางตัวบ่งชี้ไม่สมบูรณ์

และจากผลการศึกษายังทำให้ทราบว่าบุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า มีการนำผลมาใช้ แต่ยังมีการใช้เพียงบางส่วนของหน่วยงาน ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทาง (1) ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ ที่พบว่า บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) (2) ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ ที่พบว่า การประเมินคุณภาพเน้นการดูเอกสารหลักฐานมากกว่าการประเมินจากสภาพจริง (3) ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ที่พบว่า ขาดการสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (4) ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่พบว่า ข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในขาดความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และ (5) ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง ที่พบว่า ขาดความพร้อมและการพัฒนาการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาพรวม

ปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5

ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) โดยเรียงตามลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อยคือ ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง และด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2. ปัญหาการนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กรในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.47$) รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพการศึกษา (KPIs) ($\bar{X}=3.44$) ความรู้ความเข้าใจที่น้อยที่สุด คือ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) ($\bar{X}=3.33$)

2.2 ด้านทัศนคติที่มีต่อการประกันคุณภาพ

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อการประกันคุณภาพคือ การประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.78$) รองลงมา มี 2 อันดับเท่ากันคือ การประเมินคุณภาพเน้นการดูเอกสารหลักฐานมากกว่าการประเมินจากสภาพจริง และการประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพขององค์กรในทุกๆด้าน ($\bar{X}=3.72$) ทัศนคติที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากดำเนินกิจกรรมด้านการประกันคุณภาพ ($\bar{X}=3.10$)

2.3 ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ ให้ความสนใจ / ความร่วมมือ / ให้การสนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.76$) รองลงมา คือ บุคลากรเห็นความ สำคัญของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมิน ($\bar{X}=3.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.22$)

2.4 ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในขาดความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ($\bar{X}=3.07$) รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในขาดความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของสารสนเทศและไม่เพียงพอต่อการใช้ ($\bar{X}=2.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีความล่าช้าในการได้รับรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{X}=2.97$)

2.5 ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง

บุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{X}=3.38$) มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาทบทวนเพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของคณะ ($\bar{X}=3.17$) และมีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาทบทวนเพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X}=3.16$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{X}=2.87$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมอบรมหลักสูตรการเขียนรายงานประเมินตนเอง (SAR) เพื่อให้สามารถเข้าใจรายละเอียดตัวชี้วัดและสามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ถูกต้อง

1.2 ควรมีการชี้แจงให้บุคลากรมีความเข้าใจเห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน สร้างแรงจูงใจด้านเงินรางวัล แรงจูงใจด้านงานที่ได้รับมอบหมายและสร้างความก้าวหน้าในสายงาน

1.4 ควรเปิดโอกาสให้นักวิชาการเข้าร่วมอบรม เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้ตรวจประเมิน

1.5 ควรส่งเสริม ผลักดันให้มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงใช้ในองค์กร ได้อย่างทั่วถึง และสร้างระบบการจัดเก็บและรวบรวม ข้อมูลโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในในระดับคณะ ที่มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับบริบทและผลการดำเนินงานของคณะและ หน่วยงาน

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำผล ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงองค์กร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกรรมการวิจัยประจำคณะ ที่ปรึกษาวิจัยสถาบัน และบุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ ที่ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และขอ ขอบพระคุณคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่นที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยสถาบันครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- (1) ภาวนา กิตติวิมลชัยและคณะ. (2550). **ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัย ขอนแก่น**. วิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (2) อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2543). **การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ฟีนีქซ์.
- (3) มุกดา จิตพรมมา. (2552). **การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (4) สุลัดดา ศรีโท. (2550). **การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัด ขอนแก่น**. ประเมินผลและวิจัยการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 69-82

<http://irj.kku.ac.th>

ความต้องการศึกษาต่อและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร

Requirement of Further Education and User's Expectation to Bachelor of Science Program (Environmental Health) at Kasetsart University Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus

รัตนี คำมูลศรี¹, รพีพรรณ ยงยอ^{1*}¹ภาควิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ

*Correspondent author : tom_envi@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ต้องการศึกษาต่อ และกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข นักวิชาการสิ่งแวดล้อม และเจ้าพนักงานความปลอดภัย ในหน่วยงานสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัด และบริษัทเอกชน รวมทั้งหมด 293 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 25.50 มีความต้องการในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) เพราะเชื่อมั่นในหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน (ร้อยละ 47.22) และมีความถนัด/ความชอบในสาขานี้ (ร้อยละ 44.44) เมื่อจบหลักสูตรนี้แล้วสามารถประกอบอาชีพในตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 77.27) ในหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ร้อยละ 80.15 และ 63.36 ตามลำดับ ส่วนลักษณะและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน พบว่า ต้องการศึกษาต่อในวันและเวลาราชการ ร้อยละ 55.94 และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับการศึกษหลักสูตรนี้ ควรอยู่ระหว่าง 12,000-15,000 บาท (ร้อยละ 38.61) โดยมีแหล่งเงินสำหรับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง/ญาติพี่น้อง (ร้อยละ 83.97)

การศึกษาในกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการ “มากที่สุด” คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ และด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงาน

คำสำคัญ : ความต้องการ, ความคาดหวัง, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, วิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม)

Abstract

The objective of this study was to explore the requirement of further education and user's expectation to Bachelor of Science program (Environmental Health) at Kasetsart University Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus. There were two groups of sample included high school students and users i.e. health officers, environmental scholars, and safety officers who work in health offices, Provincial Administrative Organization, and private company. 293 samples were selected by using simple random sampling technique. Data were collected by using a questionnaire and analyzed by the percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that the high school students require to study in Bachelor of Science Program (Environmental Health) with 25.50%. The reasons for further study included the confidence in the curriculum, having aptitude and satisfaction in this program, and after graduating they will get a career as environmental officer (47.22%, 44.44% and 77.27% respectively). For teaching style, the students revealed that they wanted to study in official day with 55.94%. The proper cost of this course should be 12,000-15,000 baht per semester (38.61%), which supporting from their parents/relatives (83.97%). As for user's expectation, the results showed that the desirable characteristics that they needed mostly included virtue, morality regarding professional ethics, and personality affecting to working.

Keywords : Requirement, Expectations, Desirable Characteristics, Bachelor of Science (Environmental Health)

1. บทนำ

คุณภาพการศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก พิจารณาได้จากโครงการประเมินผลนักเรียนนักศึกษา ระหว่างชาติ (Programme For International Student Assessment-PISA) ที่องค์การเพื่อความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้จัดทำขึ้น เพื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนนักศึกษา ของประเทศสมาชิกและประเทศรายได้ปานกลาง จำนวนหนึ่งรวมทั้งประเทศไทย ทั้งนี้ พบว่า ดัชนีชี้วัด การพัฒนามนุษย์ของ UNDP ในปีค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 92 ต่ำกว่าประเทศมาเลเซีย จีน และศรีลังกา อีกทั้งดัชนีการศึกษา (Education Index) ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 72 (ร้อยละ 64.0) ต่ำกว่าประเทศ เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ และมีอัตราการ ศึกษาต่อเพียงร้อยละ 55.0 ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่าประเทศไทย มีการจัดการศึกษาที่ด้อยประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขาดการกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพอย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้มีความพยายาม

ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 5 มาตรา 80 (3) ที่ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ พร้อมทั้งกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ

คณะกรรมการสุขภาพศาสตร์ ซึ่งมีนโยบายในการจัด บริการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข ในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 ที่กล่าวถึงความมุ่งหมาย และหลักการตามมาตราที่ 8 การจัดการศึกษาโดยยึด หลักการ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง และมาตราที่ 9 การจัดระบบโครงสร้างและ กระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วม ของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันและสถานประกอบการ

อื่นๆ (1) ดังนั้น สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ในฐานะผู้ผลิตบัณฑิตเพื่อพัฒนาบุคคล โดยเฉพาะบุคลากรสาธารณสุขด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่ที่ส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี และปัจจุบันมีบทบาทหน้าที่ทั้งด้านบริหาร วิชาการและบริการแก่ประชาชน จึงควรมีการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์งานได้อย่างเป็นระบบและมีความรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ประยุกต์งานได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อีกทั้ง สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพของชุมชนด้วยกระบวนการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น นับว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ก่อให้เกิดการเสริมสร้างสุขภาพประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งผลให้การพัฒนาสาธารณสุขของชาติบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น

การสำรวจถึงความต้องการและความคาดหวังในการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ในสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ นอกจากจะสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ที่กำหนดว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพ แล้ว ยังเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร โดยสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริงด้วย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร

2.2 เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร

3. วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความต้องการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมปลายและศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสาธารณสุของค์การบริหารส่วนจังหวัด และบริษัทเอกชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสกลนคร อุรธานี เลย กาฬสินธุ์ มุกดาหาร หนองบัวลำภู นครพนม ร้อยเอ็ด มหาสารคาม หนองคาย บึงกาฬ และ ขอนแก่น โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling Random) ได้จำนวนตัวอย่างดังนี้

3.2 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 12 จังหวัด ทำการสุ่มจังหวัดละ 1 โรงเรียน และทำการสุ่มนักเรียน (ม.4 –ม. 6) ให้ได้อย่างน้อย 15 คน โดยเก็บข้อมูลได้รวมทั้งสิ้น 202 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นักวิชาการสิ่งแวดล้อม และเจ้าพนักงานความปลอดภัย ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลประจำจังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และบริษัทเอกชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 12 จังหวัด สุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 1 แห่ง ดังนี้

3.2.1 บุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 12 แห่ง

3.2.2 บุคลากรโรงพยาบาลประจำจังหวัด จำนวน 12 แห่ง

3.2.3 บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 12 แห่ง

3.2.4 บริษัทเอกชน จำนวน 12 แห่ง จากนั้นทำการสุ่มเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานดังกล่าวให้ได้อย่างน้อย

แต่ละ 1 คน เก็บข้อมูลได้ รวมทั้งสิ้น 91 คน ดังนั้น จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 202 คน และ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัด และบริษัทเอกชน จำนวน 91 คน รวมทั้งสิ้นเป็น 293 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาวัตถุประสงค์ การสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่ง 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามข้อมูลความต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) และ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาบัณฑิตสาธารณสุขศาสตร์

2. แบบสอบถามความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการ/หน่วยงานของรัฐ คุณลักษณะของนักวิชาการสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ และข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการจัดเก็บ ดังนี้

1. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด และบริษัทเอกชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดส่งกลับทางไปรษณีย์

2. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามโดยใช้การตอบแบบสอบถามทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือทุกฉบับที่ได้รับคืนก่อนนำไปวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประกอบ การจัดทำหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 202 คน และกลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการในหน่วยงานต่างๆ ในฐานะของผู้มีความต้องการใช้บัณฑิต จำนวน 91 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) เพื่อให้สามารถจัดรูปแบบการเรียนการสอน ได้ตรงตามความต้องการและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด

ในการนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของผู้สนใจเข้าศึกษา และส่วนของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละส่วน ดังนี้

4.1 ส่วนของผู้สนใจเข้าศึกษา

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สนใจเข้าศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 75.25 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.03 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 27.23 และ 25.74 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51-4.00 คิดเป็นร้อยละ 54.21 มีค่าเฉลี่ยของเกรดอยู่ที่ 3.47 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37) อาชีพของบิดาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ ร้อยละ 32.65 ในขณะที่อาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ คือ ค้าขาย/อาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 27.72 และยังพบว่า รายได้รวม

ของบิดามารดา ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงมากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป โดยครอบครัวผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีพี่น้อง (รวมผู้ตอบ) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 58.64 นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นบุตรคนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 53.72 ส่วนในด้านของค่าเล่าเรียนในปัจจุบันส่วนใหญ่จะได้รับจาก บิดา มารดา เป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 88.61 และหากได้ศึกษาต่อในอนาคตบิดามารดาจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 87.13 อีกทั้งยังพบว่าการกู้ยืมทางการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอีกเล็กน้อย โดยเพิ่มจากร้อยละ 2.97 เป็นร้อยละ 4.46

4.2 ข้อมูลความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้สนใจเข้าศึกษา

เป็นข้อมูลความสนใจและเหตุผลในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความต้องการศึกษาต่อ พร้อมเหตุผลประกอบ อาชีพที่ต้องการหลังจบการศึกษา แหล่งเงินสนับสนุนสำหรับการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมถึงสาขาวิชาที่สนใจเข้าศึกษาหรืออยากให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนในอนาคต

ตารางที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยา-ศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม)

การศึกษาต่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี		
ต้องการ	51	25.50
ไม่ต้องการ	63	31.50
ยังไม่ตัดสินใจ	86	43.00
รวม	202	100.00
เหตุผลที่ไม่ต้องการศึกษาหรือยังตัดสินใจไม่ได้ (n=87)		
ความน่าเชื่อถือในการเปิดสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยยังไม่เป็นที่ยอมรับ	17	19.54
ยังไม่มีคณาจารย์ / บุคลากรที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือเพียงพอ	8	9.20
มหาวิทยาลัยยังไม่มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่และอุปกรณ์การสอน	8	9.20
ไม่เคยรู้จักหลักสูตรนี้มาก่อน	54	62.07
หางานทำยาก	9	10.34
จบการศึกษายาก	1	1.15
รวม	202	100.00
เหตุผลที่ท่านเลือกที่จะศึกษาต่อ (n=108)		
เชื่อมั่นในหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน	51	47.22
คณาจารย์/บุคลากรมีคุณภาพน่าเชื่อถือ	17	15.74
ใกล้บ้าน	33	30.56
ค่าใช้จ่ายไม่แพง	19	17.59
เรียนแล้วมีโอกาสจบ	22	20.37
เห็นว่าเป็นสถาบันที่เหมาะสมที่สุด	16	14.81
ความถนัด / ความชอบ	48	44.44

ตารางที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) (ต่อ)

การศึกษาคือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีแหล่งงานรองรับ	11	10.28
เป็นความต้องการของผู้ปกครอง	5	4.63
รวม	108	100.00
การใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ/การดำรงตำแหน่ง เมื่อจบหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตอนามัยสิ่งแวดล้อมแล้ว (n=132)		
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	102	77.27
เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยวิชาชีพ(จป.)	35	26.52
อาจารย์/ครู	42	31.82
นักวิจัย	63	47.73
ประกอบอาชีพอิสระ/ส่วนตัว	39	29.54
รวม	132	100.00
สถานที่ทำงาน/แหล่งงานรองรับบัณฑิตที่จบหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย (n=131)		
องค์การบริหารส่วนตำบล/อำเภอ/จังหวัด	58	44.27
หน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	105	80.15
กระทรวงทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	83	63.36
โรงงานอุตสาหกรรม/บริษัท	36	27.48
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	34	25.95
รวม	131	100.00
ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร (n=131)		
ทุนสนับสนุนจากหน่วยงาน	35	26.72
จากการกู้ยืม	57	43.51
ผู้ปกครอง/ญาติพี่น้อง	110	83.97
รวม	131	100.00
ลักษณะในการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ที่ต้องการ (n=131)		
วันธรรมดาในเวลาราชการ	113	55.94
วันธรรมดานอกเวลาราชการ	4	1.98

ตารางที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) (ต่อ)

การศึกษาคือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วันเสาร์ – อาทิตย์	14	6.93
รวม	131	100.00
ค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่เหมาะสมเหมาะสมจ่ายภาคการศึกษา (n=130)		
12,000 – 15,000 บาท	78	38.61
15,000 – 18,000 บาท	37	18.32
18,000 – 21,000บาท	11	5.45
อื่นๆ	4	1.98
รวม	130	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) คิดเป็นร้อยละ 25.50 รองลงมาคือ ยังไม่ได้ตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 43.00 และไม่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรนี้ ร้อยละ 31.50 ซึ่งในกลุ่มที่ยังไม่ต้องการศึกษาหรือยังไม่ได้ตัดสินใจนั้น พบว่าส่วนใหญ่ไม่เคารู้จักหลักสูตรนี้มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 62.07 รองลงมา คือ การเดินทางไปศึกษาไม่สะดวก/เสียค่าใช้จ่ายมาก คิดเป็นร้อยละ 35.63 และมีเพียงร้อยละ 1.15 คิดว่าจบการศึกษา

ในส่วนของผู้ที่สนใจศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต(อนามัยสิ่งแวดล้อม) ส่วนใหญ่เชื่อมั่นในหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน คิดเป็นร้อยละ 47.22 รองลงมา คือ ความถนัดและความชอบในสาขานี้ คิดเป็นร้อยละ 44.44 มีเพียงร้อยละ 4.63 ที่ตอบว่าเป็นความต้องการของผู้ปกครอง

เมื่อสอบถามความคิดเห็นถึงอาชีพที่สามารถนำไปประกอบหลังจบการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต(อนามัยสิ่งแวดล้อม) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าน่าจะสามารประกอบอาชีพในตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ได้ คิดเป็นร้อยละ 77.27 รองลงมาคือ นักวิจัย คิดเป็นร้อยละ 47.63 และน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน (จป.) คิดเป็นร้อยละ 26.52 อีกทั้งสถานที่ที่จะรองรับบัณฑิตที่จบหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่า จะสามารถทำงานในหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาล

สำนักงานสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 80.15 รองลงมา คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 63.36 และน้อยที่สุด คือ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 25.95

เมื่อสอบถามถึงแหล่งเงินที่จะใช้สำหรับค่าใช้จ่ายหากเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่าย จากผู้ปกครอง/ญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 83.97 รองลงมา คือ จากการกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 43.51 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้รับเงินทุนสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 26.72

ในส่วนของการเข้าศึกษาต่อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในวันและเวลาราชการ คิดเป็นร้อยละ 55.94 รองลงมา คือ เสาร์-อาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 6.93 มีเพียงร้อยละ 1.98 ที่ต้องการศึกษาในวัฒนธรรมคานอกเวลาราชการ อีกทั้งค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคิดว่าค่าใช้จ่ายในแต่ละภาคการศึกษา ควรอยู่ระหว่าง 12,000-15,000 บาท รองลงมา คือ 15,000-18,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.61 และ 18.32 ตามลำดับ

5.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

5.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.44 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.96 รองลงมา คือ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.56 โดยมีวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็น

ร้อยละ 62.64 รองลงมาคือปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 29.66 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.10 ในส่วนของระดับตำแหน่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 64.84 ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 39.22 รองลงมาคือ พยาบาลวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 15.69 และ 13.73 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 0-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.34 และที่สำคัญยัง พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการบัณฑิตที่จบการศึกษาในสาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงมา คือ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 33.33

5.3 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการ/หน่วยงานของรัฐ

ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามลักษณะวิชาชีพ 2) ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงานของสถานประกอบการ/หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีผลการศึกษาดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ										
1.1 มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคมและตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ	60	65.93	30	32.97	1	1.10	0	0.00	0	0.00
1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถจัดการปัญหาด้านจริยธรรมและความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ กับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	59	64.84	28	30.77	4	4.40	0	0.00	0	0.00
1.3 เคารพกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคม	57	62.64	32	35.16	2	2.20	0	0.00	0	0.00
1.4 เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ความเป็นประชาธิปไตย	51	56.04	36	39.56	4	4.40	0	0.00	0	0.00
1.5 มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ และแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	56	61.54	32	35.16	3	3.30	0	0.00	0	0.00
1.6 มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม	66	72.53	24	26.37	1	1.10	0	0.00	0	0.00
1.7 เคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	51	56.04	38	41.76	2	2.20	0	0.00	0	0.00

โดยพบว่า ด้านที่ 1 คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ ในหัวข้อทุกหัวข้อ คือ มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคมและตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ,

มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถจัดการปัญหาด้านจริยธรรมและความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับ กับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ, เคารพกฎ ระเบียบ และ

ข้อบังคับขององค์กรและสังคม, เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย, มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ และแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรม ในการปฏิบัติงาน, มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม และ หัวข้อเคารพ

สิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใน “ระดับมากที่สุด” คิดเป็นร้อยละ 65.93, 64.84, 62.84, 56.04, 61.54, 72.53 และ 56.04 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน										
2.1 มีความรู้พื้นฐานมีคุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงานสามารถนำมาใช้ในวิชาชีพได้	41	45.05	47	51.65	3	3.30	0	0.00	0	0.00
2.2 สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้	42	46.15	48	52.75	1	1.10	0	0.00	0	0.00
2.3 มีความรู้ ทักษะและการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการทำงาน	41	45.05	46	50.55	4	4.40	0	0.00	0	0.00
2.4 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการศึกษาและวิจัย	32	35.16	56	61.54	3	3.30	0	0.00	0	0.00
2.5 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน	36	39.56	51	56.04	4	4.40	0	0.00	0	0.00
2.6 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้	20	21.98	46	50.55	24	26.37	1	1.10	0	0.00
2.7 สนใจพัฒนาความรู้ ความชำนาญทางอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง	33	36.26	52	57.14	5	5.49	1	1.10	0	0.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการใน “ระดับมาก” ในทุกหัวข้อ คือ มีความรู้พื้นฐานมีคุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในวิชาชีพได้, สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและสามารถประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้, มีความรู้ ทักษะและการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการทำงาน,

ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยประยุกต์ใช้กระบวนการศึกษาและวิจัย, มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน, มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้ และ หัวข้อสนใจพัฒนาความรู้ ความชำนาญทางอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย อย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 51.65, 52.75, 50.55, 61.54, 56.04 และ 57.14 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ด้านทักษะทางปัญญา										
3.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยประยุกต์ใช้ทักษะ ความรู้ ในสาขาวิชา ในการแก้ไขปัญหาคือ	40	44.44	43	47.78	7	7.78	0	0.00	0	0.00
3.2 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจารณ์อย่างเหมาะสม เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ	38	41.76	45	49.45	8	8.79	0	0.00	0	0.00
3.3 มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ และเหมาะสม	37	40.66	44	48.35	10	10.99	0	0.00	0	0.00
3.4 สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ	31	34.07	54	59.34	6	6.59	0	0.00	0	0.00

จากตารางที่ 4 ในด้านด้านทักษะทางปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการใน “ระดับมาก” ในทุกหัวข้อเช่นเดียวกัน คือ หัวข้อมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยประยุกต์ใช้ทักษะ ความรู้ ในสาขาวิชาในการแก้ไขปัญหาคือ, สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจารณ์อย่างเหมาะสม เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ,

มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ และเหมาะสม และ หัวข้อสามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็น ปัญหาและความต้องการ โดยคิดเป็นร้อยละ 47.78, 49.45, 48.35 และ 59.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ										
4.1 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศกับกลุ่มคน ที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	22	24.18	52	57.14	16	17.58	1	1.10	0	0.00
4.2 สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของ ผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน	31	34.07	54	59.34	5	5.49	1	1.10	0	0.00

ตารางที่ 5 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ต่อ)

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.3 สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาชี้นำสังคมในประเด็นที่เหมาะสม	26	28.57	57	62.64	7	7.69	1	1.10	0	0.00
4.4 มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม	46	50.55	41	45.05	4	4.40	0	0.00	0	0.00
4.5 สามารถริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม	29	31.87	52	57.14	10	10.99	0	0.00	0	0.00
4.6 มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของตนเองและทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	36	39.56	47	51.65	7	7.69	1	1.10	0	0.00

จากตารางที่ 5 ในด้านด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการใน “ระดับมาก” คือ หัวข้อสามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศกับกลุ่มคนที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ, สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน, สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาชี้นำสังคมในประเด็นที่เหมาะสม, สามารถริเริ่มแสดง

ประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม และหัวข้อมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของตนเองและทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 57.14, 59.34, 62.64, 57.14 และ 51.65 ตามลำดับ มีเพียงหัวข้อมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม ที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใน “ระดับมากที่สุด” คิดเป็นร้อยละ 50.55

ตารางที่ 6 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ										
5.1 มีทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน	28	30.77	51	56.04	11	12.09	1	1.10	0	0.00
5.2 สามารถเลือกใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลได้	19	20.88	57	62.64	14	15.38	1	1.10	0	0.00
5.3 สามารถใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการนำเสนอข้อมูลโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสม	30	32.97	54	59.34	7	7.69	0	0.00	0	0.00

ตารางที่ 6 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อ)

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.4 สามารถสืบค้น ตีความ จาก หนังสือและสารสนเทศ เพื่อใช้ในการ แก้ไขปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และอาชีวอนามัยได้อย่างสร้างสรรค์	31	34.07	48	52.75	12	13.19	0	0.00	0	0.00

จากตารางที่ 6 ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการใน “ระดับมาก” ในทุกหัวข้อ คือ มีทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานได้, สามารถเลือกใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลได้, สามารถใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการนำเสนอ

ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสม และสามารถสืบค้น ตีความ จากหนังสือและสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัยได้อย่างสร้างสรรค์คิดเป็นร้อยละ 56.04, 62.64, 59.34 และ 52.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงาน

คุณลักษณะของบัณฑิต	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. ด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงาน										
6.1 มีความเชื่อมั่นในตัวเองกล้าแสดงออก หรือแสดงความคิดเห็น	34	37.36	52	58.24	4	4.40	0	0.00	0	0.00
6.2 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการทำงาน	38	41.76	50	54.95	3	3.30	0	0.00	0	0.00
6.3 มีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบปฏิภาณแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าได้	42	46.15	47	51.65	2	2.20	0	0.00	0	0.00
6.4 มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	41	45.05	49	53.85	1	1.10	0	0.00	0	0.00
6.5 มีความใฝ่รู้กระตือรือร้นในการ ใฝ่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	49	53.85	39	42.86	3	3.30	0	0.00	0	0.00
6.6 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	47	51.65	41	45.05	3	3.30	0	0.00	0	0.00
6.7 มีจิตบริการและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	47	51.65	42	46.15	2	2.20	0	0.00	0	0.00
6.8 มีความอดทนมุ่งมั่นขยัน ใฝ่รู้	54	59.34	37	40.66	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6.9 รู้จักกาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน พุดจาไพเราะ	46	50.55	42	46.15	3	3.30	0	0.00	0	0.00
6.10 แต่งกายเรียบร้อย	37	40.66	45	49.45	9	9.89	0	0.00	0	0.00
6.11 รับผิดชอบ มีวินัยในการทำงาน	57	62.64	31	34.07	3	3.30	0	0.00	0	0.00
6.12 ควบคุมอารมณ์ได้ในทุกสถานการณ์	47	51.65	40	43.96	4	4.40	0	0.00	0	0.00

จากตารางที่ 7 ในด้านด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงาน พบว่า ในหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใน “ระดับมากที่สุด” คือ มีความไม่รู้จักกระตือรือร้นในการฝึกศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ, มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน, มีจิตบริการและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี, มีความอดทนมุ่งมั่นขยัน สู้งาน, รู้จักกาลเทศะอ่อนน้อมถ่อมตน พุดจาไพเราะ, รับผิดชอบ มีวินัยในการทำงาน และหัวข้อควบคุมอารมณ์ได้ในทุกสถานการณ์ คิดเป็นร้อยละ 53.85, 51.65, 59.34, 50.55, 62.64 และ 51.65 ตามลำดับ ในขณะที่หัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใน “ระดับมาก” คือ มีความเชื่อมั่นในตัวเองกล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น, มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน, มีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบปฏิภาณ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้, ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และหัวข้อแต่งกายเรียบร้อย คิดเป็นร้อยละ 58.24, 54.95, 51.65, 53.85 และ 49.45 ตามลำดับ

6. สรุปและอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) และความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร โดยการสอบถามจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ผู้ประกอบการในหน่วยงานต่างๆ ในฐานะของผู้มีความต้องการใช้บัณฑิต พบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ตัดสินใจ และ ไม่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรนี้ เนื่องจากไม่เคยรู้จักหลักสูตรนี้มาก่อน และการเดินทางไปศึกษาไม่สะดวก ส่วนนักเรียนที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) ซึ่งส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน และ มีความชอบในสาขานี้ อีกทั้งคิดว่าจะสามารถเป็นนักวิชาการสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยงานของ

กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งรองรับงานได้ นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มีประเด็นสำคัญ คือ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรล่วงหน้า ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร สถานที่และนิสิตใหม่ จัดการเรียนการสอนเสริมภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นการพัฒนานิสิตและรองรับอาชีพเขียนอยากให้นั้นหนัก การฝึกบัณฑิตให้มีทักษะในการแก้ไขปัญหา อย่างมีเหตุผลทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการการทำงานในอนาคตอยากให้มีแหล่งงานรองรับอย่างเพียงพอหรือจัดหาตลาดแรงงานให้ เป็นต้น

ในส่วนของผู้ใช้บัณฑิตนั้น พบว่า มีความต้องการบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ และ บุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงานมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ โกเมนทร์ พร้อมจะบกและคณะ (2)

และศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (3) ที่พบว่า องค์ประกอบหลักที่นายจ้างมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ซึ่งผู้ใช้บัณฑิตได้เน้นในเรื่องจริยธรรมในการทำงาน และปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องของชุมชนและการรักษาสีสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

เมื่อศึกษาถึงคุณลักษณะของนักวิชาการสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ พบว่าต้องการให้มีความรู้ความสามารถในงานที่รับผิดชอบ และมีการคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผลมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (4) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบนอกจากนี้ยังได้มีการเสนอแนะให้มีการเพิ่มเติมนการฝึกทักษะในระหว่างศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้บัณฑิตได้ประสบการณ์จริงและสามารถนำไปใช้ในการทำงานในอนาคตได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

7.1.1 นำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตร ให้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน

7.1.2 สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ปรับหลักสูตรให้สามารถผลิตบัณฑิต ตามที่คุณสมบัติของผู้ใช้บัณฑิตต้องการและตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ควรมีการศึกษาปัจจัยและกระบวนการต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาธารณสุขศาสตร์ เพื่อที่จะได้นำปัจจัยและกระบวนการต่างๆ ที่ได้จากผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาบัณฑิต ต่อไป

7.2.2 สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยและกระบวนการต่างๆตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF :HEd)

7.2.3 ดำเนินการวิจัยต่อเนื่องเมื่อนิสิตจบการศึกษาโดยการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาธารณสุขศาสตร์ตามทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิต เทียบกับคุณลักษณะของบัณฑิตสาธารณสุขศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริง

9. เอกสารอ้างอิง

- (1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ม.ป.ท., 2550.
- (2) โกเมนทร์ พร้อมจะบก และทัศนีย์ บุตรเพ็ง. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2552.
- (3) ศิริวรรณ สิริพุทธิวรรณ. การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ. มหาวิทยาลัยทักษิณ : สงขลา, 2547 . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. ม.ป.ท., 2550.
- (4) สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2546-2547. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2548.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 83-98

<http://irj.kku.ac.th>

มาตรการเชิงรุกด้านวิจัย: ความคิดเห็นและความพึงพอใจของ คณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Proactive Measures for Research: Suranaree University of Technology Faculty's Opinions and Satisfaction

จิตตานันท์ ติกุล (Jittanan Tikul)^{1*}¹สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*Correspondent author: jittanan@g.sut.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.) 2) ความคิดเห็นของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยและ 3) ความพึงพอใจของคณาจารย์ มทส. ต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย โดยมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย 5 มาตรการประกอบด้วย (1) มาตรการด้านการจ่ายค่าตอบแทนแก่บุคลากรที่มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ (2) มาตรการด้านการจัดสรรทุนสนับสนุนนักวิจัยหลังปริญญาเอกและทุนสนับสนุนนักวิจัยบัณฑิตศึกษาแก่คณาจารย์ที่มีผลผลิตด้านวิจัยสูง (3) มาตรการด้านการจัดสรรทุนเพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก (4) มาตรการด้านการจัดสรรทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงานในวารสารระดับนานาชาติ และ (5) มาตรการด้านการจัดสรรทุนเพื่อสนับสนุนศูนย์วิจัย กลุ่มวิจัย และหน่วยวิจัยหรือห้องปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาสู่การเป็นศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณาจารย์ มทส. จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล โดยแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเชื่อมั่นระหว่าง 0.91-0.94 และแบบสอบถามความพึงพอใจมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ Paired-Sample T Test ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย 5 มาตรการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 จนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2556 ในมาตรการที่ 1 มีผลงานตีพิมพ์ขอเบิกค่าตอบแทนรวม 770 ผลงาน เป็นเงิน 19.967 ล้านบาท และมีการจัดสรรทุนในมาตรการที่ 2-5 รวม 200 ทุน เป็นเงิน 111.963 ล้านบาท รวมเงินที่ใช้ไปทั้งสิ้น 131.930 ล้านบาท ภาพรวมของผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล SCOPUS เฉพาะส่วนที่เป็น Article or Review และ Article in Press ปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 มีจำนวน 199 232 และ 217 ผลงาน ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าจำนวนผลงานที่ มทส. ทำข้อตกลงกับ สกอ.และสูงกว่าก่อนมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คณาจารย์ มทส. เห็นด้วยกับมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยทั้ง 5 มาตรการ โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด 3 ประเด็นแรก คือ สมควรดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล และสำคัญต่อการดำเนินการกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย และ 3) คณาจารย์ มทส. พึงพอใจต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย โดยด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านผลการให้บริการ และด้านกระบวนการ/ขั้นตอนให้บริการ

คำสำคัญ : มาตรการเชิงรุกด้านวิจัย, ความคิดเห็น, ความพึงพอใจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.)

Abstract

The purpose of this research is threefold which is 1) to investigate operational outcomes of Suranaree University of Technology's (SUT's) proactive measures for research; 2) to study SUT faculty's opinion concerning the proactive measures; and 3) to study the satisfaction level of SUT faculty concerning the services rendered according to the proactive measures of SUT for research. For convenience of reference, the five measures consist of the following. (1) Remuneration for publications in international journals. (2) Allocation of Post-Doctoral Researcher and Post-Graduate Researcher funds for faculty with high research output. (3) Allocation of PhD Program Scholarships (4) Allocation of funds for Patent Application or Publication in International journals. And (5) Allocation of funds in support of Research centers, groups and units or laboratories to become centers of specialization. The research sample consisted of 184 SUT faculty. Data were collected by questionnaires and data record form. The opinion's questionnaires having reliability from 0.91-0.94, and the satisfaction questionnaires having reliability 0.97. Data analyses were descriptive statistics eg. frequencies, percent, mean, standard deviation, and inferential statistics eg. Paired-Sample T Test. The research findings can be summarized as follows: 1) Operational outcomes according to the 5 proactive measures for research from 1 October 2009 to 31 May 2013, especially of the first measure, it was found that there were 770 publications requesting remuneration totaling 19.967 million Baht. It was found that there were 200 grants allocated for measures 2-5 totaling 111.963 million Baht. The overall publications in the SCOPUS database, focusing on articles, reviews and articles in press year 2010, 2011, and 2012, numbered 199, 232 and 217 respectively, a number higher than the number of articles agreed upon by SUT with the CHE, and a number of articles before and after proactive measures for research are statistically significant at .05 level. 2) SUT faculty, supported the 5 measures with the highest of the three opinions. The statement was that these measures should be pursued continually and on a sustainable basis, in step with becoming a world class university, and indispensable to SUT's research mission. and 3) SUT faculty expressed satisfaction with the services provided according to the proactive measures for research support, as personnel providing service received the highest average, followed by service outcome and service steps and processes.

Keywords : Proactive measures for research, Opinion, Satisfaction, Suranaree University of Technology (SUT)

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.) เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ มีภารกิจที่สำคัญ 5 ประการ คือ ภารกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัย

การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ในส่วนของภารกิจด้านวิจัยนั้น มหาวิทยาลัยได้กำหนดทิศทางการวิจัยที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและของประเทศ มีสถาบันวิจัยและพัฒนาเป็นหน่วยงานหลัก ทำหน้าที่ดำเนินการและประสานงานด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการวางแผน จัดหาและระดมเงินทุนวิจัยและอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อการวิจัย

สืบเนื่องจากการที่มทส. ได้รับการคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 9 มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ตามโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ (National Research Universities: NRU) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (1) ซึ่งโครงการมีระยะเวลาดำเนินงานในระยะแรก 3 ปี เริ่มจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ถึง 2555 มีจำนวนตัวชี้วัดที่ มทส. ต้องดำเนินการให้ได้ตามที่ตกลงไว้กับ สกอ. จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

1. จำนวนบทความวิจัยในฐานข้อมูล SCOPUS
2. บทความที่เป็นผู้วิจัยหลัก
3. Impact factor รวมต่อจำนวนบทความในฐานข้อมูล SCOPUS
4. ทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก
5. ทุนจากภาคอุตสาหกรรม
6. สิทธิบัตรในประเทศและต่างประเทศ
7. จำนวนอาจารย์ที่ทำวิจัยในกลุ่ม
8. จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาโท
9. จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาเอก
10. จำนวนนักศึกษาล้างปริญญาเอก

จากการได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 9 มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และข้อตกลงที่ทำกับ สกอ. ดังกล่าวข้างต้น ตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดต่อการคงสถานะเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติอยู่ในโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ จนถึงสิ้นสุดโครงการ คือ ตัวชี้วัดที่ 1. จำนวนบทความวิจัยในฐานข้อมูล SCOPUS ด้วยเหตุดังกล่าว มทส. จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้กำหนดมิติยุทธศาสตร์ด้านวิจัย 3 มิติ ได้แก่ 1. การสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณภาพระดับโลก 2. การบริหารจัดการด้านการวิจัยที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล และ 3. การแก้ปัญหาของชาติอย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินงานตามมิติยุทธศาสตร์ข้างต้น เพื่อขับเคลื่อนภารกิจด้านการวิจัยของ มทส. ให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติโดยเฉพาะในมิติยุทธศาสตร์ที่ 1 มทส. ได้มีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการวิจัย 5 มาตรการ เป็นมาตรการด้านการสร้างแรงจูงใจแก่คณาจารย์ 1 มาตรการ ส่วนอีก 4 มาตรการ เป็นมาตรการด้าน

การสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์ (2) และได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 (เดือนตุลาคม 2552) เป็นต้นมา มาตรการเชิงรุกด้านวิจัยทั้ง 5 มาตรการ ประกอบด้วย

มาตรการที่ 1: มาตรการด้านการจ่ายค่าตอบแทน แก่บุคลากรที่มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ (มาตรการด้านการจ่ายค่าตอบแทนฯ)

มาตรการที่ 2: มาตรการด้านการจัดสรรทุนสนับสนุนนักวิจัยหลังปริญญาเอกและทุนสนับสนุนนักวิจัยบัณฑิตศึกษาแก่คณาจารย์ที่มีผลผลิตด้านวิจัยสูง (มาตรการด้านทุน Post-Doc/Post-Grad)

มาตรการที่ 3: มาตรการด้านการจัดสรรทุนเพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก (มาตรการด้านทุน SUT-PhD)

มาตรการที่ 4: มาตรการด้านการจัดสรรทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงานในวารสารระดับนานาชาติ (มาตรการด้านทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน)

มาตรการที่ 5: มาตรการด้านการจัดสรรทุนเพื่อสนับสนุนศูนย์วิจัย กลุ่มวิจัย และหน่วยวิจัยหรือห้องปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาสู่การเป็นศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง (มาตรการด้านทุนสนับสนุน RU)

ทั้งนี้ มทส. ได้รับงบประมาณจาก สกอ. 3 ปี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 138.063 ล้านบาท (การจัดสรรงบประมาณลำช้า 1 ปีงบประมาณ โดย มทส. ได้รับงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 2555 และ 2556 จำนวน 83.055, 38.508 และ 16.500 ล้านบาท ตามลำดับ) (3) มทส. นำงบประมาณที่ได้รับจาก สกอ. มาบริหารจัดการตามที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านวิจัย โดยเน้นที่มาตรการเชิงรุกด้านวิจัยทั้ง 5 มาตรการ แต่งบประมาณที่ได้รับจาก สกอ. กำลังจะหมดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ซึ่งหาก มทส. ไม่ได้รับเงินสนับสนุนต่อไป อาจทำให้มาตรการต่างๆ ที่ดำเนินการมาหยุดชะงักลง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจ พบว่าความคิดเห็น เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึก เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ด้วยการพูดหรือการเขียน โดยมีพื้นฐานการแสดงออกมาจากความรู้

ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ (4), (5), (6) และความพึงพอใจเป็นความรู้สึกรู้ใจ ชอบใจ ที่แสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง การพูด การเขียน หรือ การแสดงออกใดๆ ต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ (4), (7), (8), (9), (10) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจด้านการให้บริการ พบว่า ส่วนใหญ่จะศึกษาในด้านต่างๆ ที่ใกล้เคียงกัน เช่น ด้านกระบวนการให้บริการ ขั้นตอนการให้บริการ ด้านพนักงานผู้ให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านอาคารสถานที่ เป็นต้น (7), (8), (9), (10) โดยผลจากการประเมินความพึงพอใจ พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ จะได้รับการประเมินสูงกว่า ด้านกระบวนการขั้นตอนในการบริการ (8), (9), (10)

จากการที่งบประมาณที่ได้รับจาก สกอ. กำลังจะหมดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ประกอบกับ มาตรการเชิงรุกด้านวิจัยที่ มทส. ดำเนินการมา และแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกทั้ง 5 มาตรการ ว่าเป็นอย่างไรร่วมกับบทความวิจัยในฐานข้อมูล SCOPUS ก่อนและหลังการมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ คณาจารย์ของ มทส. มีความคิดเห็นต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยต่างๆ อย่างไร และในกรณีที่งบประมาณมีจำกัดและจำเป็นต้องบริหารจัดการงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรให้ความสำคัญกับมาตรการใดเป็นอันดับแรกและอันดับถัดๆ มา โดยศึกษาการแสดงออกซึ่งความรู้สึกของคณาจารย์มทส. เกี่ยวกับมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ด้วยการเขียน มีพื้นฐานการแสดงออกมาจากความรู้อย่างดี ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการเชิงรุกด้านวิจัยของ มทส. ของคณาจารย์ท่านนั้นๆ รวมทั้งคณาจารย์ มทส. พึงพอใจต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยมากน้อยเพียงใด โดยศึกษาจากความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ที่แสดงออกทางการเขียนต่อการให้บริการเกี่ยวกับมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้สถาบันวิจัยและพัฒนา มทส. ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ

บริหารจัดการภารกิจด้านวิจัยในกรณีที่โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติสิ้นสุดลงได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการขับเคลื่อนภารกิจด้านวิจัยของ มทส. ต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยของ มทส.
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคณาจารย์ มทส. ต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นคณาจารย์ มทส. จำนวน 335 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ คณาจารย์ มทส. จำนวน 184 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดให้สำนักวิชาเป็นตัวแบ่งชั้น ประกอบด้วย สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ และสำนักวิชาแพทยศาสตร์ และประชากรที่ศึกษามีขนาดเล็กจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (11) โดยกำหนดให้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 184 คน พบว่า ยังไม่มีตำแหน่งวิชาการมากที่สุด ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี ปฏิบัติงานให้กับ มทส. น้อยกว่า 5 ปี ผลงานตีพิมพ์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งผลงานตีพิมพ์ที่เป็นผู้ประพันธ์หลักในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา น้อยกว่า 3 เรื่อง เงินอุดหนุนการวิจัยที่ได้รับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา น้อยกว่า 300,001 บาท รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งทางวิชาการ		
ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ	81	44.02
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	65	35.33
รองศาสตราจารย์	31	16.85
ศาสตราจารย์	7	3.80
รวม	184	100.00
อายุ		
น้อยกว่า 36 ปี	44	24.72
36-45 ปี	84	47.19
46-55 ปี	38	21.35
มากกว่า 55 ปี	12	6.74
รวม	178	100.00
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานให้ มทส.		
น้อยกว่า 5 ปี	72	40.68
5-10 ปี	29	16.38
11-15 ปี	41	23.16
มากกว่า 15 ปี	35	19.77
รวม	177	100.00
ผลงานตีพิมพ์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาและเป็นผู้ประพันธ์หลัก		
น้อยกว่า 3 เรื่อง	111	63.43
3-5 เรื่อง	25	14.29
6-10 เรื่อง	21	12.00
มากกว่า 10 เรื่อง	18	10.29
รวม	175	100.00
เงินอุดหนุนการวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา		
น้อยกว่า 300,001 บาท	90	51.72
300,001-500,000 บาท	31	17.82
500,001-1,000,000 บาท	21	12.07
1,000,001 บาทขึ้นไป	32	18.39
รวม	174	100.00

3.2 การรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล ดังนี้

1) แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากคณาจารย์ มทส. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการเชิงรุกทั้ง 5 มาตรการ เป็นข้อคำถามแบบปลายปิด มาตรการละ 5 ข้อ ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ตสเกล โดยระดับคะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วย ระดับคะแนน 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ระดับคะแนน 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย และระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและข้อคำถามปลายเปิด มาตรการละ 1 ข้อ รวมมาตรการละ 6 ข้อ นอกจากนี้ ยังมีคำถามให้จัดลำดับความสำคัญของมาตรการทั้ง 5 มาตรการ ในกรณีที่งบประมาณมีจำกัดและจำเป็นต้องบริหารจัดการงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาที่ทำหน้าที่ประสานงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประกาศต่างๆ จำนวน 10 ข้อลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ตสเกล โดยระดับคะแนน 5 หมายถึง พอใจมาก ระดับคะแนน 4 หมายถึง พอใจ ระดับคะแนน 3 หมายถึง พอใจน้อยจนเกือบไม่พอใจ ระดับคะแนน 2 หมายถึง ไม่พอใจ และระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่พอใจมาก

วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานวิจัย รวม 3 ท่าน ตรวจสอบแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะวิเคราะห์

หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับคณาจารย์ มทส. จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าครอนบาคของแบบสอบถามความคิดเห็น แยกตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย ได้ดังนี้ มาตรการที่ 1 เท่ากับ 0.91 มาตรการที่ 2 เท่ากับ 0.95 มาตรการที่ 3 เท่ากับ 0.92 มาตรการที่ 4 เท่ากับ 0.92 และมาตรการที่ 5 เท่ากับ 0.97 ซึ่งค่าครอนบาคของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้ง 5 มาตรการ สูงกว่า 0.70 ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ(12)

สำหรับแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยได้ค่าครอนบาคของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ซึ่งสูงกว่า 0.70 ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ (12)

2) แบบบันทึกข้อมูล เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลทฤษฎี จากฐานข้อมูลของสถาบันวิจัยและพัฒนา มทส. ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย ทั้ง 5 มาตรการ

3.2.2 วิธีการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมจากคณาจารย์ มทส. รวบรวมโดยผู้วิจัย นำส่งแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเองและให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ของมหาวิทยาลัย ส่วนข้อมูลทฤษฎีรวบรวมด้วยตัวเองจากฐานข้อมูลของสถาบันวิจัยและพัฒนา

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

3.3.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และเปรียบเทียบผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล SCOPUS ก่อนและหลังมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยโดยใช้ Paired-Samples T Test

3.3.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์แปลผลตามเกณฑ์และความหมาย ดังนี้ (13)

4.21-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41-4.20	หมายถึง	เห็นด้วย
2.61-3.40	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.81-2.60	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1.00-1.80	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.3.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของคณาจารย์ มทส. ต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์แปลผลตามเกณฑ์และความหมาย ดังนี้ (13)

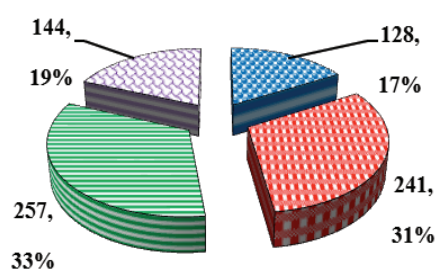
4.21-5.00	หมายถึง	พอใจมาก
3.41-4.20	หมายถึง	พอใจ
2.61-3.40	หมายถึง	พอใจน้อยจนเกือบไม่พอใจ
1.81-2.60	หมายถึง	ไม่พอใจ
1.00-1.80	หมายถึง	ไม่พอใจมาก

4. ผลการวิจัย

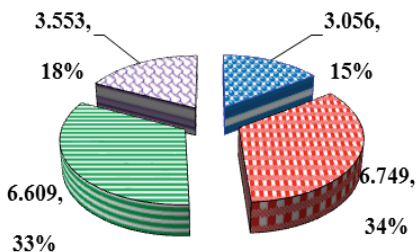
4.1 ผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยของ มทส.

ผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านการวิจัยของ มทส. แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1.1 มาตรการด้านการสร้างแรงจูงใจแก่คณาจารย์ มาตรการในกลุ่มนี้มีเพียงมาตรการเดียวคือ มาตรการที่ 1: มาตรการด้านการจ่ายค่าตอบแทนฯ ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มมีมาตรการเชิงรุก เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552 จนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2556 มีผลงานตีพิมพ์ขอเบิกค่าตอบแทนรวม 770 ผลงาน เป็นเงิน 19,967 ล้านบาท จำแนกตามปีงบประมาณได้ดังภาพที่ 1 และ 2 (ผลการดำเนินงานของปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เป็นผลการดำเนินงานเพียง 8 เดือนเท่านั้น)

2553 2554 2555 2556

2553 2554 2555 2556

ภาพที่ 1 จำนวนผลงานตีพิมพ์ที่ขอรับค่าตอบแทน

ภาพที่ 2 ค่าตอบแทนผลงานตีพิมพ์ที่จ่าย (ล้านบาท)

4.1.2 มาตรการด้านการสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์ มาตรการในกลุ่มนี้ประกอบด้วย 4 มาตรการ ได้แก่ มาตรการที่ 2: มาตรการด้านทุน Post-Doc/Post-Grad มาตรการที่ 3: มาตรการด้านทุน SUT-PhD มาตรการที่ 4: มาตรการด้านทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน และมาตรการที่ 5: มาตรการด้าน

ทุนสนับสนุน RU ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มมีมาตรการเชิงรุก เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2552 จนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2556 มีการจัดสรรทุนตามมาตรการที่ 2-5 รวม 200 ทุน เป็นเงิน 111.963 ล้านบาทรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานตามมาตรการด้านการสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์

มาตรการ	การสนับสนุน		ผลผลิต (ผลงานตีพิมพ์)
	จำนวนทุน	เงินสนับสนุน (ล้านบาท)	
มาตรการที่ 2: ทุน Post-Doc/Post-Grad			
ทุน Post-Doc	47	19.598	26 ⁽¹⁾
ทุน Post-Grad	61	19.602	36 ⁽²⁾
มาตรการที่ 3: ทุน SUT-PhD	23	36.363	- ⁽³⁾
มาตรการที่ 4: ทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน	32	6.400	6 ⁽⁴⁾
มาตรการที่ 5: ทุนสนับสนุน RU	24	30.000	- ⁽⁵⁾
รวม	200	111.963	68

แหล่งที่มาของข้อมูล: ฐานข้อมูลงานวิจัย ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

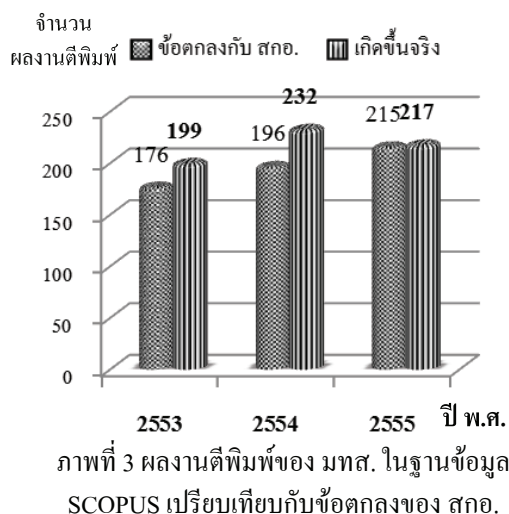
ข้อมูลระหว่างวันที่ 6 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2556

หมายเหตุ ⁽¹⁾ ผลผลิตจากการปิดโครงการ 23 โครงการ ⁽²⁾ ผลผลิตจากการปิดโครงการ 32 โครงการ

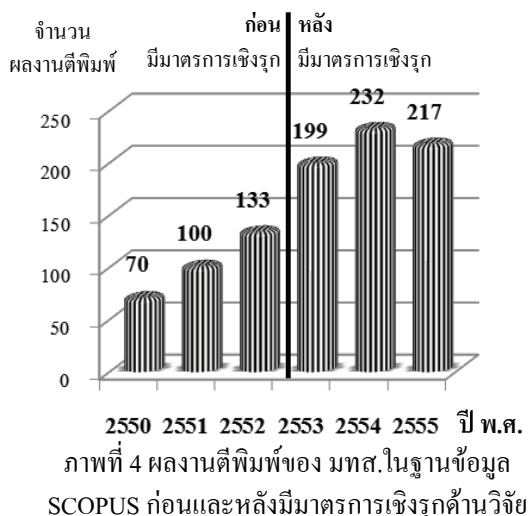
⁽³⁾ ผลผลิตจะเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นไป ⁽⁴⁾ ผลผลิตจากการปิดโครงการ 6 โครงการ

⁽⁵⁾ เป็นทุนประเภท Post Funding (ให้ทุนเพื่อนำไปสนับสนุนการทำวิจัย โดยนำผลงานย้อนหลัง 3 ปีมาเป็นฐานในการพิจารณาจัดสรรทุน)

4.1.3 ภาพรวมของผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล SCOPUS จากการตรวจสอบผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล SCOPUS เฉพาะส่วนที่เป็น Article or Review และ Article in Press ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2555 พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 648 ผลงาน สูงกว่าจำนวนบทความที่ มทส. ทำข้อตกลงกับ สกอ. จำนวน 61 ผลงาน

(ร้อยละ 10.39) นอกจากนี้ ยังสูงกว่าก่อนมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย 3 ปีย้อนหลัง (2550-2552) จำนวน 345 ผลงาน (ร้อยละ 113.86) โดยผลงานตีพิมพ์หลังมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยนี้สูงกว่าก่อนมีมาตรการเชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังภาพที่ 3 และ 4 และตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบจำนวนผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล SCOPUS ก่อนและหลังมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย

ผลงานตีพิมพ์	n		S.D.	t	df	p
ก่อนมีมาตรการเชิงรุก	3	101	31.51	-7.41	2	.018*
หลังมีมาตรการเชิงรุก	3	216	16.52			

* $p < .05$

4.2 ความคิดเห็นของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย

4.2.1 ระดับความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อภาพรวมของมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย คณาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยทุกมาตรการ โดยมาตรการที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มาตรการที่ 3 มาตรการที่ 4 มาตรการที่ 5 และมาตรการ 2 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 4

4.2.2 ระดับความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อประเด็นย่อยในมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย จากการสอบถามคณาจารย์ มทส. เกี่ยวกับมาตรการเชิงรุก

ด้านวิจัยทั้ง 5 มาตรการ ใน 6 ประเด็น ได้แก่ 1. สำคัญต่อการกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย 2. สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล 3. สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 4. ช่วยส่งเสริม สนับสนุน และสร้างบรรยากาศการวิจัยให้คณาจารย์/นักวิจัย 5. สร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์/นักวิจัย และ 6. มีความเหมาะสมและคุ้มค่า

คณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทุกประเด็นของแต่ละมาตรการ ยกเว้น มาตรการที่ 1 ประเด็นที่ 1. และ 3. และมาตรการที่ 3 ประเด็นที่ 2. และ 3. เท่านั้นที่คณาจารย์เห็นด้วยอย่างยิ่งสำหรับประเด็นที่ 6. ซึ่งเป็น

เรื่องเกี่ยวกับความเหมาะสมและคุณค่าของแต่ละ
มาตรการนั้น คณะจารย์เห็นด้วยกับประเด็นนี้ เพียงแต่

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ โดยรายละเอียด
ของแต่ละมาตรการแสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าสถิติ			ระดับความคิดเห็น
	n		S.D.	
มาตรการที่ 1: มาตรการด้านการจ่ายค่าตอบแทนฯ				
1. สำคัญต่อการดำเนินการกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย	181	4.24	0.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล	181	4.17	0.68	เห็นด้วย
3. สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	181	4.29	0.75	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและสร้างบรรยากาศการวิจัยให้คณาจารย์/นักวิจัย	181	4.15	0.76	เห็นด้วย
5. สร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์/นักวิจัย	181	4.15	0.74	เห็นด้วย
6. ความเหมาะสมและคุ้มค่า	181	3.82	0.85	เห็นด้วย
ภาพรวมมาตรการที่ 1	181	4.13	0.61	เห็นด้วย
มาตรการที่ 2: มาตรการด้านทุน Post-Doc/Post-Grad				
1. สำคัญต่อการดำเนินการกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย	179	4.13	0.73	เห็นด้วย
2. สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล	179	4.17	0.73	เห็นด้วย
3. สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	179	4.17	0.76	เห็นด้วย
4. ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและสร้างบรรยากาศการวิจัยให้คณาจารย์/นักวิจัย	179	4.02	0.86	เห็นด้วย
5. สร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์/นักวิจัย	179	4.01	0.82	เห็นด้วย
6. ความเหมาะสมและคุ้มค่า	179	3.90	0.84	เห็นด้วย
ภาพรวมมาตรการที่ 2	179	4.07	0.70	เห็นด้วย
มาตรการที่ 3: มาตรการด้านทุน SUT-PhD				
1. สำคัญต่อการดำเนินการกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย	180	4.17	0.73	เห็นด้วย
2. สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล	180	4.21	0.69	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	180	4.22	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและสร้างบรรยากาศการวิจัยให้คณาจารย์/นักวิจัย	180	4.07	0.80	เห็นด้วย
5. สร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์/นักวิจัย	180	4.01	0.82	เห็นด้วย
6. ความเหมาะสมและคุ้มค่า	180	3.89	0.86	เห็นด้วย
ภาพรวมมาตรการที่ 3	180	4.10	0.69	เห็นด้วย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าสถิติ			ระดับความคิดเห็น
	n	S.D.		
มาตรการที่ 4: มาตรการด้านทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน ^๑				
1. สำคัญต่อการดำเนินการกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย	182	4.17	0.76	เห็นด้วย
2. สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล	182	4.15	0.80	เห็นด้วย
3. สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	182	4.19	0.79	เห็นด้วย
4. ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและสร้างบรรยากาศการวิจัยให้คณาจารย์/นักวิจัย	182	4.12	0.78	เห็นด้วย
5. สร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์/นักวิจัย	182	4.02	0.84	เห็นด้วย
6. ความเหมาะสมและคุ้มค่า	182	3.85	0.93	เห็นด้วย
ภาพรวมมาตรการที่ 4	182	4.08	0.72	เห็นด้วย
มาตรการที่ 5: มาตรการด้านทุนสนับสนุน RU				
1. สำคัญต่อการดำเนินการกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย	183	4.19	0.80	เห็นด้วย
2. สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล	183	4.16	0.80	เห็นด้วย
3. สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	183	4.16	0.84	เห็นด้วย
4. ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและสร้างบรรยากาศการวิจัยให้คณาจารย์/นักวิจัย	183	4.08	0.82	เห็นด้วย
5. สร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์/นักวิจัย	183	4.01	0.83	เห็นด้วย
6. ความเหมาะสมและคุ้มค่า	183	3.86	0.93	เห็นด้วย
ภาพรวมมาตรการที่ 5	183	4.08	0.76	เห็นด้วย

4.2.3 การจัดลำดับความสำคัญของมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยจากการให้คณาจารย์จัดลำดับความสำคัญของมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยทั้ง 5 มาตรการในกรณีที่โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยสิ้นสุดลงและ

มทส. มีงบประมาณจำกัดและจำเป็นต้องบริหารจัดการงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด คณาจารย์ได้จัดลำดับความสำคัญของมาตรการต่างๆ สรุปได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การจัดลำดับความสำคัญของมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยโดยคณาจารย์ มทส.

ลำดับที่	มาตรการเชิงรุกด้านวิจัย	
ลำดับที่ 1	มาตรการที่ 1:	มาตรการด้านการจ่ายค่าตอบแทน ^๑
ลำดับที่ 2	มาตรการที่ 5:	มาตรการด้านทุนสนับสนุน RU
ลำดับที่ 3	มาตรการที่ 3:	มาตรการด้านทุน SUT-PhD
ลำดับที่ 4	มาตรการที่ 4:	มาตรการด้านทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน
ลำดับที่ 5	มาตรการที่ 2:	มาตรการด้านทุน Post-Doc/Post-Grad

แหล่งที่มาของข้อมูล: จากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2555 และ 2556

4.2.4 ข้อเสนอแนะของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย สรุปประเด็นที่สำคัญ ได้ดังนี้

มาตรการที่ 1 เสนอให้มี جایค่าตอบแทน เฉพาะผู้ประพันธ์หลักและมี มทส. เป็นหน่วยงานต้นสังกัดเท่านั้น (39 ความเห็น) การจ่ายค่าตอบแทนควรมีความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา (19 ความเห็น) เป็นต้น

มาตรการที่ 2 เสนอให้ลดหลักเกณฑ์การขอรับทุนเพื่อให้คณาจารย์ที่มีผลงานปานกลางหรือผลงานน้อยได้มีโอกาสในการขอรับทุน (27 ความเห็น) ให้มีสวัสดิการสำหรับนักวิจัย เช่น ปรับเป็นตำแหน่งนักวิจัยประจำ สามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของ มทส. และปรับเงินเดือนตามสภาพเศรษฐกิจ (7 ความเห็น) เป็นต้น

มาตรการที่ 3 เสนอให้ลดหลักเกณฑ์การขอรับทุนเพื่อให้คณาจารย์ที่มีผลงานปานกลางหรือผลงานน้อยได้มีโอกาสในการขอรับทุน (21 ความเห็น) ผลงานตีพิมพ์ที่นำมาเสนอขอรับทุน ผู้ขอทุนควรเป็นผู้ประพันธ์หลักเท่านั้น (17 ความเห็น) เป็นต้น

มาตรการที่ 4 เสนอให้ลดหลักเกณฑ์การขอรับทุนเพื่อให้คณาจารย์ที่มีผลงานปานกลางหรือผลงานน้อยได้มีโอกาสในการขอรับทุน (23 ความเห็น) เสนอให้สนับสนุนงานวิจัยเชิงทดลองและงานวิจัยเชิงคำนวณในวงเงินที่แตกต่างกัน (6 ความเห็น) เป็นต้น

มาตรการที่ 5 เสนอให้ปรับปรุงผลงานที่นำมาขอรับทุน นอกจากผลงานตีพิมพ์แล้ว ควรเพิ่มความสำคัญให้กับบริการวิชาการ เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินงานจริงของแต่ละ RU (23 ความเห็น) และลดหลักเกณฑ์การขอรับทุนเพื่อให้คณาจารย์ที่มีผลงานน้อยได้มีโอกาสในการขอรับทุน (20 ความเห็น) เป็นต้น

4.3 ความพึงพอใจของคณาจารย์ มทส. ต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย

คณาจารย์ มทส. พอใจมากต่อการให้บริการด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและด้านผลการให้บริการ และพอใจสำหรับด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการโดยความพึงพอใจในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ โดยภาพรวมคณาจารย์พอใจต่อการบริการด้านนี้ โดยพอใจมากในประเด็น“ความสะดวกในการประสานงาน” ส่วนที่เหลืออีก 4 ประเด็น อยู่ในระดับพอใจ

ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการโดยภาพรวมคณาจารย์พอใจมากต่อการบริการด้านนี้ โดยพอใจมากทั้ง 3 ประเด็นสำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ “เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความสุภาพ อุ่มเอี่ยมแจ่มใส”

ด้านผลการให้บริการโดยภาพรวมคณาจารย์พอใจมากต่อการบริการด้านนี้

รายละเอียดแต่ละด้านและภาพรวมของความพึงพอใจ แสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย

ประเด็นความพึงพอใจ	ค่าสถิติ			ระดับ
	n		S.D.	ความพึงพอใจ
ความพึงพอใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนให้บริการ				
1) มีความสะดวกในการติดต่อสอบถามและประสานงาน	153	4.23	0.64	พอใจมาก
2) ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความคล่องตัว	148	4.18	0.60	พอใจ
3) ให้บริการครบถ้วนถูกต้อง	147	4.14	0.57	พอใจ
4) ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการ	152	4.11	0.67	พอใจ
5) ความรวดเร็วในการให้บริการ เช่น การจัดสรรทุน การทำสัญญา การเบิกจ่ายเงิน เป็นต้น	144	4.05	0.63	พอใจ
ภาพรวมด้านกระบวนการ/ขั้นตอนให้บริการ	153	4.15	0.54	พอใจ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย (ต่อ)

ประเด็นความพึงพอใจ	ค่าสถิติ			ระดับ
	n		S.D.	ความพึงพอใจ
ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ				
1) เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส หรือการพูดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ	152	4.39	0.58	พอใจมาก
2) เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ	152	4.33	0.62	พอใจมาก
3) เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ	152	4.27	0.63	พอใจมาก
ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ	152	4.33	0.57	พอใจมาก
ความพึงพอใจต่อผลการให้บริการ				
1) ได้บริการที่ตรงตามความต้องการ	150	4.32	0.55	พอใจมาก
2) ผลการให้บริการโดยภาพรวม	149	4.30	0.56	พอใจมาก
ภาพรวมด้านผลการให้บริการ	150	4.32	0.55	พอใจมาก
ภาพรวมทั้งหมด	153	4.23	0.50	พอใจมาก

5. สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยข้างต้นพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.1 มทส. ใช้งบประมาณที่ได้รับจากโครงการ NRU ของ สกอ. ไปจำนวน 131.930 ล้านบาท โดยจ่ายไปเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่คณาจารย์ (มาตรการที่ 1) จำนวน 770 ผลงาน เป็นเงิน 19.967 ล้านบาท และจ่ายไปสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์ (มาตรการที่ 2-5) จำนวน 200 ทวน เป็นเงิน 111.963 ล้านบาท ผลงานตีพิมพ์จากการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย รวม 648 ผลงาน สูงกว่าจำนวนบทความที่ มทส. ทำข้อตกลงกับ สกอ. นอกจากนี้ ยังสูงกว่าก่อนมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย 3 ปีซ้อนหลัง (2550-2552) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยทั้ง 5 มาตรการ และผลผลิตที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่า มาตรการเชิงรุกด้านวิจัยที่ มทส. ดำเนินการ

มีส่วนทำให้ มทส. สามารถคงสถานะเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติอยู่ในโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติเงินล้านสุดโครงการโดยเฉพาะตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดคือ จำนวนผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล SCOPUS ซึ่ง มทส. สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายที่ทำข้อตกลงไว้กับ สกอ. และสูงกว่าก่อนมีมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยอย่างมีนัยสำคัญ

5.2 คณาจารย์ มทส. เห็นด้วยกับมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยทั้ง 5 มาตรการ โดยเห็นด้วยกับทั้ง 6 ประเด็นสำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็นแรก คือ 1. สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2. สำคัญต่อการดำเนินภารกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย และ 3. สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล ในกรณีที่มีงบประมาณจำกัดและจำเป็นต้องบริหารจัดการงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด มาตรการที่ได้รับการจัดลำดับให้อยู่ในลำดับแรกคือ มาตรการด้านการสร้างแรงจูงใจแก่คณาจารย์

รองลงมาคือ มาตรการด้านทุนสนับสนุน RU มาตรการด้านทุน SUT-PhD มาตรการด้านทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน และมาตรการด้านทุน Post-Doc/Post-Grad ตามลำดับ

จากความคิดเห็นของคณาจารย์ มทส. แสดงให้เห็นว่า คณาจารย์เห็นด้วยกับมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยที่ได้ดำเนินการมาแล้วและเห็นว่ามาตรการเชิงรุกทั้ง 5 มาตรการ สมควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนเนื่องจากมีความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่สากล และสำคัญต่อภารกิจด้านวิจัยแต่อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยอาจต้องประเมินและวิเคราะห์ประเด็นความเหมาะสมและคุณค่า ซึ่งถึงแม้ว่า ตามเกณฑ์การพิจารณาความเห็นแล้วคณาจารย์จะเห็นด้วยกับประเด็นนี้ก็ตาม แต่ค่าเฉลี่ยของประเด็นนี้มีค่าต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ

สำหรับการจัดลำดับความสำคัญของมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยในกรณีที่มียงบประมาณจำกัดและจำเป็นต้องบริหารจัดการงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด คณาจารย์ให้ความสำคัญกับมาตรการด้านการสร้างแรงจูงใจเป็นอันดับแรก ส่วนมาตรการด้านการสนับสนุนการวิจัยของคณาจารย์นั้น คณาจารย์ให้ความสำคัญกับมาตรการด้านทุนสนับสนุน RU มากกว่าอีก 3 มาตรการที่เหลือ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากมาตรการนี้เป็นการให้ทุนแบบ Post Funding (ให้ทุนเพื่อนำไปสนับสนุนการทำวิจัย โดยนำผลงานย้อนหลัง 3 ปีมาเป็นฐานในการพิจารณาจัดสรรทุน) โดยคณาจารย์ที่สนใจในงานวิจัยประเภทเดียวกันอาจจะอยู่ต่างสาขาวิชากันต้องการที่จะทำงานวิจัยแบบบูรณาการ รวมทั้งพัฒนางานวิจัยให้มีความลุ่มลึกจนสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้ และเป็นทุนสนับสนุนที่คณาจารย์ทุกคนมีโอกาสได้รับหากมีการรวมกลุ่มเพื่อทำงานด้วยกัน ซึ่งต่างจากมาตรการด้านทุน SUT-PhD มาตรการด้านทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน และมาตรการด้านทุน Post-Doc/Post-Grad ที่ใช้ประสบการณ์และผลงานส่วนตัวของผู้รับทุน โดยคณาจารย์ที่มีประสบการณ์และผลงานมาก ตามเกณฑ์ที่กำหนดจึงจะมีสิทธิในการ

รับทุน 3 ทุนดังกล่าว จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คณาจารย์จัดลำดับให้มาตรการด้านทุนสนับสนุน RU อยู่ในลำดับที่ 2

สำหรับอีก 3 มาตรการที่เหลือตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่าเป็นทุนที่จัดสรรให้กับคณาจารย์ที่มีประสบการณ์และผลงานมากนั้น เนื่องจาก มทส. ต้องคงสถานะเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติอยู่ในโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติจนสิ้นสุดโครงการซึ่งนอกเหนือจากตัวชี้วัดเกี่ยวกับจำนวนผลงานตีพิมพ์แล้ว มทส. ยังต้องมีผลผลิตที่ตอบตัวชี้วัดของ สกอ. ตัวอื่น ๆ อีก เช่น จำนวนบทความในฐานข้อมูล SCOPUS บทความที่เป็นผู้วิจัยหลัก Impact factor รวมต่อจำนวนบทความในฐานข้อมูล SCOPUS จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาเอก และจำนวนนักศึกษาล้างปริญญาเอก จึงเป็นที่มาของมาตรการอีก 3 มาตรการดังกล่าว แต่ในการจัดลำดับความสำคัญ มาตรการเหล่านี้ถูกจัดลำดับเป็นลำดับที่ 3 4 และ 5 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากคณาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์รุ่นใหม่ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลภูมิหลังซึ่งพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่มีตำแหน่งวิชาการ มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี ปฏิบัติงานให้กับ มทส. น้อยกว่า 5 ปี ผลงานตีพิมพ์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งผลงานตีพิมพ์ที่เป็นผู้ประพันธ์หลักในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา น้อยกว่า 3 เรื่อง เงินอุดหนุนการวิจัยที่ได้รับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา น้อยกว่า 300,001 บาท จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มาตรการด้านทุน SUT-PhD มาตรการด้านทุนเพื่อรับสิทธิบัตรหรือตีพิมพ์ผลงาน และมาตรการด้านทุน Post-Doc/Post-Grad ถูกจัดลำดับไว้หลังจากมาตรการที่ตนเองมีโอกาสได้ใช้ประโยชน์ก่อนคือ มาตรการที่ 1 และมาตรการที่ 5 ดังนั้น ในกรณีที่มียงบประมาณจำกัดและจำเป็นต้องบริหารจัดการงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นจึงถือว่ามีค่าสำคัญที่ควรนำไปพิจารณาประกอบการวางนโยบายต่อไป

ในส่วนข้อเสนอแนะของคณาจารย์ มทส. ต่อมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย คณาจารย์ส่วนหนึ่งเสนอความคิดเห็นในทำนองเดียวกัน เกี่ยวกับมาตรการด้านการสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์ ซึ่งเสนอให้

ลดหลักเกณฑ์การขอรับทุนเพื่อให้คณาจารย์ที่มีผลงานปานกลางหรือผลงานน้อยได้มีโอกาสในการขอรับทุน ข้อเสนอนี้อาจเป็นผลมาจากคณาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์รุ่นกลางหรือรุ่นใหม่ที่ยังมีผลงานไม่มากเพียงพอที่จะขอรับทุนสนับสนุนได้ ดังจะเป็นได้จากภูมิหลังของคณาจารย์ที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีตำแหน่งวิชาการ มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี ปฏิบัติงานให้กับ มทส. น้อยกว่า 5 ปี ผลงานตีพิมพ์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งผลงานตีพิมพ์ที่เป็นผู้ประพันธ์หลักในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา น้อยกว่า 3 เรื่อง เงินอุดหนุนการวิจัยที่ได้รับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา น้อยกว่า 300,001 บาท

5.3 คณาจารย์ มทส. พึงพอใจต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย โดยด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านผลการให้บริการ และด้านกระบวนการ/ขั้นตอนให้บริการ

จากความพึงพอใจของคณาจารย์ต่อการให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยข้างต้น หากมองในภาพรวมของการให้บริการถือได้ว่า การให้บริการตามมาตรการเชิงรุกด้านวิจัย ของเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มทส. อยู่ในระดับที่คณาจารย์พอใจ เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยที่ให้บริการในทำนองเดียวกันพบว่าผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา มีแก้ว (8) วิรัช พงศ์นารักษ์ (9) และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (10) ซึ่งพบว่าความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ

6. ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในกรณีที่ มทส. ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติหลังจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มหาวิทยาลัยควรดำเนินการมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยบางมาตรการต่อไป และภายใต้งบประมาณที่จำกัดหรือหากไม่ได้รับการสนับสนุน

งบประมาณจาก สกอ. มหาวิทยาลัยควรพิจารณาถึงมาตรการต่างๆ ไว้ดังนี้ มาตรการที่ 1 มาตรการที่ 5 มาตรการที่ 4 และมาตรการที่ 2 ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรการที่ 1 เป็นมาตรการด้านการสร้างแรงจูงใจ มาตรการที่ 5 เป็นการส่งเสริมให้คณาจารย์ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ มาตรการที่ 4 เหมาะสมกับคณาจารย์ที่มีประสบการณ์และผลงานในระดับหนึ่งแล้ว และมีเกณฑ์ในการขอรับทุนไม่สูงนัก สำหรับมาตรการที่ 2 ยังเป็นมาตรการที่สำคัญ เนื่องจากเป็นมาตรการที่ช่วยในการผลิตผลงานวิจัยและผลงานตีพิมพ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนมาตรการที่ 3 อาจชะลอไว้ก่อนได้เนื่องจากต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง โดยในการปฏิบัติควรบรรจุมาตรการอันดับต้นๆ ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัย ประเภทยานุเคราะห์ เพื่อให้มาตรการดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนโดยมาตรการทั้ง 5 มาตรการควรคงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้เช่นเดิม และใช้มาตรการเหล่านี้กับคณาจารย์/นักวิจัยที่มีประสบการณ์และมีผลงานมาก

ควรเพิ่มมาตรการเชิงรุกสำหรับคณาจารย์/นักวิจัยที่มีผลงานระดับกลาง เพื่อให้คณาจารย์/นักวิจัยกลุ่มนี้ ได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากมาตรการเชิงรุกเช่นเดียวกับคณาจารย์/นักวิจัยที่มีประสบการณ์และมีผลงานมาก โดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอาจปรับให้เหมาะสมกับคณาจารย์/นักวิจัยกลุ่มนี้

ควรเพิ่มมาตรการเชิงรุกด้านการบ่มเพาะคณาจารย์/นักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อให้คณาจารย์/นักวิจัยรุ่นใหม่ดังกล่าวได้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น และมีโอกาสได้ใช้ประโยชน์จากมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยเช่นเดียวกันกับคณาจารย์ที่มีประสบการณ์และมีผลงานมากโดยอาจทำเป็นคลินิกสนับสนุนการวิจัย โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ มาให้คำปรึกษาแก่คณาจารย์/นักวิจัยรุ่นใหม่ในทุก ๆ ด้าน เช่น การหาแหล่งทุนวิจัย การเขียนข้อเสนอโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็น ทั้งนี้ ควรมีการจัดกิจกรรมสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการเชิงรุกด้านวิจัยที่ดำเนินการมา ชี้แจงหรือตอบประเด็นปัญหา/คำถามที่คณาจารย์/นักวิจัยยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ถูกต้องตรงกัน โดยอาจจัดเป็นเวทีพบปะสนทนากับคณาจารย์/นักวิจัยพร้อมกันทั้งมหาวิทยาลัย หรือพบปะพูดคุยกับคณาจารย์/นักวิจัยแยกตามสำนักวิชา เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1) ควรมีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคุ้มค่าของมาตรการทั้ง 5 มาตรการ เนื่องจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของคณาจารย์มีค่าต่ำกว่าประเด็นอื่น ๆ ทั้ง 5 มาตรการ

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับมหาวิทยาลัยในกลุ่มมหาวิทยาลัยวิจัยด้วยกัน เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาในส่วนของ มทส. ต่อไป

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัยสถาบัน และขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ ทองระอา ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มทส. ที่ให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาการทำวิจัยสถาบันครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

- (1) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ (National Research Universities)**.แหล่งที่มา: <http://www.nru.go.th/>
- (2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2552). **แบบเสนอโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2555 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. นครราชสีมา: สถาบันวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- (3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2556). **เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 1/2556**. นครราชสีมา: สถาบันวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- (4) ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- (5) ชนกสุตา เพ็ชรไทย. (2551). **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษาตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ**. ปริญญาโท ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (6) ชำนาญ อินทร์ชัย. (2550). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- (7) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. (2555). **คู่มือการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการ**. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.
- (8) สุกัญญา มีแก้ว. (2554). **ความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. ภาคนิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- (9) วิรัช พงศ์นภารักษ์ (2550). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักสรรพสามิตพื้นที่สาขาเมืองอุดรดิตต์. ภาคนิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- (10) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2551). รายงานการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม. รายงานการวิจัย. นครปฐม: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- (11) สุวิมล ติรภานันท์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (12) ยุทธ ไกยวรรณ. (2555). หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พริน.
- (13) กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

KKU isr.j. 2015; 3(1) : 99-108

<http://irj.kku.ac.th>

ผลกระทบขององค์ประกอบเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีต่อต้นทุนรวม: กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี

The Effects of The Factor of Rubber Growers Network on The Total Cost: Case Study of Udon Thani Province

กิตติยา โพธิบาย (Kittiya Pothibai) ^{1*}, กฤตพา แสนชัยธร (Krittapha Saenchaiyathon) ²

¹ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

* Correspondent author: deer.kittiya@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาผลกระทบขององค์ประกอบเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีต่อต้นทุนรวม และประสิทธิภาพในการจัดการต้นทุนรวมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา จังหวัดอุดรธานี โดยใช้แบบสอบถามร่วมกับการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความสัมพันธ์ในเครือข่าย และต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนรวม และรายได้จากผลผลิตยางพาราในปี 2556 จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติไคว์สแควเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเครือข่ายยางพารากับต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปรและต้นทุนรวม หาความแตกต่างของผลการดำเนินงานระหว่างกลุ่มที่เป็นสมาชิกสหกรณ์กับกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ นอกจากนั้นยังทำการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและกำไร ผลการศึกษาพบว่า การเป็นสมาชิกกับไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ มีผลต่อต้นทุนและผลการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ต้นทุนรวม, เครือข่ายเกษตรกร, องค์ประกอบเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ABSTRACT

This research aimed to study effects of factors on the total cost, and efficiency for total cost management of Udonthani rubber grower network. The questionnaire and interviewed to data were collected in relation to the network and fixed cost, variable cost, total cost and income for the year 2013 rubber product. There were 380 samples. The data were analyzed with chi-square statistics to determine the relationship between factor network with fixed cost, variable cost and total cost, the difference in performance between members and non-member of rubber grower network, multiple regression analysis was also performed to determine the relationship between cost and profit. The result showed that being members and non-member of rubber grower network affected the cost and performance of rubber grower differently.

Keyword : total cost, rubber network, factor network

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากยางพาราสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตในอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น การผลิตยางรถยนต์ ยางมือยาง รองเท้าบูท ไปจนถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป โดยนับตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางพาราอันดับหนึ่งของโลก (1) และนับตั้งแต่นั้นมาสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้รายงานว่าการส่งออกยางพาราของไทยยังมีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปี 2554 ปริมาณการส่งออกยางพาราของไทยสูงกว่า 3 พันล้านกิโลกรัม มูลค่าการส่งออกยางพาราสูงถึง 4 แสนล้านบาท โดยเมื่อ

เทียบกับปี 2553 ถึงแม้จะเกิดเหตุการณ์ในช่วงต้นปีที่ผ่านมาภาคใต้ต้องเผชิญกับปัญหาอุทกภัยซึ่งได้สร้างความเสียหายต่อพื้นที่ปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมันบางส่วน แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการผลิตในภาพรวมมากนัก ในทางกลับกันยางพารากลับเป็นพืชที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น และยางแผ่นดิบชั้น 3 ยังมีราคาอยู่ในระดับที่สูงตามความต้องการและราคาในตลาดโลกอีกด้วย (2)

การปลูกยางในประเทศไทยมีอัตราที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยพื้นที่ปลูกยางส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคใต้ รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง (รวมภาคตะวันออก) และภาคเหนือตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2554 - 2556

หน่วย: ไร่

ภาค	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
ภาคเหนือ	867,402	1,145,933	1,229,615
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,477,303	4,171,696	4,395,849
ภาคกลาง (ภาคตะวันออก)	2,209,644	2,615,885	2,613,771
ภาคใต้	11,906,882	14,024,835	13,937,479
รวมทั้งประเทศ	18,461,231	21,958,349	22,176,714

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2557) [3]

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกยางพาราของจังหวัดอุดรธานี ในปี พ.ศ. 2554 - 2556

หน่วย: ไร่

ภาค	ปี 2555	ปี 2556
อุดรธานี	311,240	329,590

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2557) (3)

จากนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกยางพาราของทางราชการเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุดรธานีก็ได้มีการส่งเสริม

การปลูกยางพาราในปี 2556 มีพื้นที่ในการปลูกยางพารา 329,590 ไร่ (ดังแสดงในตารางที่ 2) ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่าปี 2555 จำนวน 18,350 ไร่ ซึ่งมีทั้งการปลูกยางพาราตามโครงการส่งเสริมของทางราชการและการลงทุน

ปลูกเอง จำนวน 182,550 ไร่เศษ โดยเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจังหวัดอุดรธานีมีการรวมตัวกันเป็นรูปสหกรณ์การปลูกสวนยางพาราในจังหวัดทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสหกรณ์เมืองหนองวัวซอ กลุ่มสหกรณ์บ้านนาเมืองไทย และกลุ่มสหกรณ์อำเภอน้ำโสม และมีตลาดรับซื้อในรูปของบริษัททั้งหมด 6 แห่ง คือ บริษัท ไทยฮั่วยางพารา บริษัทไทยอารีย์ บริษัทมหาจักรีเบอร์ จำกัด บริษัท สิมสยาม อิมพอร์ตเอ็กซ์พอร์ต จำกัด ร้านพงษ์เจริญการเกษตร และบริษัทซูมิริเบอร์ ไทย อิสเทิร์น จำกัด รวมทั้งโรงงานผลิตยางแท่ง STR20 ขององค์การสวนยาง (อ.ส.ย.) อีกด้วย ส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และอุตสาหกรรมยางพารา ได้มีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น และยังทำให้ต้นทุนการปลูก การผลิต และด้านโลจิสติกส์ลดลง รายได้ของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสร้างการแข่งขันให้เกิดขึ้นในตลาดยางพารา และลดการผูกขาดราคาลงอีกด้วย (4)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันศักยภาพในการแข่งขันยางพารายังสูง เนื่องจากยังมีความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในการใช้ยางพาราไม่ว่าจะเป็นน้ำยางหรือไม้ยางพาราเพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้าอุปโภค ประเทศไทยต้องเผชิญกับประเทศอื่นๆ ที่มีความได้เปรียบในด้านการปลูกยางพาราได้มากกว่าไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านต้นทุนในการเพาะปลูก การบำรุงรักษา การขนส่งจากสวนถึงโรงงานที่อาจจะต่ำกว่า จึงอาจทำให้ต้นทุนรวมในประเทศไทยสูงกว่า ส่งผลให้ประเทศไทยอาจจะไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้ (5)

เนื่องจากตลาดยางพาราได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จึงมีประเทศอื่นๆ ที่ขยายพื้นที่ในการปลูกยางเพื่อเพิ่มผลผลิตในการส่งออกให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งแต่ละประเทศก็พยายามจะส่งออกไปที่จีน สหรัฐอเมริกาและยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลีและมาเลเซีย เพราะประเทศต่างๆ เหล่านี้คือกลุ่มประเทศที่ซื้อยางพารามากที่สุดในโลกซึ่งต้องการใช้ยางพาราโดยรวมทั่วโลกปีละ 12 ล้านตัน ทั้งนี้ประเทศไทยสามารถผลิตได้ถึงร้อยละ 40 ของความต้องการของโลก จึงเป็น

ผู้ส่งออกยางพารามากเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยส่งออกมากถึงร้อยละ 90 ของยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ประเทศไทย และนำไปใช้ในประเทศเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ประเทศที่สามารถผลิตยางพาราและส่งออกเป็นอันดับ 2 ของโลก รองลงมาคืออินโดนีเซีย โดยมีตลาดหลักคือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และจีน โดยที่อินโดนีเซียได้เปรียบเราในเรื่องมีพื้นที่เพาะปลูกยางพารามากที่สุดในโลกถึง 21.5 ล้านไร่ ค่าจ้างแรงงานถูก มีแรงงานจำนวนมาก และราคารับซื้อยางพาราจากเกษตรกรอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ประเทศที่สามารถผลิตยางพาราเป็นอันดับ 3 รองจากไทยและอินโดนีเซีย และส่งออกเป็นอันดับ 4 ของโลก คือ มาเลเซีย โดยมีตลาดหลัก คือ จีน และ EU มาเลเซียมีข้อได้เปรียบคือ ผลผลิตมีคุณภาพดีเพราะใช้เทคโนโลยีระดับสูง และรัฐบาลสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยางทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ ส่วนประเทศที่เป็นผู้ส่งออกยางพาราอันดับ 3 ของโลกขึ้นมาแทนที่ มาเลเซีย และเป็นผู้ผลิตอันดับ 5 ของโลก คือ เวียดนาม โดยมีตลาดหลักอยู่ที่จีน ญี่ปุ่น และมาเลเซีย ข้อได้เปรียบของเวียดนาม คือ มีแรงงานจำนวนมาก ค่าจ้างแรงงานถูก และทำเลที่ตั้งของเวียดนามอยู่ใกล้จีนและญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดส่งออกขนาดใหญ่และมีความสำคัญอย่างยิ่ง (6) จะเห็นได้ว่าการแข่งขันในตลาดยางพาราในต่างประเทศมีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซียที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกมากกว่าเรา ค่าจ้างแรงงานถูกกว่า และราคารับซื้อยางพารายังอยู่ในระดับต่ำสุดในบรรดาผู้ส่งออก ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและควบคุมต้นทุนและคุณภาพให้อยู่ในเกณฑ์ที่วางไว้เพื่อที่จะรักษามาตรฐานและฐานลูกค้าไว้ให้ได้

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการแข่งขันทั้งในตลาดในประเทศและต่างประเทศคือ ปัจจัยเรื่องต้นทุน ซึ่งต้นทุนมีหลายประเภท ได้แก่ ต้นทุนโลจิสติกส์ ต้นทุนการผลิต ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนวัตถุดิบ เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ต้นทุนตลาดยางในประเทศเบื้องต้นจะพบว่า ต้นทุนโลจิสติกส์ของไทยยังสูง (6) เนื่องจากมีช่องทางในการขายยางพาราที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การขายผ่านสหกรณ์โดยวิธีการประมูล

การขายผ่านพ่อค้าคนกลางที่ไปรับซื้อถึงในสวน หรือ การนำยางไปขายที่โรงงานโดยตรงด้วยตนเองหรืออาจ รวมกลุ่มกันไปก็ได้ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราสามารถ เลือกขายตามความต้องการของตน โดยพิจารณาเองว่า เครือข่ายไหนที่จะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่สุด

ดังนั้น การศึกษาวิจัยผลกระทบขององค์ประกอบ เครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีต่อต้นทุนของ เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา จังหวัดอุดรธานี สามารถช่วย ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการจัดการต้นทุนรวม ของเกษตรกร จังหวัดอุดรธานี และเกษตรกรและ หน่วยงานที่สนใจสามารถนำไปเป็นแนวทางในการ วางแผนควบคุมตัวแปรที่ส่งผลต่อต้นทุนรวมให้มี ประสิทธิภาพได้

2. วิธีการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรสวนยางพารา จังหวัดอุดรธานี จำนวน 30,222 คน และ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan เกรซีและมอแกน (Krejcie and Mogan, 1970 อ้างถึงใน ฉลาด จันทรมบัติ และคณะ (7) ได้กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 380 คน

2.2 แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากทฤษฎีต้นทุนรวมและการทบทวน วรรณกรรม ผู้วิจัยจึงได้เขียนสมการ เพื่อใช้เป็นแนวคิด ในการวิจัยในครั้งนี้ ดังแสดงต่อไปนี้

$$\text{Profit} = a + \text{income} - [(b_1 FC_1 + b_2 FC_2 + \dots + b_i FC_n) + (b_{i+1} VC_1 + b_{i+2} VC_2 + \dots + b_{i+i} VC_n)]$$

โดยที่ Profit คือ กำไรหรือรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายในการผลิต

- a คือ ค่าคงที่
- income คือ รายได้จากการขายตลอดปี
- FC_1 คือ ค่าดอกเบี้ยจ่าย
- FC_2 คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน
- FC_3 คือ ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์

VC_1 คือ ค่าจ้างแรงงาน

VC_2 คือ ค่าน้ำมัน

VC_3 คือ ค่าปุ๋ย

VC_4 คือ ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสวน

VC_5 คือ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์

VC_6 คือ ค่าสารเคมีเร่งน้ำยาง

VC_7 คือ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ต้นทุนรวม หมายถึง ต้นทุนที่เกิดจากการใช้ ปัจจัยการผลิตชนิดต่างๆ ในการผลิตสินค้าทั้งหมด โดยเป็นการรวมต้นทุนคงที่รวม และต้นทุนผันแปรรวม เข้าด้วยกัน

ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามระดับปริมาณการผลิต หรือการขาย เช่น ค่าดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาของเครื่องมือ/อุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน เช่น

- ค่าเช่าที่ดิน ในกรณีที่บางส่วนจะมีค่าใช้จ่าย ในการเช่าซื้อที่ดิน หรือค่าเช่าที่ดินจากสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร(ส.ป.ก.)

- ค่าภาษีที่ดิน ในกรณีที่เช่าที่ดินจากสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (ส.ป.ก.) ไม่ว่าจะเป็นการ เช่าซื้อหรือเช่า จะมีค่าภาษีที่ดินไร่ละ 40 บาทต่อปี ส่วนกรณีที่เกษตรกรมีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง จะเสีย ค่าภาษีที่ดินไร่ละ 5 บาทต่อปี

ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามระดับปริมาณการผลิตและการขาย เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าน้ำมัน ค่าปุ๋ย ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ ที่ใช้ในการทำสวน ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่าสารเคมีเร่ง น้ำยาง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2.3 เครื่องมือและและการทดสอบคุณภาพของ เครื่องมือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีแนวปฏิบัติเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามร่วมกับการสัมภาษณ์ โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลความ สัมพันธ์ในเครือข่าย และต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร

ต้นทุนรวมและรายได้จากผลผลิตยางพาราในปี 2556 จากเกษตรกร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถาม ร่วมกับการสัมภาษณ์ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบคุณภาพ โดยได้ค่า IOC โดยรวม 0.8 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ หลังจากนั้นทำการ ทดสอบ factor analysis เพื่อยืนยันการจัดกลุ่มของ ตัวแปร โดยวิธี principla component analysis และ หมุนแกนแบบ varimax กำหนดค่า eigen value มากกว่า 1 ทำการคัดเลือกเฉพาะข้อบ่งชี้ที่มีค่า factor loading มากกว่า 0.6 และทำการทดสอบ reliability analysis ด้วยค่าสัมประสิทธิ์- ครอนบาร์คัลฟา กำหนดเกณฑ์ ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาร์คัลฟามากกว่า 0.7 ผลการ ทดสอบพบว่าข้อบ่งชี้มาตรวัด ตัวแปรทุกตัวมีความ สอดคล้องกัน

3. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 380 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 37.05 ปี เนื้อที่ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 19.38 ไร่ มีจำนวนสมาชิกที่ช่วยทำ สวนยางพาราเฉลี่ย 2 คน ผลผลิตยางพาราเฉลี่ย 343.52 กก./ไร่/ปี ประเภทยางพาราที่ส่งขายเป็นยางก้อนถ้วย (ร้อยละ 81.8) ซึ่งใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือนในการเก็บ รวบรวมยางพารา (ก่อนส่งขาย) (ร้อยละ 57.9) โดย ขายผ่านลานรับซื้อยางพารา (ร้อยละ 49.2) รายได้จากการขายยางพาราเฉลี่ย 15,786.38 บาท/ไร่/ปี จำนวนครั้ง ในการขายยางพาราเฉลี่ยต่อปี 16.77 ครั้ง/ปี และกลุ่ม ตัวอย่างเป็นสมาชิกเครือข่ายยางพารา (ร้อยละ 67.9)

3.2 องค์ประกอบเครือข่ายยางพาราและต้นทุนรวม

3.2.1 องค์ประกอบเครือข่ายยางพารา

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเครือข่ายยางพารา ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน ในเครือข่าย

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การประชุม การอบรม ที่เครือข่ายยางพาราได้จัดขึ้น	3.42	0.948	ปานกลาง
2. เมื่อท่านมีเวลาว่าง ท่านมักจะเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเครือข่ายยางพาราได้จัดขึ้นเสมอ	3.07	0.779	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ วางแผนหรือกำหนดกลยุทธ์ ในการพัฒนาเครือข่ายยางพารา	3.04	1.019	ปานกลาง
4. ท่านกับสมาชิกท่านอื่นๆ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกับเครือข่ายยางพาราเสมอ	3.47	0.738	ปานกลาง
5. ท่านให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายยางพารา	3.49	0.668	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรม ของเครือข่ายยางพาราในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.668) รองลงมามีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกับ

เครือข่ายยางพาราเสมอ ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.738) และ มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเกี่ยวกับการได้เข้าร่วม กิจกรรม เช่น การประชุม การอบรม ที่เครือข่ายยางพารา ได้จัดขึ้น ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.948)

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเครือข่ายยางพารา ด้านการมีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ด้านการมีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมในเครือข่ายยางพารา	3.56	0.576	มาก
2. การที่ท่านส่งยางพารามาขายร่วมกับเครือข่ายส่งผลให้กำไรจากการขายมากขึ้น	3.73	0.636	มาก
3. ท่านได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน สำหรับการลงทุนหรือพัฒนาสวนยางพาราของท่านจากเครือข่ายยางพารา	2.87	1.020	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถในการจัดการสวนยางพาราหรือด้านอื่นๆ จากเครือข่าย	3.21	0.820	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่ส่งยางพารามาขายร่วมกับเครือข่ายส่งผลให้กำไรจากการขายมากขึ้นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.636) รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเกี่ยวกับการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมในเครือข่าย

ยางพารา ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.576) และมีความคิดเห็นในระดับ ปานกลางเกี่ยวกับการได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถในการจัดการสวนยางพาราหรือด้านอื่นๆ จากเครือข่าย ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.820)

ตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเครือข่ายยางพารา ด้านการพึ่งพากันและกัน

ด้านการพึ่งพากันและกัน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สมาชิกท่านอื่นๆ ขอความช่วยเหลือจากท่าน	2.81	0.802	ปานกลาง
2. เมื่อท่านเกิดปัญหา สมาชิกท่านอื่นๆ และเครือข่ายจะให้ความช่วยเหลือกับท่าน	2.96	0.826	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกท่านอื่นๆ และเครือข่ายเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับตนเองในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.826) รองลงมา

มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเกี่ยวกับการที่สมาชิกท่านอื่นๆ ขอความช่วยเหลือจากท่าน ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.802)

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเครือข่ายยางพารา ด้านความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

ด้านความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สมาชิกท่านอื่นๆ ขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำวิธีการแก้ปัญหาจากท่าน	3.46	0.763	ปานกลาง
2. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น มีโรคระบาดพันธุ์ใหม่ ราคายางตกต่ำ ฯลฯ ท่านและสมาชิกท่านอื่นๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิด หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหากับทางเครือข่ายยางพารา	3.58	0.839	มาก
3. ท่านได้มีการติดต่อสื่อสาร พบปะพูดคุย กับสมาชิกท่านอื่นๆ ในเครือข่ายยางพารา	3.58	0.794	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากเกี่ยวกับเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นตนเองและสมาชิกท่านอื่นๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิด หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหากับทางเครือข่าย ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.839) และการที่ตนเอง

ได้มีการติดต่อสื่อสาร พบปะพูดคุย กับสมาชิกท่านอื่นๆ ในเครือข่ายยางพารา ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.794) รองลงมามีความคิดเห็นในระดับปานกลางเกี่ยวกับการที่สมาชิกท่านอื่นๆ ขอคำปรึกษาหรือวิธีการแก้ปัญหากจากตนเอง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.763)

ตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเครือข่ายยางพารา ด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. บทบาทและหน้าที่ของท่านมีความสำคัญต่อเครือข่าย	3.18	0.776	ปานกลาง
2. สมาชิกท่านอื่นๆ มักจะเชื่อฟังสิ่งที่ท่านชี้แนะและนำไปปฏิบัติตามเสมอ	3.28	0.848	ปานกลาง
3. ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญต่อสมาชิกท่านอื่นๆ หรือที่ประชุม	3.72	0.900	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากเกี่ยวกับความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญต่อสมาชิกท่านอื่นๆ หรือที่ประชุม ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.900) รองลงมามีความคิดเห็นในระดับปานกลางเกี่ยวกับการที่สมาชิกท่านอื่นๆ มักจะเชื่อฟังสิ่งที่ท่านชี้แนะและนำไปปฏิบัติตามเสมอ ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.848) และมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของท่านมีความสำคัญต่อเครือข่าย ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.776)

3.2.2 ต้นทุนรวม

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน มีต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1,454.52 บาท/ไร่/ปี เมื่อจำแนกกลุ่มต้นทุนคงที่เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานงานวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มต้นทุนคงที่ต่ำกว่าเฉลี่ย และกลุ่มต้นทุนคงที่สูงกว่าเฉลี่ย โดยส่วนมากอยู่ในกลุ่มต้นทุนคงที่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ 68.9 และรองลงมาคือกลุ่มต้นทุนคงที่สูงกว่าเฉลี่ยร้อยละ 31.1 ส่วนต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 6,929.58 บาท/ไร่/ปี โดยเมื่อจำแนกกลุ่มต้นทุนผันแปรเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มต้นทุนผันแปรต่ำกว่าเฉลี่ย และกลุ่มต้นทุนผันแปรสูงกว่าเฉลี่ย โดยส่วนมากอยู่ในกลุ่มต้นทุนผันแปรต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ 72.9 และรองลงมาคือกลุ่มต้นทุนผันแปรสูงกว่าเฉลี่ยร้อยละ 27.1 และต้นทุนรวมเฉลี่ย 8,384.10 บาท/ไร่/ปี เมื่อจำแนกกลุ่มต้นทุนรวมเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานงานวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มต้นทุนรวมต่ำกว่าเฉลี่ย และกลุ่มต้นทุนรวมสูงกว่าเฉลี่ย โดยส่วนมากอยู่ในกลุ่มต้นทุนรวมต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ 66.6 และรองลงมาคือกลุ่มต้นทุนรวมสูงกว่าเฉลี่ยร้อยละ 33.4

4. สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 37.05 ปี เนื้อที่ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 19.38 ไร่ มีจำนวนสมาชิกที่ทำสวนยางพารา 2 คน ผลผลิตยางพาราเฉลี่ย 343.52 กก./ไร่/ปี ขยายยางก่อนด้วย ขยายที่ลานรับซื้อยางพารา รายได้จากการขายยางพาราเฉลี่ย 15,786.38 บาท/ไร่/ปี ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมยางพารา (ก่อนส่งขาย) น้อยกว่า 1 เดือน จำนวนครั้งในการขายยางพาราเฉลี่ย 16.77 ครั้ง/ปี และเป็นสมาชิกเครือข่ายยางพารา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากในด้านความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และมีความคิดเห็นในระดับปานกลางในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย การมีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การพึ่งพากันและกัน และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และเมื่อทำการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลพบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติจึงทดสอบสมมติฐานโดยใช้ T-Test โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนรวม และรายได้จากการขายพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพารากับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่ไม่เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพารา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแคว พบว่า ความคิดเห็นทุกด้านได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย การมีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การพึ่งพากันและกัน ความสัมพันธ์

เชิงแลกเปลี่ยน และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และจากการคำนวณสมการกำไร(ขาดทุน) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีกำไร โดยแบ่งตามการเป็นสมาชิกเครือข่ายยางพาราและไม่เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพารา ได้ดังนี้ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพารา ส่วนใหญ่มีกำไร (ร้อยละ 80.23) และขาดทุน (ร้อยละ 19.77) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพาราส่วนใหญ่มีกำไร (ร้อยละ 74.59) และขาดทุน (ร้อยละ 25.41)

5. อภิปรายผล

จากการทดสอบสมมติฐานงานวิจัยที่ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนรวม และรายได้จากการขายพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพารากับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่ไม่เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพาราแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ การเป็นสมาชิกเครือข่ายยางพาราและไม่เป็นสมาชิกเครือข่ายยางพาราส่งผลกระทบต่อต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนรวม และรายได้จากการขายพารา ซึ่งสอดคล้องกับ เกษมศานต์ชัยศิลป์ (8) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเยาวชน โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของเยาวชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายในจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมคือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน และการถ่ายทอดข้อมูลของเครือข่ายให้ผู้อื่นรับรู้ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเครือข่าย ได้แก่ อายุ ความสัมพันธ์กับเพื่อนสมาชิกและบุคคลอื่น และประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรม และสอดคล้องกับ หาญพล จันทรสูงเนิน (9) ที่ได้ศึกษาด้านทุนและผลิตภาพแรงงานในการปลูกยางพาราในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวขนาดกลางมีการใช้

ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่มากที่สุด ในด้านผลิตภาพแรงงานพบว่า ครอบคลุมขนาดใหญ่มีผลิตภาพแรงงานต่อครัวเรือนมากที่สุด

และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเครือข่ายยางพารากับต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนรวมแล้วพบว่า ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนรวม ไม่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบเครือข่ายยางพาราทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย การมีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การพึ่งพากันและกัน ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมขององค์ประกอบเครือข่ายยางพาราทั้ง 5 ด้าน ไม่มีความเกี่ยวข้องกับต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ จุมพล สุขเกื้อ และคณะ (10) ที่ได้ศึกษาต้นทุนและผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการปลูกยางพาราจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า การปลูกยางเป็นการลงทุนที่มีความคุ้มค่า โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่คือต้นทุนการกรีด การเก็บน้ำยาง การทำยางแผ่นดิบ รองลงมาคือ ค่าโรงเรือนและอุปกรณ์ทำยางแผ่นดิบ และค่าอุปกรณ์กรีดและเก็บน้ำยาง และสอดคล้องกับ เอนก ภูณาสะสิริ และคณะ (11) ที่ได้ศึกษาต้นทุนผลิตยางระดับชาวสวนซึ่งการวิจัยจะมุ่งเน้นการกำหนดต้นทุนการผลิตยางแผ่นยางดิบซึ่งไม่รวมรายได้จากการขายไม่ยางพาราเข้าไปด้วย ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการปลูกและบำรุงรักษาช่วงยางยังไม่ให้ผลผลิต ส่วนใหญ่คือค่าแรงกำจัดวัชพืช รองลงมาคือค่าปุ๋ยบำรุงต้นยาง

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] สมาคมยางพาราไทย, 2554 , Kerdvongbundit P. New government expected to natural rubber policy. 2011 [cited 2012 Jul 29]. Available from: http://www.thainr.com/th/message_detail.php?MID=152
- [2] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2554, Agricultural economic outlook. [Internet] 2011 [cited 2012 Jul 29]. Available from: http://www.oae.go.th/download/bapp/Outlook_2012-13.pdf
- [3] สถาบันวิจัยยาง (2557) .Rubber plantation in Thailand. [Internet] 2011 [cited 2014 Oct 9]. Available from: http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm
- [4] สถาบันวิจัยยาง, 2553) ,Rubber's new crops of Udon Thani. [Internet] 2010 [cited 2012 Jul 29]. Available from: http://www.rubberthai.com/rubberthai/index.php?option=com_content&view=article&id=2431:-09092553&catid=12:2010-05-19-02-35-03&Itemid=49
- [5] สมาคมยางพาราไทย, 2555 ,Kerdvongbundit P. Step into the ASEAN Economic Community (AEC). 2012 [cited 2012 Jul 29]. Available from: http://www.thainr.com/th/message_detail.php?MID=162
- [6] สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2555,The trading strategies of the international rubber. [Internet] 2011 [cited 2012 Jul 29]. Available from: http://km.rubber.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=4494:2012-06-18-08-58-33&catid=29:2011-05-09-06-35-32&Itemid=86
- [7] Krejcie and Mogan, 1970 ,Chantrasombat C and Pongpaw T. Thesis writing. 3rd ed. Mahasarakham: Mahasarakham University Publishing; 2012
- [8] เกษมสานต์ ชัยศิลป์ (2548) , The development of youth network on natural and environmental resources management [MSc thesis]. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2005. Thai.

- [9] หาญพล จันทรสูงเนิน (2554) ,Costs and productivity of labor in rubber – plant in Surin province. [MSc thesis]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2011. Thai.
- [10] จุมพฏ สุขเกื้อ และพัชรินทร์ ศรีวารินทร์ (2551) , Costs and benefits to farmers receive from the rubber. [Internet] 2008 [cited 2012 Jul 29]. Available from: <http://it.doa.go.th/rrit/web/index.php?p=p3&id=749>
- [11] อเนก ภูมालะสิริ และพัชรินทร์ ศรีวารินทร์ (2550), Rubber production cost of rubber planters. [Internet] 2007 [cited 2012 Jul 29]. Available from: <http://it.doa.go.th/rrit/web/download.php?idload=1359>

การเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมพร้อมการเปิดอาเซียน

เจียมจิต แสงสุวรรณ

คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Correspondent author : jiasae@kku.ac.th

ทุกคนและทุกองค์กร ย่อมหนีไม่พ้นจากการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของคนและองค์กรเป็นการปรับตัวเพื่อการอยู่รอด คนหรือองค์กรที่ไม่ปรับตัวก็จะไม่สามารถอยู่ในสิ่งที่ตนเองหรือองค์กรดำรงอยู่ในอนาคตได้ ในอดีตคนหรือองค์กรจะอยู่ในโลกที่แคบ มีขอบเขตของปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อคนหรือองค์กรไม่กว้างมากนัก นอกจากนี้ปัจจัยภายนอกเหล่านั้นยังไม่มี ความซับซ้อนมากนัก มีการเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงช้า และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ไม่มีปริมาณมากหรือไม่รุนแรงมากนัก หากแต่ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกมีความแตกต่างจากอดีตโดยสิ้นเชิงทั้งด้านขอบเขต ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน ไม่ชัดเจน ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลง และปริมาณการเปลี่ยนแปลงมาก และมีความแรง ดังนั้นคนและองค์กรจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา นอกจากนี้ปัจจัยภายในองค์กรก็จะต้องเอื้อต่อการปรับตัวขององค์กรหรือเป็นไปอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงของคนและองค์กรวันนี้ หมายถึงการดำรงอยู่ของคนและองค์กรในอนาคต คนและองค์กรจึงทำงานในปัจจุบันเพื่อผลในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคตหรือที่เราเรียกว่าเป็น VUCA World ซึ่งเป็นโลกของการเปลี่ยนแปลง ที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือสูง (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity) ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นภาวะปกติของโลกปัจจุบันที่ทุกคนและทุกองค์กรต้องเผชิญ และส่งผลให้คนและองค์กรต้องมีอัตราการปรับตัวเร็วขึ้น เพื่อให้

พร้อมรับกับสถานการณ์ต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ สำหรับประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 ถือว่าเป็นปีที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมอย่างสูงภายใต้ความเร่งรัดด้านเวลาในด้านต่างๆ หนึ่งในปัจจัยต่างๆที่ต้องเผชิญคือการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community) หรือเออีซี ในเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 นี้

เออีซี มีสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ซึ่งก็คือสมาชิกของสมาคมประชาชาติอาเซียน (The Association of South East Asian Nations : ASEAN) นั่นเอง ประกอบด้วย กัมพูชา ไทย บรูไน พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย การรวมตัวของกลุ่มประเทศเออีซีดังกล่าวทำให้เกิด ประชาคมอาเซียนของ 3 เสาหลัก หรือ 3 ประชาคมย่อยๆคือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community ตัวย่อคือ APSC) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Asean Socio-Cultural Community ตัวย่อคือ ASCC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community ตัวย่อคือ AEC)

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และเงินทุนที่เสรีขึ้น และได้มียุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน นั้นหมายความว่าในการผลิตสินค้าจะมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี สามารถดำเนินการกระบวนการผลิตที่ใดก็ได้ โดยสามารถใช้ทรัพยากรจากแต่ละประเทศ ทั้งวัตถุดิบและแรงงานมาช่วยในการผลิต มีมาตรฐานสินค้า กฎเกณฑ์กฎระเบียบ

เดียวกัน นอกจากนี้ยังมียุทธศาสตร์ การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และการเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ เออีซี เป็น จึงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย ซึ่งหมายถึงประเทศไทยจะมีตลาดของประเทศขนาดใหญ่ และมีผลผลิตและการบริการ ที่หลากหลาย กล่าวคือ ไทยจะมีการแข่งขันทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งการศึกษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมในการเผชิญกับ

ปัญหาต่างๆ ที่มีลักษณะการข้ามชาติ (transnational problem)

หากแต่คนและองค์กรต่างๆ ในประเทศไม่ได้เผชิญกับปัจจัยด้านการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ เออีซีอย่างเดียวในปี 2558 และปีที่จะมาถึง แต่ยังคงเผชิญกับปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญไม่แพ้กัน จึงเป็นหน้าที่ของคนไทยและองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ในประเทศว่าจะเอาชนะความท้าทายและฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยความได้เปรียบและสมรรถนะพิเศษที่มีอยู่ได้หรือไม่

รายละเอียดประกอบการจัดส่งบทความวิจัยสถาบัน

สถานที่ส่งบทความ

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานอธิการบดี อาคาร 2 ชั้น 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
123 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร (043)-203178

หรือลงทะเบียนออนไลน์พร้อมอัปโหลดบทความได้ที่ www.irj.kku.ac.th

สอบถามเพิ่มเติมที่ : กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น โทร. 043-203178

สามารถดาวน์โหลดแบบนำส่งบทความได้ที่ <http://irj.kku.ac.th> (หมวดวารสารวิจัยสถาบัน มข.)

หากบทความของท่านผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) และได้รับการตีพิมพ์ลงวารสารแล้ว ผู้ส่งบทความจะได้รับเล่มวารสารที่บทความนั้นลงตีพิมพ์ จำนวน 2 เล่ม และต้นสังกัดนักวิจัยจำนวน 1 เล่ม

ประเภทของบทความที่รับพิจารณาลงตีพิมพ์

1. บทความวิจัย ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และเอกสารอ้างอิง
2. บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหา บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

การเตรียมบทความตีพิมพ์วารสารวิจัยสถาบัน มข

1. การจัดพิมพ์ในหน้ากระดาษขนาดเอ 4 หน้าเดียว 1 คอลัมน์ และใส่หมายเลขบรรทัดโดยให้เริ่มต้นใหม่ในแต่ละหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า
2. ระยะขอบของหน้ากระดาษเว้นระยะ หน้า - หลัง 2 ซม.
3. ตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK 15 สำหรับภาษาไทย และ Times New Roman 10 สำหรับภาษาอังกฤษ
4. ชื่อเรื่องภาษาไทย ให้พิมพ์ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษด้วยอักษรตัวหนาขนาด 17 พอยต์ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษให้พิมพ์ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษด้วยอักษรตัวหนาขนาด 12 พอยต์
5. ชื่อผู้นิพนธ์ทุกคน และหน่วยงานที่สังกัด (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) และอีเมลของผู้นิพนธ์ที่นำส่งบทความ
6. บทคัดย่อภาษาไทย และบทคัดย่อภาษาอังกฤษ บรรทัดแรกจัดย่อหน้า และมีความยาวไม่เกิน 18 บรรทัด
7. คำสำคัญ เป็นคำสำคัญในบทความ ไม่เกิน 5 คำ
8. การเขียนคำศัพท์ ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
9. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เป็นกิตติกรรมประกาศทุนสนับสนุนการวิจัย
10. ภาพและตาราง พิมพ์ชิดซ้ายหน้ากระดาษ สำหรับตาราง ใช้คำว่าตารางที่ ต่อด้วยหมายเลขตาราง ตามด้วยคำอธิบายตารางจัดวางอยู่ด้านล่างบนเหนือตารางในกรณีที่เป็นการทบทวนวรรณกรรมหรือบทความวิชาการ ให้บอกแหล่งที่มาของตาราง โดยพิมพ์บอกไว้ใต้ตาราง เช่น เดียวกันกับการอธิบายตัวย่อที่ใช้ในตาราง ส่วนภาพ ให้ใช้คำว่าภาพที่ ต่อด้วยหมายเลขภาพ ตามด้วยคำอธิบายภาพ จัดวางอยู่ด้านล่างใต้ภาพ

11. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาของบทความ ใช้แบบตัวเลข เช่น ญาติ และคณะ (9) ได้เสนอรูปแบบ..... หรือระบบในการจัดเก็บเอกสาร.....(1-3, 7, 15) เป็นต้น
12. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ เอกสารอ้างอิงท้ายบทความต้องเป็นเอกสารที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาของบทความ โดยจัดพิมพ์ชื่อของหน้ากระดาษเรียงลำดับตามลำดับหมายเลขเอกสารอ้างอิงที่ได้อ้างอิงในเนื้อหาของบทความ และใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงเช่นเดียวกับ วารสารวิจัย มข.
<http://resjournal.kku.ac.th>

#####

